

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Οργάνωση και Διοίκηση Δημοσίων
Υπηρεσιών, Δημοσίων Οργανισμών & Επιχειρήσεων.**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η Κοινωνική Πολιτική στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας

Σούρσου Έλενα

A.M. 4042201802039

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: κα. Σκίντζη Βασιλική

ΤΡΙΠΟΛΗ,

Φεβρουάριος 2020

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ ολόψυχα όλους όσους με βοήθησαν να ολοκληρώσω τις μεταπτυχιακές μου σπουδές στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Δημοσίων Υπηρεσιών, Δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων.

Πιο συγκεκριμένα ευχαριστώ την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα. Σκίντζη Βασιλική για την πολύτιμη καθοδήγησή της κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Τον πεθερό μου, που με την οικονομική του ενίσχυση με βοήθησε να πραγματοποιήσω έναν ακόμη στόχο μου.

Τους υπαλλήλους του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και ιδιαίτερα την κα. Μποβολανέα Βίκυ, οι πολύτιμες πληροφορίες της οποίας με βοήθησαν να ολοκληρώσω το δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας μου.

Την οικογένειά μου, τη μαμά μου, τον μπαμπά μου, τον σύζυγό μου, τα παιδιά μου και την αδερφή μου, για τη συμπαράσταση και τη στήριξη που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

Αφιερωμένη στα παιδιά μου,

στην πεντάχρονη Μαρίλεια και στον δίχρονο Γιάννη!!!

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	6
Abstract	7
Εισαγωγή.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	10
Κοινωνική Πολιτική Και Τοπική Αυτοδιοίκηση	10
1.1 Η έννοια και το περιεχόμενο της Κοινωνικής Πολιτικής και του κράτους πρόνοιας.	10
1.2 Ιστορική αναδρομή της Κοινωνικής Πολιτικής στην Ελλάδα	14
1.3 Η σημασία της Κοινωνικής Πολιτικής.....	17
1.4 Θεσμικό πλαίσιο κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης	19
1.5 Άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	28
Δήμος Βόρειας Κυνουρίας και Δράσεις Κοινωνικής Πολιτικής	28
2.1 Χαρακτηριστικά Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.....	28
2.1.1 Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά	28
2.1.2 Δημογραφικά Στοιχεία	29
2.1.3 Ιστορικά Στοιχεία	29
2.2 Διάρθρωση Υπηρεσιών Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.....	30
2.3 Ανθρώπινο Δυναμικό	33
2.4 Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού.....	33
2.5 Εποπτευόμενα Προγράμματα Κοινωνικής Πολιτικής.....	35
2.5.1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής ή και Βασικής Υλικής Συνδρομής, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους. (Τ.Ε.Β.Α.)	35
2.5.2 Πρόγραμμα Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ	37
2.5.3 Κοινωνικό Φροντιστήριο	41
2.5.4 Κοινωνικό Ανταλλακτήριο.....	44
2.5.5 Πρόγραμμα πληθυσμιακού ελέγχου – δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες «Η Ελλάδα κατά του καρκίνου».....	45
2.5.6 Πρόγραμμα Άθλησης για Όλους.....	46
2.5.7 Ηλεκτρονικό μητρώο Ανασφάλιστων – Οικονομικά Αδύνατων	47
2.5.8 Προνοϊκά Επιδόματα.....	48
2.5.9 Δωρεές σε άπορους συμπολίτες	48
2.5.10 Πρόγραμμα ένδειας.....	48
2.5.12 Διάθεση εμβολίων για άπορους – ανασφάλιστους & ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.....	49
2.6 Η σημασία και ο ρόλος των Νομικών Προσώπων του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής.....	50

2.6.1 Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Βόρειας Κυνουρίας (ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.) – πρώην Δ.ΕΠ.ΑΝ.	50
2.6.1.Α Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α.)..	50
2.6.1.Β Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.).....	55
2.6.1.Γ Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι	58
2.6.2 Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Βόρειας Κυνουρίας	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	62
Έρευνα σχετικά με την ικανοποίηση των πολιτών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τις υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής που παρέχει ο Δήμος.	62
3.1 Μεθοδολογία	62
3.1.1 Σκοπός της έρευνας.....	62
3.1.2 Δείγμα.....	62
3.1.3 Ερευνητικό εργαλείο	63
3.1.4 Διαδικασία συλλογής δεδομένων	63
3.1.5 Εργαλεία ανάλυσης	63
3.1.6 Περιγραφική στατιστική.....	63
3.1.7 Δημογραφικά χαρακτηριστικά	64
3.2 Απόψεις των πολιτών ως προς τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.....	72
1 ^ο ερευνητικό ερώτημα.....	83
«Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το πόσο σημαντική θεωρούν τη συνέχιση-διατήρηση παροχής υπηρεσιών και το κατά πόσο θεωρούν πως πρέπει να προωθηθούν οι διάφορες δράσεις από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας;»	83
2 ^ο ερευνητικό ερώτημα.....	86
«Οι υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων του;»	86
3 ^ο ερευνητικό ερώτημα.....	86
«Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι πολίτες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τις κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται;».....	86
4 ^ο ερευνητικό ερώτημα.....	87
«Είναι απαραίτητη η συνέχιση των δομών – υπηρεσιών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας;»	87
5 ^ο ερευνητικό ερώτημα.....	87
«Χρειάζεται να δημιουργηθούν καινούργιες δομές και αν ναι ποιες μπορεί να είναι αυτές;».....	87
6 ^ο ερευνητικό ερώτημα.....	88
«Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το επίπεδο ικανοποίησης τους από τις κοινωνικές υπηρεσίες και τον βαθμό που θεωρούν πως οι υπηρεσίες αυτές καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών;».....	88
Συμπεράσματα	93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	95

Περίληψη

Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία αποτελεί μια μελέτη γύρω από την Κοινωνική Πολιτική που ασκείται από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω κοινωνικών προγραμμάτων που αναλαμβάνουν οι ίδιοι οι Ο.Τ.Α. επιδοτούμενα από τον προϋπολογισμό τους από κρατικές κυρίως επιχορηγήσεις, είτε από χρήματα που προέρχονται από πόρους της Ε.Ε.

Αρχικά γίνεται αναφορά στην εννοιολογική προσέγγιση των όρων Κοινωνική Πολιτική και Κράτους Πρόνοιας, καθώς και στο θεσμικό πλαίσιο και στη σημασία της άσκησης της Κοινωνικής Πολιτικής, ιδιαίτερα στις μέρες μας όπου η οικονομική κρίση ανθεί και τα κοινωνικά προβλήματα αυξάνονται όπως και οι ανάγκες των πολιτών και πιο συγκεκριμένα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Επίσης παρουσιάζονται οι κοινωνικές δομές του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και τέλος ερευνάται η ικανοποίηση των πολιτών από τις κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας.

Σκοπός της παρούσας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι να εξετάσει τη σημασία της άσκησης της Κοινωνικής Πολιτικής μέσω των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και κατά πόσο τα προγράμματα που υλοποιούνται καταφέρνουν να ικανοποιήσουν επί της ουσίας τους πολίτες που τα χρησιμοποιούν.

Για την εκπόνηση της παρούσας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου, που διανεμήθηκε σε πολίτες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, στο οποίο αναδείχθηκε η ικανοποίηση των πολιτών σχετικά με τις ήδη υπάρχουσες δομές και προτάθηκαν νέες ιδέες για την υλοποίηση καινούργιων κοινωνικών προγραμμάτων.

Abstract

This postgraduate thesis is a study of Social Policy pursued by Local Government Organizations through social policy programs undertaken by themselves and subsidized from their budget which comes mainly from state grants, or EU funds.

Initially, reference is made to the conceptual approach of the terms Social Policy and Welfare State, as well as to the institutional framework and the importance of social policy practice, especially nowadays where the economic crisis is booming and social problems are increasing as are the needs of citizens and more particularly of vulnerable groups. The social structures of the Municipality of North Kynouria are also presented and finally the satisfaction of the citizens with the social services provided by the Municipality of North Kynouria is investigated.

The purpose of this postgraduate thesis is to examine the importance of Social Policy through Local Government Organizations and whether the programs being implemented virtually satisfy the citizens who use them.

To conduct this research study, a quantitative research was carried out using a structured questionnaire which was distributed to citizens of the Municipality of North Kynouria and showed the citizens' satisfaction with existing structures and new ideas for implementing new social programs were proposed.

Εισαγωγή

Η Κοινωνική Πολιτική είναι ένα διεπιστημονικό αντικείμενο που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ειδικότερα σε περιόδους κρίσης όπου η σωστή άσκησή της μπορεί να αποφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα και να βοηθήσει όσο περισσότερο μπορεί τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού.

Στις μέρες μας βάσει του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/τεύχος Α΄/8-6-2006), Δημοτικού Κοινοτικού Κώδικα καθώς και του προγράμματος «Καλλικράτης» Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/τεύχος Α΄/7-6-2010), δίνεται η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α. να ασκούν Κοινωνική Πολιτική μέσω προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ιδίους πόρους όπως είναι για παράδειγμα το επίδομα ένδειας ή μέσω ταμείων της Ε.Ε., όπως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής ή και Βασικής Υλικής Συνδρομής, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (Τ.Ε.Β.Α.).

Η εργασία αποσκοπεί να αναφέρει τη σημασία της άσκησης της Κοινωνικής Πολιτικής μέσω των Ο.Τ.Α. και να ερευνήσει μέσα από το παράδειγμα του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας κατά πόσο τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το πόσο σημαντική θεωρούν τη συνέχιση – διατήρηση παροχής υπηρεσιών, και το κατά πόσο θεωρούν πως πρέπει να προωθηθούν οι διάφορες δράσεις από τον Δήμο, πόσο οι υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής που παρέχει ο Δήμος καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων του, κατά πόσο είναι ικανοποιημένοι από τις είδη υπάρχουσες υπηρεσίες, κατά πόσο είναι απαραίτητη η συνέχιση ή η διακοπή κάποιων υπηρεσιών του, χρειάζεται να δημιουργηθούν νέες δομές και ποιες θα είναι αυτές και κατά πόσο τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το επίπεδο ικανοποίησης τους από τις κοινωνικές υπηρεσίες και σε ποιο βαθμό θεωρούν πως οι υπηρεσίες αυτές καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών;

Πιο συγκεκριμένα η εργασία δομείται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής αναφορά στην εννοιολογική προσέγγιση των όρων Κοινωνική Πολιτική και Κράτους Πρόνοιας, ιστορική αναδρομή της Κοινωνικής Πολιτικής στην Ελλάδα, αναφέρεται το θεσμικό πλαίσιο, η σημασία της Κοινωνικής Πολιτικής και τέλος η άσκηση της Κοινωνικής Πολιτικής από τους Ο.Τ.Α.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται εκτενή αναφορά στα προγράμματα και στις δομές Κοινωνικής Πολιτικής που υλοποιούνται από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας και τα Νομικά του Πρόσωπα και στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο πραγματοποιείται έρευνα μέσω ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν σε 100 πολίτες του Δήμου και αφορούν στην ικανοποίηση των πολιτών από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχονται από τον Δήμο

Βόρειας Κυνουρίας, μέσω της καταγραφής, επεξεργασίας και ανάλυσης των δεδομένων των ερωτηματολογίων στο στατιστικό πρόγραμμα Statistical Package for Sciences (S.P.S.S.), που στόχο έχουν να ερευνήσουν την ικανοποίηση των πολιτών σχετικά με τις κοινωνικές δομές και τέλος παρατίθενται τα συμπεράσματα της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κοινωνική Πολιτική Και Τοπική Αυτοδιοίκηση

1.1 Η έννοια και το περιεχόμενο της Κοινωνικής Πολιτικής και του κράτους πρόνοιας.

Η Κοινωνική Πολιτική είναι ένα διεπιστημονικό - πολυεπιστημονικό εφαρμοσμένο αντικείμενο που διερευνά την ανταπόκριση των κοινωνιών στις κοινωνικές ανάγκες. Η ανάλυσή της προϋποθέτει τη δυνατότητα κατανόησης θεωρητικών και εμπειρικών στοιχείων που έχουν ως βάση ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών επιστημών και αντικειμένων, όπως η κοινωνιολογία, τα οικονομικά, η πολιτική, η ιστορία, η ψυχολογία, η φιλοσοφία και το δίκαιο. Η Κοινωνική Πολιτική πρώτον είναι η επιστημονική ανάλυση των κοινωνικών δράσεων για δίκαιη διανομή της ευημερίας και δεύτερον είναι ο καθρέφτης που αντικατοπτρίζει τις αξίες και τα πρότυπα μιας κοινωνίας (Βενιέρης, 2015).

Η Κοινωνική Πολιτική συνδέεται με τις άλλες κοινωνικές επιστήμες εμφανίζοντας πολλά κοινά σημεία αλλά και σημαντικές διαφορές, καθώς τα θέματα ενδιαφέροντός της, τα προσεγγίζει από διαφορετική σκοπιά. Επικεντρώνεται κυρίως στα μέτρα και στις δράσεις που επιδιώκουν την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων (Spicker, 2004).

Η Κοινωνική Πολιτική διαμορφώνει τα χαρακτηριστικά της με βάση τις αξίες που υπηρετεί, οι οποίες είναι η ισότητα και η ελευθερία. Η Κοινωνική Πολιτική ανέπτυξε ακαδημαϊκό σώμα από τα μέσα της δεκαετίας του 1940 έως τη δεκαετία του 1970, περίοδος στην οποία ανθεί το κράτος ευημερίας. Μελετητές όπως ο Marshall τη συνδέει με την ιδιότητα του πολίτη και τις κοινωνικές τάξεις. Ο Townsend συσχετίζει την Κοινωνική Πολιτική με την κοινωνιολογία και την αντιμετώπιση της φτώχειας, ο Abel – Smith τη μελετάει μέσα από τις υπηρεσίες υγείας, ο Titmuss αναφέρει ότι «η Κοινωνική Πολιτική εστιάζει σε διαδικασίες, συναλλαγές και θεσμούς που προάγουν την ανάγκη του ατόμου για την ταυτότητα, τη συμμετοχή και την κοινότητα και του

επιτρέπουν μεγαλύτερη ελευθερία επιλογής στην έκφραση αλτρουισμού, ενώ αποθαρρύνουν ένα αίσθημα αποξένωσής του» (Βενιέρης, 2015).

Η κοινωνική ανισότητα και ο χωρισμός της κοινωνίας σε διάφορα τμήματα αποτελεί το βασικό σημείο αναφοράς της Κοινωνικής Πολιτικής. Οι σημαντικές διαφορές που παρουσιάζονται στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών κ.λ.π., αποτελούν την αφετηρία για τις δημόσιες και ιδιωτικές παρεμβάσεις που βελτιώνουν ή διορθώνουν αυτές τις διαφορές. Η Κοινωνική Πολιτική είναι μια σύνθετη πολιτική και η εφαρμογή της προϋποθέτει τη διαμόρφωσή της σε τρία συμπληρωματικά και ανταγωνιστικά πεδία: α) στο πεδίο των αξιών σε σχέση με τις πολιτικές, θρησκευτικές κ.λ.π. αξίες που ισχύουν σε μία κοινωνία, β) στο πεδίο της πολιτικής ισχύος και εξισορρόπησης των κοινωνικών συμφερόντων και γ) στο πεδίο της επιστημονικής και τεχνικοδιοικητικής εφαρμογής και της λειτουργίας των θεσμών του κράτους πρόνοιας (Σακελλαρόπουλος, 1999).

Βασικά χαρακτηριστικά της Κοινωνικής Πολιτικής είναι: α) ότι η Κοινωνική Πολιτική είναι μεταβαλλόμενη διότι αναπτύσσεται και αναδιαμορφώνεται με βάση την αέναη διαδικασία μετεξέλιξης των κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων, β) είναι αντιφατική διότι σηματοδοτεί μια «δημοκρατική κατάκτηση» κερδισμένη με κοινωνικούς αγώνες, αλλά ενεργοποιεί παράλληλα μηχανισμούς «κοινωνικού ελέγχου» και συλλογικών δεσμεύσεων που περιορίζουν τις ατομικές ελευθερίες, όπως για παράδειγμα ανεπιθύμητες υποχρεώσεις στο όνομα του κοινού καλού και γ) πολυεπιστημονική διότι η διερεύνησή της μπορεί να έχει αφετηρία μια συγκεκριμένη επιστήμη από ένα φάσμα πολλών επιστημών, όπως η κοινωνιολογία, τα οικονομικά, ή η ιστορία (Βενιέρης, 2015).

Σκοπός της Κοινωνικής Πολιτικής είναι η κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών και επιχειρείται μέσω των κατάλληλων αρχών και των κοινωνικών πολιτικών που αναπτύσσονται σε πεδία όπως η πρόνοια, η υγεία, η παιδεία, τα οποία αντιστοιχούν στις ανθρώπινες ανάγκες. Οι κοινωνικές αυτές πολιτικές στοχεύουν στη συλλογική κάλυψη των βασικών αναγκών και στην καταπολέμηση των αιτιών άνισης διανομής της ευημερίας (Βενιέρης, 2015).

Ο όρος «κράτος πρόνοιας» έχει επικρατήσει διεθνώς στη μεταπολεμική περίοδο και αντιστοιχεί στη διεύρυνση της κοινωνικής λειτουργίας του κράτους στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές κοινωνίες. Αποτελεί συγχρόνως αναφορά σε συγκεκριμένη ιστορική περίοδο της εξέλιξης του αστικού κράτους και ιδεολόγημα φορτισμένο με ιδέες

και αξίες κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης. Ο όρος «κράτος της ευημερίας», ο οποίος χρησιμοποιείται συχνά για την απόδοση στα αγγλικά του αγγλικού όρου «welfare state», εκφράζει περισσότερο την ηθική αυτή διάσταση, που εμπεριέχει την υπόθεση ότι στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες είναι εφικτή η ευημερία όλων των πολιτών, για την επίτευξη της οποίας η κοινωνική λειτουργία του κράτους παίζει τον κεντρικό ρόλο (Στασινοπούλου, 2004).

Αποτελεί ένα ιδεατό μοντέλο κράτους, αναλαμβάνοντας την ευθύνη κάλυψης αναγκών κοινωνικής φροντίδας, υγείας, παιδείας, απασχόλησης και προστασίας του περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου για τον ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό, αναπτύσσοντας τον μηχανισμό του για την παροχή των ανάλογων υπηρεσιών και βασίζεται στις αρχές τις κοινωνικής δικαιοσύνης και της σχεδιασμένης κοινωνικής δράσης, με απώτερο στόχο την επίτευξη της ευημερίας των πολιτών και τη σημαντική μείωση της κοινωνικής ανισότητας (Στασινοπούλου, 2004). Ο Marshall το 1950 αναφέρει ότι η κοινωνική ιδιότητα του πολίτη συνιστά την κεντρική ιδέα ενός κράτους πρόνοιας. Η έννοια αυτή όμως θα πρέπει να εμπεριέχει την αναγνώριση των κοινωνικών δικαιωμάτων (Πετμεζίδου, 2006).

Για μεγάλο χρονικό διάστημα επικράτησε η κλασική διάκριση που έκανε ο Richard Titmuss (1958) της σύνδεσης της ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας με δύο κύρια μοντέλα πρόνοιας το υπολειμματικό και το θεσμικό – αναδιανεμητικό. Το υπολειμματικό βασίζεται στην αντίληψη ότι το κράτος παρεμβαίνει μόνο στις περιπτώσεις που η οικογένεια, η κοινότητα και άλλα άτυπα δίκτυα αλληλεγγύης, αδυνατούν να καλύψουν τις ανάγκες ατόμων ή συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Στόχος είναι η αποφυγή της εξαθλίωσης και η παροχή βοήθειας, ενθαρρύνοντας την ατομική πρωτοβουλία και τον υγιή ανταγωνισμό (Στασινοπούλου, 2004). Το κράτος αναλαμβάνει την ευθύνη μόνο όταν η οικογένεια ή η αγορά παρουσιάζουν ελλείψεις. Το κράτος επιδιώκει να περιορίσει τις υποχρεώσεις του στις περιθωριακές ομάδες στις οποίες αξίζει να παραχθούν ωφελήματα (Πετμεζίδου, 2006). Από την άλλη πλευρά το θεσμικό - αναδιανεμητικό μοντέλο ασκεί κριτική στο υπολειμματικό μοντέλο που επικεντρώνεται στη θεραπεία των κοινωνικών προβλημάτων και όχι στην πρόληψη. Επικεντρώνεται στην ανάπτυξη θεσμών και μηχανισμών καθολικής κάλυψης και πρόληψης των κοινωνικών προβλημάτων και στις αξίες του ατομικισμού και του ανταγωνισμού αντιτάσσει το αίσθημα συλλογικής ευθύνης και την επίτευξη κοινωνικής συνοχής (Στασινοπούλου, 2004). Απευθύνεται σε ολόκληρο τον πληθυσμό, είναι

καθολικού χαρακτήρα και ενσαρκώνει μια θεσμοποιημένη δέσμευση στην ευημερία (Πετμεζίδου, 2006).

Στη συνέχεια ο Esping – Andersen (1990), χωρίζει τα προνοϊακά καθεστώτα σε τρεις κατηγορίες: Σε μια ομάδα τοποθετεί το φιλελεύθερο κράτος πρόνοιας στο οποίο κυρίαρχο ρόλο παίζει η ελεύθερη αγορά, έναντι της κεντρικής κρατικής ρύθμισης της αναδιανομής. Σε αυτό η αρωγή επέρχεται μετά από έλεγχο των προσωπικών πόρων και τα προγράμματα και οι υπηρεσίες κοινωνικών παροχών, μέριμνας και ασφάλισης είναι πολύ περιορισμένα με αποτέλεσμα να περιορίζονται τα κοινωνικά δικαιώματα, να ενισχύεται ο στιγματισμός και να οικοδομείται μια μορφή διαστρωμάτωσης, συστατικά στοιχεία της οποίας είναι μια σχετική ισότητα της φτώχειας για τους αποδέκτες της κρατικής πρόνοιας. Σε μία άλλη ομάδα τοποθετούμε το κορπορατιστικό – συντηρητικό κράτος πρόνοιας, όπου υπερέχει η διαφύλαξη των ταξικών διαφορών, με αποτέλεσμα τα δικαιώματα να συνδέονται με την κοινωνική τάξη και θέση και υπάγεται σε ένα κρατικό οικοδόμημα απολύτως έτοιμο να αντικαθιστά την αγορά ως χορηγός ευημερίας. Όμως τα κορπορατιστικά καθεστώτα έχουν επηρεαστεί από την εκκλησία και προβάλλουν την αξία της διαφύλαξης της παραδοσιακής οικογένειας με αποτέλεσμα το κράτος να επεμβαίνει μόνο όταν η δυνατότητα της οικογένειας να συντηρεί τα μέλη της έχει εξαντληθεί. Στην τελευταία κατηγορία ανήκει το σοσιαλδημοκρατικό καθεστώς όπου όλοι λαμβάνουν επιδόματα, οι εργάτες απολαμβάνουν δικαιώματα ίδια με αυτά των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα ή των δημοσίων υπαλλήλων, όλα τα κοινωνικά στρώματα εντάσσονται σε ένα καθολικό σύστημα ασφάλισης, όπου τα επιδόματα διαβαθμίζονται ανάλογα με τις αποδοχές τις κάθε ομάδας, όλοι είναι εξαρτώμενοι και όλοι ενδεχομένως αισθάνονται υποχρεωμένοι να πληρώνουν. Το συγκεκριμένο κράτος πρόνοιας αναλαμβάνει την άμεση ευθύνη της φροντίδας των παιδιών, των ηλικιωμένων και γενικά των ευπαθών ομάδων. Για να διατηρηθεί όμως παρόλο το τεράστιο κόστος του θα πρέπει να ελαχιστοποιεί τα κοινωνικά προβλήματα και να μεγιστοποιεί τους φόρους επί του εισοδήματος (Πετμεζίδου, 2006).

Ο Ferrera το 1996 πρόσθεσε ένα τέταρτο προνοϊακό καθεστώς το νοτιοευρωπαϊκό, το οποίο χαρακτηρίζει τις τέσσερις χώρες του ευρωπαϊκού νότου: Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα, παρόλο που ο Esping Andersen εντάσσει την Ιταλία στο κορπορατιστικό καθεστώς. Στο νοτιοευρωπαϊκό καθεστώς οι κοινωνικές παροχές εξασφαλίζονται κυρίως από την οικογένεια, την ίδια στιγμή που το κράτος επιλαμβάνεται την παροχή επιδομάτων και συντάξεων. Χαρακτηρίζεται για την αδυναμία κάλυψης αναγκών και παροχών, για τις μεγάλες ταξικές ανισότητες, τη

γραφειοκρατία, τις πελατειακές σχέσεις, τη διαφθορά και τα μεγάλα κενά στην κοινωνική προστασία (Πετμεζίδου & Παπαθεοδώρου, 2004).

1.2 Ιστορική αναδρομή της Κοινωνικής Πολιτικής στην Ελλάδα

Κοινωνική Πολιτική παρατηρείται με τη δημιουργία του πρώτου δημοτικού νοσοκομείου της ελεύθερης Ελλάδας το «Βαρδάκειο και Πρώιον Νοσοκομείον Σύρου, Ελπίς», που άρχισε να λειτουργεί το 1825. Τα χρήματα για τη σύστασή του προήλθαν από έρανο και μέχρι το 1885 τα έξοδα για τη συντήρησή του τα κάλυπτε ο Δήμος. Το 1834 ιδρύθηκε το πρώτο στρατιωτικό νοσοκομείο. Η πρωταρχική αυτή μέριμνα για τη στρατιωτική περίθαλψη εκφράζεται μέσα από το διάταγμα της 18^{ης} Αυγούστου 1861, το οποίο προέβλεπε την εκπαίδευση στρατιωτικών νοσοκόμων. Με την άφιξη του Όθωνα δημιουργείται το δημοτικό νοσοκομείο «Ελπίς», στο οποίο νοσηλεύονταν 600 – 700 άποροι ασθενείς κάθε χρόνο. Το 1835 ιδρύεται στην Αθήνα μαιευτήριο (Κορασίδου, 2002) και το 1837 ιδρύεται η ιατρική σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (Οικονόμου, 2004). Το 1854 λειτουργεί οφθαλμιατρείο και το 1857 λειτουργεί στην Αθήνα Αστυκλινική, που στόχο έχει την καταπολέμηση της «αγυρτείας» και την παροχή ιατρικής περίθαλψης στον ενδεή πληθυσμό. Την εποχή αυτή ψηφίζονται νόμοι που προβλέπουν την παροχή βοήθειας σε ευπαθείς ομάδες και ιδρύονται περιφερειακά ιατρεία και φρενοκομεία σε διάφορα μέρη της χώρας.

Στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα θα ιδρυθούν αρκετά νοσοκομεία κυρίως από τους Δήμους, με τη βοήθεια χρηματοδότησης από την ιδιωτική φιλανθρωπία. Την περίοδο αυτή τίθενται σε λειτουργία το νοσοκομείο «Άγιος Ανδρέας Πατρών» (1872), το «Ζάνειο» του Πειραιά (1873), το «Αιγινήτειο» (1875), ο «Ευαγγελισμός» (1881), το «Δρομοκαίτειο» (1887), το «Αιρεταίειο» (1895), το «Παιδών Αγία Σοφία» (1896) κ.λ.π. (Οικονόμου, 2004).

Προσπάθεια ουσιαστικότερης κρατικής παρέμβασης με σκοπό τον συντονισμό και προγραμματισμό των υπηρεσιών εκδηλώνεται κατά τη δεύτερη δεκαετία του 2^{ου} αιώνα. Το 1914 εκδίδεται ο Ν. 281 «Περί Σωματείων», όπου παρέχεται δυνατότητα ίδρυσης αλληλοβοηθητικών σωματείων για την εξασφάλιση στα μέλη τους και στις οικογένειές τους ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και επιδόματα όπως τοκετού, ανεργίας, κηδείας, συντάξεων γήρατος, αναπηρίας κ.λ.π.. Το 1915 με τον Ν. 551 «Περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων», ο

εργοδότης υποχρεώνεται να αποζημιώσει τους εργάτες σε περίπτωση ατυχήματος στο χώρο εργασίας. Εκτός από την παγκόσμια κρίση του 1929 η Ελλάδα έχει να αντιμετωπίσει και την είσοδο 1.500.000 προσφύγων από τη Μικρά Ασία, η οποία έθεσε το πρόβλημα της στέγασης και των συνθηκών διαβίωσης. Το κράτος καλείται να παρέμβει στον τομέα της κοινωνικής κατοικίας και στη διαμόρφωση της κατάλληλης υγειονομικής πολιτικής, όμως λόγω της απουσίας συγκεκριμένης στρατηγικής υγείας η θεσμοθέτηση των όποιων μέτρων αποσκοπεί στην ευκαιριακή αντιμετώπιση των προβλημάτων (Οικονόμου, 2004).

Το 1932 η κυβέρνηση του Βενιζέλου ψηφίζει τον Ν. 5733 «Περί κοινωνικών ασφαλίσεων», που προέβλεπε τη δημιουργία ενός ενιαίου ασφαλιστικού φορέα για την προστασία κατά των κινδύνων του γήρατος, της αναπηρίας, της ασθένειας και του θανάτου, που όμως δεν εφαρμόστηκε διότι θεωρήθηκε ότι η ελληνική οικονομία θα καταρρεύσει καθώς δεν θα μπορούσε να αντέξει το βάρος των ασφαλιστικών εισφορών λόγω της βιομηχανικής κρίσης. Το κόμμα των λαϊκών το 1934 με τον Ν. 6298 περιορίζει τις παροχές σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον προηγούμενο νόμο και μεγάλο μέρος του πληθυσμού όπως αγρότες και άνεργοι εξακολουθούν να παραμένουν ανασφάλιστοι. Τελικά το 1937 τίθεται σε λειτουργία το Ι.Κ.Α. (Οικονόμου, 2004).

Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια χαρακτηρίζονται από την προσπάθεια οικονομικής ανασυγκρότησης και αποκατάστασης των ζημιών. Η διαμόρφωση του κράτους πρόνοιας ήταν δύσκολη γιατί ενώ οι ανάγκες για παρεμβάσεις του κράτους στον κοινωνικό τομέα προέβαλλαν άμεσες, η ανάγκη ενίσχυσης της κερδοφορίας του κεφαλαίου για την οικονομική ανάπτυξη ήταν έντονη, καθώς θα εξασφάλιζε τους πόρους για τις κοινωνικές παρεμβάσεις. Την περίοδο 1947 - 1957 συντάχθηκαν τέσσερα οικονομικά προγράμματα, που όπως επισημαίνει ο Σακκάς δεν εφαρμόστηκαν καθόλου ή εγκαταλείφθηκαν στο αρχικό στάδιο της εφαρμογής τους. Το πρόγραμμα ανασυγκροτήσεως της χώρας το 1947, το προσωρινό μακροπρόθεσμο πρόγραμμα οικονομικής ανόρθωσης της Ελλάδας 1948 – 1952, το πρόγραμμα οικονομικής αναπτύξεως 1952 – 1956 και το τριετές πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης του 1953 (Κασιμάτη, 2006).

Την περίοδο 1945 – 1961 πραγματοποιούνται σημαντικές μεταρρύθμισης. Το 1945 ιδρύθηκε το ταμείο ανεργίας ως Οργανισμός Ανεργίας (από το 1969 ως ΟΑΕΔ). Αρχικά αφορούσε μόνο στους εργάτες των βιομηχανικών επιχειρήσεων και από το 1949 απευθύνεται σε όλους τους μισθωτούς. Με τον Ν. 2066/52 δίνεται η δυνατότητα ταμείων επικουρικής σύνταξης κατά υπουργεία. Το 1954 ιδρύεται ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας που παρείχε σε εργάτες ή υπαλλήλους ιδιωτικού τομέα διευκολύνσεις

αποπληρωμής της αγοράς πρώτου ιδιόκτητου σπιτιού ή διαμερίσματος. Το 1955 κυρώθηκε η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας για τα ανώτατα όρια ηλικίας ασφάλισης των γηρατειών και τα κατώτατα όρια ασφάλισης της κήσης και του τοκετού. Το 1960 με το Ν.Δ. 4104 θεσπίστηκαν τα μειωμένα όρια ηλικίας για συνταξιοδότηση σε επιπτώσεις μακροχρόνιας ή επικίνδυνης εργασίας και το δικαίωμα θεμελίωσης δικαιώματος σύνταξης από το Ι.Κ.Α.. Το 1961 συστάθηκε ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) που αφορά στην ιατροφαρμακευτική και συνταξιοδοτική κάλυψη του αγροτικού πληθυσμού και στην ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής από φυσικές καταστροφές (Βενιέρης & Παπαθεοδώρου, 2003).

Το 1959 η ίδρυση του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών, που πήρε τη σημερινή του ονομασία το 1964 σε Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), ήταν υπεύθυνο για τη σύνταξη των πενταετών προγραμμάτων Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης και μπορεί να θεωρηθεί ως δεύτερη περίοδος προγραμματισμού που αφορά στα έτη 1960 – 1987 (Κασιμάτη, 2006).

Οι αλλαγές στην πολιτική και την κοινωνία μετά τη μεταπολίτευση του 1974 δεν αντιστοιχούν σε μεγάλες αλλαγές στο κράτος πρόνοιας παρά μόνο σε ότι αφορά στην υγειονομική και φαρμακευτική περίθαλψη με την ίδρυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) το 1982 (Βενιέρης & Παπαθεοδώρου, 2003). Επίσης μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) αρχίζουν να ασκούν Κοινωνική Πολιτική, μέσω ενίσχυσης των ευπαθών ομάδων με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στους Δήμους. Την περίοδο 1983 – 1987 δημιουργήθηκαν δύο νέοι θεσμοί: α) Τα περιφερειακά Συμβούλια σε επίπεδο κυρίως Νομαρχιών και β) το Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικού Προγράμματος, στο οποίο υπήρχε εκπροσώπηση των κοινωνικών φορέων, με στόχο την εξισορρόπηση των αντικρουόμενων συμφερόντων των κοινωνικών ομάδων. Στόχος των πενταετών προγραμμάτων είναι ο περιορισμός των ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων ομάδων του πληθυσμού και των περιφερειών της χώρας και αυτό πραγματοποιείται μέσω της ανάπτυξης και βελτίωσης των κοινωνικών υπηρεσιών (Κασιμάτη, 2006).

Το πρώτο ολοκληρωμένο σχέδιο για την ορθολογική αναδιοργάνωση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας αποτυπώθηκε στον Ν. 2646/1998, με τον οποίο θεσμοθετήθηκε το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας, (Ε.Σ.Κ.Φ.). Με το Ε.Σ.Κ.Φ. επιχειρήθηκε η εισαγωγή ενός ενιαίου μηχανισμού διοίκησης και διαχείρισης σε όλο το πλέγμα των προνοϊακών υπηρεσιών και η διασφάλιση ενιαίου σχεδιασμού, προκειμένου τα προνοϊακά προγράμματα να περιλαμβάνουν ιεραρχημένες δράσεις για τα άτομα και τις ομάδες - στόχους (Κοντιάδης & Απίστουλας, 2006).

Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται σχέδια - προγράμματα που έχουν καταρτιστεί με πρωτοβουλία και απαίτηση κυρίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως: Α) «Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση 2001 – 2003, που καταρτίστηκε από τα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με στόχο τη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής και της συνεκτικότητας της κοινωνίας για την εξασφάλιση της ποιότητας της ζωής. Οι πολιτικές που προτείνονται αφορούν στην απασχόληση κυρίως των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, στην πρόσβαση στην υγεία, στη στέγη, στην παιδεία, στην αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και του ηλεκτρονικού αποκλεισμού, στην αρωγή στην οικογένεια, στην πολυπολιτισμικότητα μεταναστών – παλιννοστούντων, στο ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης για τους τσιγγάνους, στην εκπαίδευση της μουσουλμανικής μειονότητας της Δυτικής Θράκης και στην παρακολούθηση και τον συντονισμό σε τοπικό και επιτελικό επίπεδο και Β) «Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση 2002», που στοχεύει στην ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού για νέες ευκαιρίες απασχόλησης και στην κοινωνική παρέμβαση για την μείωση της ανεργίας (Κασιμάτη, 2006).

Τις τελευταίες δεκαετίες η Κοινωνική Πολιτική ασκείται από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω προγραμμάτων όπως ο «Καποδίστριας», Ν. 2539/97, (ΦΕΚ 244/τ. Α' /4-12-1997) και ο «Καλλικράτης», Ν. 3852/10, (ΦΕΚ 87/τ. Α' /7-06-2010) προσφέροντας υπηρεσίες πρόνοιας, κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης, φιλανθρωπίας, παιδείας, αθλητισμού, πολιτισμού, υποστήριξης ευπαθών ομάδων κ.λ.π.

1.3 Η σημασία της Κοινωνικής Πολιτικής

Η ενίσχυση της Κοινωνικής Πολιτικής είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς τα τελευταία χρόνια με τις επιπτώσεις της κρίσης οι πολίτες ζουν σε συνεχή ανασφάλεια. Η ανεργία βρίσκεται σε ιστορικά υψηλά για τη χώρα επίπεδα, με σταθερά ποσοστά πάνω από 25% ενώ ειδικά η ανεργία των νέων βρίσκεται γύρω από την περιοχή του 60% (Παπαθεοδώρου, 2016). Οι νέοι αντιμετωπίζουν παραδοσιακά περισσότερες δυσκολίες από ότι οι ηλικιωμένοι στην είσοδο στην αγορά εργασίας και στην ανεύρεση σταθερών και καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας. Άτομα που βρίσκονται σε επισφαλή εργασία όπως οι νέοι στην Ελλάδα είναι πιθανότερο να αποκλειστούν από τα κοινωνικά δικαιώματα, όπως η αξιοπρεπής στέγαση, η ιατρική περίθαλψη και οι συντάξεις

(Antonucci et all). Επιπλέον τα εισοδήματα μειώνονται δραστικά ενώ ο κίνδυνος φτώχειας αφορά ολοένα και μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού. Συγκεκριμένα, μεταξύ 2009 και 2014 το μέσο εισόδημα στη χώρα μειώνεται κατά 37% γεγονός που οδηγεί στην αύξηση του ποσοστού φτώχειας από 18% το 2009 σε 49% το 2013 (Παπαθεοδώρου, 2016).

Οι ηλικιωμένοι αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις λόγω των χαμηλών συντάξεών τους, που μειώνονται συνεχώς. Το κόστος ζωής μεγαλώνει, οι ρυθμοί ανάπτυξης επιβραδύνονται, η επιχειρηματικότητα πλήττεται, η φτώχεια απειλεί τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού της χώρας μας και πιο συγκεκριμένα τη μικρή και μεσαία τάξη και όλα αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων μορφών κοινωνικού αποκλεισμού, όπως περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες εκπαίδευσης, περίθαλψης, στέγασης, κοινωνικής ασφάλισης, απασχόλησης και υγειονομικής προστασίας και αδυναμία συμμετοχής στην οικονομική και κοινωνική ζωή, καθώς οι ευπαθείς ομάδες δεν βρίσκουν τη συμπαράσταση που χρειάζονται από την πολιτεία.

Αξίζει να αναφερθεί ότι το δυσμενές οικονομικό περιβάλλον έχει επηρεάσει σημαντικά τον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης. Από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν για τα έτη 2004 – 2011, παρατηρήθηκε ότι οι ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης αυξήθηκαν μετά τη θέσπιση μέτρων λιτότητας. Επίσης οι πιθανότητες αντιμετώπισης ανεκπλήρωτων υγειονομικών αναγκών είναι υψηλότερες για ανέργους, ανασφάλιστους και χαμηλού εισοδήματος ασθενείς. Συνεπώς τα μέτρα Κοινωνικής Πολιτικής και οι δράσεις πολιτικής στον τομέα της υγείας είναι απαραίτητα για τον μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων στην πρόσβαση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και στη μείωση των δυσμενών επιπτώσεων των ανεκπλήρωτων υγειονομικών αναγκών και των πιθανών επιπτώσεων στην πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη και στην υγεία του πληθυσμού (Zavras et all, 2016).

Στην Ελλάδα λοιπόν, η Κοινωνική Πολιτική καλείται να υπερβεί δυσμενείς παραδόσεις με διαφορούμενες προοπτικές, να συνδυάσει φιλόδοξους στόχους με ελλιπή μέσα, να πείσει τεκμηριωμένα με αναξιόπιστους εκφραστές. Καλείται να εφαρμόσει από αρχής μέχρι τέλους ένα στρατηγικό σχεδιασμό πολιτικών. Η δυναμική της εναπόκειται στην αναθεώρηση πολιτικών δεσμεύσεων και πρακτικών καθώς και στη διαμόρφωση σταθερών κοινωνικών συμμαχιών. Το απαύγασμά της θα προσδιορίζει το μέτρο άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και αναβάθμισης των κοινωνικών παροχών (Βενιέρης & Παπαθεοδώρου, 2003).

Επίσης κάτι καινούργιο που παρατηρείται μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και την επιδείνωση της κοινωνικής κατάστασης των μεσαίων και χαμηλών τάξεων είναι ότι οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) που ασχολούνταν με την κοινωνική αλληλεγγύη άρχισαν να τροφοδοτούν όχι μόνο κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες της ελληνικής κοινωνίας και ξένους μετανάστες και πρόσφυγες, που πριν από το 2010 ήταν οι κύριοι στόχοι τους, αλλά και Έλληνες πολίτες που αναζητούν κοινωνικές υπηρεσίες και βασικά καταναλωτικά αγαθά (Σωτηρόπουλος & Μπουρίκος, 2014).

Πρέπει να δοθεί λοιπόν από την πλευρά του κράτους ιδιαίτερη σημασία στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναπτύξει αποτελεσματικότερες τεχνικές και να χειριστεί καλύτερα την επίλυση των προβλημάτων κοινωνικής φύσης από ότι η κεντρική κυβέρνηση. Οφείλει να προσφέρει ένα σύνολο ολοκληρωμένων υπηρεσιών, που θα καταπολεμούν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, δίνοντας τη δυνατότητα σε όλους τους πολίτες να συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας σύγχρονης τοπικής κοινωνίας δικαίου.

1.4 Θεσμικό πλαίσιο κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης

Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) οριοθετείται από τον Δημοτικό Κοινοτικό Κώδικα Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/τεύχος Α'/8-6-2006) καθώς και το πρόγραμμα «Καλλικράτης» Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/τεύχος Α'/7-6-2010).

Η δυνατότητα των ΟΤΑ να ασκούν κοινωνική πολιτική είναι θεσμοθετημένη και οι αρμοδιότητες των Δήμων ορίζονται στο άρθρο 75 παράγραφος Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων υπό τον τομέα ε) «Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης» του Ν. 3463/06, (ΦΕΚ 114/τεύχος Α'/8-6-2006), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010, ΦΕΚ 87 /τεύχος Α'/7-6-2010) και τροποποιήθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 44 του Ν. 3979/2011, (ΦΕΚ 138/τεύχος Α'/16-6-2011).

Σύμφωνα με το άρθρο 75 του Ν. 3463/2006 οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Στον τομέα της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης (ΦΕΚ 114/τεύχος Α' /8-6-2006), αναφέρονται οι παρακάτω αρμοδιότητες των Δήμων:

➤ Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.

➤ Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

➤ Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.

➤ Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.

➤ Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή η συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

➤ Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

➤ Η εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμών και η διενέργειά τους.

- Η τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων.
- Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία, που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς.
- Η άσκηση ελέγχου και εποπτείας στα Ιδρύματα παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου (ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί) και η ευθύνη λειτουργίας των παιδικών εξοχών.
- Η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, καθώς και η έγκριση του προϋπολογισμού τους, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων, που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς.
- Η οικονομική ενίσχυση αυτοστεγαζόμενων, η μίσθωση ακινήτων, η ρύθμιση διαφόρων θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας.
- Ο διορισμός μελών διοικητικών συμβουλίων, η εποπτεία και η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού (όπως Κέντρων Παιδικής Μέριμνας, Παιδικών Σταθμών, Παιδικών Εξοχών, παραρτημάτων ΠΙΚΠΑ και ΚΕΠΕΠ).
- Ο ορισμός ιατρών προς εξέταση επαγγελματιών και εργαζομένων σε Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος για τη χορήγηση σε αυτούς βιβλιαρίων υγείας.
- Η χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας, μετά από σχετική γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας.
- Η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.
- Η καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανίκανους προς εργασία, υποφέροντες από εγκεφαλική παράλυση (σπαστικούς), απροστάτευτους ανήλικους, υποφέροντες από αιμολυτική αναιμία και βαριά ανάπηρους, καθώς και σε λοιπά άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 57/1973 (ΦΕΚ 149 Α), της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.

- Η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικημάτων λόγω απορίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους.
- Η αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής.
- Η υλοποίηση:
  - α) προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλα Υπουργεία, το κόστος των οποίων βαρύνει απευθείας τον προϋπολογισμό του αντίστοιχου Υπουργείου,
  - β) εκτάκτων προγραμμάτων δημόσιας υγείας, τα οποία εκτελούνται με έκτακτη Χρηματοδότηση,
  - γ) προγραμμάτων δημόσιας υγείας που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.
- Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών.
- Η χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών.
- Η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων και η λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής.
- Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας.
- Η χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων, που πάσχουν ανίατα από κινητική αναπηρία.
- Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς, οι οποίοι πωλούν φάρμακα χωρίς άδεια, καθώς και σε βάρος ιατρών και φαρμακοποιών για κατοχή ή πώληση δειγμάτων φαρμάκων.
- Η οργάνωση αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τις αντίστοιχες περιφερειακές υπηρεσίες ειδικών προγραμμάτων για την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, κατά τις ρυθμίσεις της παρ. 7 του άρθρου 14 του Ν. 3172/2003 (ΦΕΚ 197 Α').
- Η εφαρμογή προγραμμάτων για την καταπολέμηση λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων ζώων.

- Η επιβολή ή άρση υγειονομικών μέτρων, λόγω εμφάνισης βαριάς επιζωοτίας για την έκδοση πιστοποιητικών προς μεταφορά ζώων.
- Ο ορισμός ελεγκτή γιατρού Ο.Γ.Α. για τα Ν.Π.Δ.Δ. του νομού.
- Ο ορισμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των Ταμείων Πρόνοιας και Προστασίας Πολυτέκνων, από τον Δήμο όπου εδρεύουν τα ταμεία.
- Η εφαρμογή, οργάνωση και εποπτεία της τεχνητής σπερματέγχυσης και του συγχρονισμού του οίστρου των ζώων.
- Η παροχή γνωμάτευσης από τον αρμόδιο κτηνίατρο για υγειονομική καταλληλότητα των ζώων όταν πρόκειται για πλανόδια έκθεση ζώων.
- Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων, σύμφωνα με τις πολιτικές της ΓΓΙΦ και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων και πρωτοβουλιών για την προώθηση της ισότητας των φύλων εντός των διοικητικών τους ορίων, καθώς και την εφαρμογή του εργαλείου της «Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες», με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που διατυπώνονται σε αυτή για την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων.

Στους περισσότερους Δήμους της χώρας σήμερα, εφαρμόζονται δράσεις και πολιτικές κοινωνικού χαρακτήρα και παρέχονται κοινωνικές υπηρεσίες όπως:

- Σύστημα παιδικής μέριμνας και στήριξης της εργαζόμενης οικογένειας, με παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, οι οποίοι παρέχουν υψηλού επιπέδου προσχολική αγωγή και φροντίδα.
- Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α.),
- Προγράμματα όπως το Βοήθεια στο Σπίτι, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.), Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.), Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας και Κέντρων Κοινότητας.
- Υποστήριξη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού με την προώθηση προγραμμάτων συμβουλευτικής.
- Δημιουργία Κοινωνικών Παντοπωλείων, Ιατρείων, Φαρμακείων, Ανταλλακτηρίων Ρούχων.
- Συμβουλευτικά κέντρα για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και κέντρα πρόληψης της εξάρτησης από Ναρκωτικά και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών.

- Τράπεζες Αίματος και δίκτυα εθελοντισμού και κοινωνικής αλληλεγγύης.
- Στήριξη των μεταναστών με την οργάνωση των Συμβουλίων Ένταξης Μεταναστών και των Σχολείων Εκμάθησης Ελληνικής Γλώσσας.
- Προώθηση πολιτικών και δράσεων στην απασχόληση και την επιχειρηματικότητα και άλλες πολλές δράσεις ανάλογα με τις ανάγκες του πληθυσμού του κάθε Δήμου.

1.5 Άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)

Μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ανέλαβαν αρμοδιότητες που μέχρι πρότινος είχαν στη δικαιοδοσία τους οι Νομαρχίες και η κεντρική εξουσία. Είναι κατεξοχήν υπεύθυνοι για τη ρύθμιση θεμάτων περιβάλλοντος, ποιότητας ζωής, σωστής λειτουργίας των πόλεων και των κοινοτήτων, πρόνοιας, κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης, φιλανθρωπίας, παιδείας, αθλητισμού, πολιτισμού, υποστήριξης αδύναμων πολιτών, χορήγησης αδειών, έναρξης επαγγελματιών, δραστηριοτήτων γεωργικής και κτηνοτροφικής ανάπτυξης. Σκοπός της μεταρρύθμισης αυτής είναι η καταπολέμηση του συγκεντρωτισμού των εξουσιών της κεντρικής διοίκησης και η κατασπατάληση οικονομικών κονδυλίων από τον κρατικό προϋπολογισμό (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006).

Η κοινωνική παρέμβαση στηρίζεται στη διάκριση των οργάνων που σχεδιάζουν και των οργάνων που υλοποιούν τις κοινωνικές υπηρεσίες. Τα όργανα που υλοποιούν είναι συνήθως πολιτικά πρόσωπα και μέσω των αποφάσεων που λαμβάνονται από τα Διοικητικά Συμβούλια, αρμόδιοι για την άσκηση της Κοινωνικής Πολιτικής ορίζονται Αντιδήμαρχοι ή Πρόεδροι Κοινοφελών Υπηρεσιών ή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.).

Η Κοινωνική Πολιτική πραγματοποιείται μέσω της δημιουργίας δομών που σχεδιάστηκαν με Ευρωπαϊκά Προγράμματα, από πρωτοβουλίες των Ο.Τ.Α., όπως για παράδειγμα τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) και από δομές που προήλθαν από την κεντρική διοίκηση στους Ο.Τ.Α., όπως οι παιδικοί σταθμοί.

Η Τελική Έκθεση για την Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης το 2006, αναφέρει σημαντικά προβλήματα

ανομοιογένειας στην άσκηση της Κοινωνικής Πολιτικής σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, τα προγράμματα και οι πολιτικές είναι αναπόσπαστα και ανομοιογενή, υπάρχει έλλειψη συντονισμού και προγραμματισμού που οδηγεί αναπόφευκτα σε δυσλειτουργίες. Με αποτέλεσμα η προώθηση ολοκληρωμένων πολιτικών και προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας να καθίσταται δυσχερής.

Επίσης βάσει της έκθεσης η έλλειψη χρηματοοικονομικού σχεδιασμού σε αυτοδιοικητικό επίπεδο αναδεικνύεται ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για τη συνέχιση κοινωνικών προγραμμάτων όπως είναι για παράδειγμα το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι. Επίσης η απουσία συμμετοχής των χρηστών των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας στον σχεδιασμό των αποφάσεων που σχετίζονται με τη διαμόρφωση και υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων, καθώς και η γραφειοκρατία, η έλλειψη δικτύωσης και η συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς και η απουσία συστημάτων παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των πολιτικών και των προγραμμάτων, καθώς και δεικτών αξιολόγησης της λειτουργίας τους είναι κάποια από τα έντονα οργανωτικά και λειτουργικά προβλήματα των Κοινωνικών Υπηρεσιών, που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να αναλάβει έναν ενισχυμένο ρόλο λόγω των κοινωνικών κινδύνων που αναδύθηκαν πρόσφατα αλλά και λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών. Οι Δήμοι παρόλο που προσπάθησαν να αλλάξουν το κανονιστικό πλαίσιο, η καθυστέρηση στην οικοδόμηση μηχανισμών πρόληψης των κοινωνικών επιπτώσεων και η έλλειψη προετοιμασίας για την αφομοίωση των διοικητικών μεταρρυθμίσεων αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες στην αποτελεσματικότητα των κοινωνικών δομών τους (Magoulis & Pretsios, 2015).

Πιο πρόσφατες έρευνες υποστηρίζουν ότι η Κοινωνική Πολιτική στο τοπικό επίπεδο στηρίζεται σε δύο βασικούς χρηματοδοτικούς πυλώνες που λειτουργούν συμπληρωματικά και συνθέτουν το φάσμα των παροχών και υπηρεσιών. Ο πρώτος πυλώνας αφορά δαπάνες που αναλαμβάνουν οι ίδιοι οι Ο.Τ.Α. από τον προϋπολογισμό τους και έχουν μια σχετική αυτονομία ως προς τις επιλογές τους και υποστηρίζεται κυρίως από κρατικές επιχορηγήσεις και συμπληρωματικά από τοπικούς πόρους. Οι δαπάνες που καταγράφονται αποτελούν κωδικούς του δημοτικού προϋπολογισμού και συνεπώς μέρος της πολιτικής που ακολουθεί ο εκάστοτε Δήμος. Ενώ ο δεύτερος πυλώνας αφορά χρηματικές εισροές που προέρχονται από πόρους των διαρθρωτικών ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διέπονται εν γένει από αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο και κανόνες και κατευθύνονται σε συγκεκριμένες δράσεις που καθορίζονται από τα εκάστοτε Επιχειρησιακά Προγράμματα (Σκαμνάκης & Χάρδας, 2017).

Η επίδραση της οικονομικής κρίσης έρχεται να υπογραμμίσει το παράδοξο της Κοινωνικής Πολιτικής, δηλαδή την περικοπή των δαπανών κατά τις περιόδους που τα κοινωνικά προβλήματα αυξάνουν και οι ανάγκες για παρεμβάσεις κοινωνικής προστασίας διευρύνονται. Η εφαρμογή πολιτικών αυστηρής λιτότητας συνεπάγεται περιορισμό δαπανών και για τις πολιτικές κοινωνικής προστασίας. Ειδικά στην ελληνική περίπτωση όπου οι πόροι είναι απολύτως εξαρτώμενοι από το κράτος και τους κεντρικούς μηχανισμούς, ο ρόλος των κεντρικών πολιτικών είναι απολύτως καθοριστικός για τις τοπικές παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες. Στο πλαίσιο αυτού του δεδομένου περιορισμού οι Ο.Τ.Α. σχεδιάζουν την πολιτική τους και ιεραρχούν τις προτεραιότητες των παρεμβάσεών τους (Σκαμνάκης & Χάρδας, 2017).

Η αδυναμία προώθησης νέων παρεμβάσεων, σχεδιασμού και ανάπτυξης νέων δομών και υπηρεσιών, καθώς και το μέγεθος των κοινωνικών επιπτώσεων, της ύφεσης και της αποτυχίας των υφιστάμενων μηχανισμών κοινωνικής προστασίας παρατηρείται στην ενίσχυση των συσσιτίων. Οι Ο.Τ.Α. επίσης χορηγούν εφάπαξ χρηματικά βοηθήματα, όπως το επίδομα «ένδειας», που αποτελούν έκτακτη και εφάπαξ υποστήριξη και δεν συνδέεται με άλλες πολιτικές. Οι δαπάνες που αφορούν στον πρώτο πυλώνα αναπροσανατολίζονται στον βαθμό που αυτό είναι εφικτό από το πλαίσιο λειτουργίας τους και συμβάλλουν στη διαμόρφωση του νέου προτύπου κοινωνικής προστασίας (Σκαμνάκης & Χάρδας, 2017).

Η Κοινωνική Πολιτική των Ο.Τ.Α. συμπληρώνεται από τον δεύτερο πυλώνα, όπου η Κοινωνική Πολιτική σε τοπικό επίπεδο υποστηρίζεται από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και πόρους προερχόμενους από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι πολιτικές που υποστηρίζονται στοχεύουν στη διασφάλιση λειτουργίας του δικτύου φροντίδας στο τοπικό επίπεδο, δίνοντας έμφαση στη φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων, αντικαθιστώντας πόρους που το υφιστάμενο σύστημα έχει χάσει λόγω των περιοριστικών πολιτικών σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, αναπτύσσονται παρεμβάσεις με επίκεντρο την αντιμετώπιση των άμεσων βιοτικών αναγκών με παροχές σε είδη βασικής ανάγκης. Η ίδρυση και λειτουργία κοινωνικών δομών σηματοδοτεί τη μαζική εφαρμογή τοπικής εμβέλειας παρεμβάσεων κατά της φτώχειας. Στο σύνολό τους οι παρεχόμενες υπηρεσίες δεν εντοπίζονται στην πρόληψη αλλά στην αντιμετώπιση της οικονομικής αδυναμίας των νοικοκυριών να αντιμετωπίσουν βασικές ανάγκες. Δομές που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο αυτό μετά το πέρας της χρηματοδότησής τους κληροδοτούνται στους οικείους Δήμους όπου ξεκίνησε η λειτουργία τους, ωστόσο η

υποστήριξή τους παραμένει για την τρέχουσα περίοδο ακόμη ζητούμενο (Σκαμνάκης & Χάρδας, 2017).

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (Τ.Ε.Β.Α.), το οποίο παρέχει πρόσβαση σε μέσα πρώτης ανάγκης για νοικοκυριά, κατόπιν ελέγχου των μέσων διαβίωσης και υλοποιείται από συμπράξεις φορέων, μεταξύ των οποίων και οι Ο.Τ.Α., παρέχοντας βασική υλική υποστήριξη σε συγκεκριμένους αριθμούς κατά τόπους δικαιούχων, προγράμματα που προσπαθούν να λύσουν το πρόβλημα της αστεγίας στις μεγάλες πόλεις και προγράμματα απασχόλησης όπως τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΤΟΠΣΑ) καθώς και οι Τοπικές Δράσεις Κοινωνικής Ένταξης για Ευάλωτες Ομάδες (ΤΟΠ – ΕΚΟ), παρεμβάσεις που επιχειρούν την εμπλοκή φορέων και οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο τοπικό επίπεδο, στόχο έχουν την τόνωση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας (Σκαμνάκης & Χάρδας, 2017).

Παρότι παρατηρούνται αρκετές προσπάθειες αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων η αυτοδιοίκηση παρουσιάζεται ως το ελάχιστο δίκτυο ασφάλειας και μηχανισμός κοινωνικής φροντίδας, που όμως σε περιόδους κρίσης δεν κατορθώνει να επιλύσει επί της ουσίας τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, καθώς οι σύγχρονες παρεμβάσεις της αφορούν στην κάλυψη έκτακτων αναγκών και οι πολιτικές που χρησιμοποιεί εντείνουν τον στιγματισμό συμβάλλοντας τις περισσότερες φορές στον κοινωνικό αποκλεισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Δήμος Βόρειας Κυνουρίας και Δράσεις Κοινωνικής Πολιτικής

2.1 Χαρακτηριστικά Δήμου Βόρειας Κυνουρίας

2.1.1 Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας αποτελείται από 26 Τοπικά Διαμερίσματα και 40 οικισμούς και έχει έδρα το Άστρος. Βρίσκεται στο βόρειο ανατολικό τμήμα του Νομού Αρκαδίας, εκτείνεται μεταξύ των όμορων Νομών Λακωνίας και Αργολίδας και συνορεύει με τους Δήμους Νότιας Κυνουρίας και Τρίπολης. Επίσης μέρος του βρέχεται από τα νερά του Αργολικού Κόλπου. Ο Δήμος, ως ενιαία διοικητική ενότητα, συγκροτήθηκε με τον Νόμο «Ιωάννης Καποδίστριας» και είναι ο δεύτερος σε έκταση Δήμος της Ελλάδας με έκταση 575.680 στρέμματα. Έχει ιδιαίτερο γεωμορφολογικό χαρακτήρα και τα Δημοτικά Διαμερίσματα λόγω της γεωγραφικής τους θέσης και της μορφολογίας του εδάφους διακρίνονται σε ορεινά, ημιορεινά, πεδινά και παραλιακά (Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, 2019).

α/α	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)	α/α	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΕΚΤΑΣΗ (km ²)
1	ΑΣΤΡΟΣ	61,5	14	ΜΕΛΙΓΟΥ	24,3
2	ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑΣ	31,8	15	ΜΕΣΣΟΡΑΧΗ	6
3	ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ	17,8	16	ΝΕΑΧΩΡΑ	5
4	ΑΓ. ΠΕΤΡΟΣ	48,4	17	ΞΗΡΟΠΗΓΑΔΟ	21,8
5	ΑΓ. ΣΟΦΙΑ	22	18	ΠΑΡΑΛΙΟΑΣΤΡΟΣ	4,5
6	ΒΕΡΒΕΝΑ	24,4	19	ΠΕΡΔΙΚΟΒΡΥΣΗ	6,5
7	ΔΟΛΙΑΝΑ	59,4	20	ΠΛΑΤΑΝΑ	5,9
8	ΕΛΑΤΟΣ	1,6	21	ΠΛΑΤΑΝΟΣ	16,6
9	ΚΑΡΑΤΟΥΛΑ	2,1	22	ΠΡΑΣΤΟΣ	67,4
10	ΚΑΣΤΑΝΙΤΣΑ	31,4	23	ΣΙΤΑΙΝΑ	24,2
11	ΚΑΣΤΡΙ	11,9	24	ΣΤΟΛΟΣ	13,3
12	ΚΟΡΑΚΟΒΟΥΝΙ	42,3	25	ΧΑΡΑΔΡΟΣ	11,4
13	ΚΟΥΤΡΟΥΦΑ	5,1	26	ΩΡΙΑ	9,3
ΣΥΝΟΛΟ 575,68					

2.1.2 Δημογραφικά Στοιχεία

Ο πληθυσμός του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας σύμφωνα με την απογραφή του 2011 αγγίζει τους 10.341 κατοίκους. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ο Δήμος αποτελείται από πολλούς οικισμούς οι οποίοι είναι χτισμένοι στον ορεινό όγκο και φιλοξενούν μικρό σχετικά αριθμό κατοίκων. Ο πληθυσμός των ορεινών περιοχών μειώνεται αισθητά και πολλές περιοχές κατοικούνται μόνο τους θερινούς μήνες. Σε αντίθεση με τους παραθαλάσσιους οικισμούς όπως το Παράλιο Άστρος και το Ξηροπήγαδο που ο πληθυσμός τους αυξάνεται συνεχώς ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω της ανάπτυξης του τουρισμού.

Έχει παρατηρηθεί ότι τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται ο εναλλακτικός τουρισμός προς τις ορεινές περιοχές του Δήμου και ειδικότερα προς στους ορεινούς ιστορικούς και παραδοσιακούς οικισμούς Καστάνιτσα, Άγιο Πέτρο, Πραστό και Καστρί, συμβάλλοντας στην οικονομία και στην ανάπτυξη τους (Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, 2019).

2.1.3 Ιστορικά Στοιχεία

Η Κυνουρία αντλεί το όνομα της από τον αρχαίο οικιστή της περιοχής Κύνουρο. Λόγω του οικονομικού ενδιαφέροντος που παρουσίαζε η Θηρέα, σημερινή περιοχή του Άστρους, από την αρχαιότητα είχε γίνει αντικείμενο διαμάχης μεταξύ των πόλεων - κρατών, Σπάρτης και Άργους, που κατέληξε σε πολεμική σύρραξη.

Σε απόσταση δέκα χιλιομέτρων από το σημερινό Άστρος, στην περιοχή Ελληνικό, υπήρχε ναός αφιερωμένος στον Θεό Απόλλωνα όπου σήμερα βρίσκονται ερείπια αρχαίας πόλης του 5ου έως 3ου π.Χ. αιώνα κατά τις εκτιμήσεις των αρχαιολόγων και σε απόσταση τριών χιλιομέτρων από την πόλη του Άστρους υπάρχει η περιοχή της Αρχαίας Εύας, όπου βρίσκονται τα ερείπια της έπαυλης του Ηρώδη του Αττικού.

Το 1798 ιδρύθηκε στη θέση Κουτρί του Αγίου Ιωάννη Κυνουρίας, (οικισμός που κατά τους ιστορικούς Διονύσιο Κόκκινο και Ι. Θεοφανίδη ήταν πρωτεύουσα του κράτους το καλοκαίρι του 1822), ένα ανώτερο Ελληνικό σχολείο, με δαπάνη του Δημητρίου Καρυτσιώτη και το 1805 περίπου ιδρύθηκε η χειμερινή έδρα της σχολής στα καλύβια του Αγιάννη, το σημερινό Άστρος.

Στις 20 Μαρτίου έως 18 Απριλίου του 1823, στον περίβολο της σχολής Καρυτσιώτη στο Άστρος, έγινε η Β΄ Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων, στην οποία ψηφίστηκε το νέο αναθεωρημένο Σύνταγμα της επαναστατημένης Ελλάδας. Η επέτειος αυτού του γεγονότος γιορτάζεται με ιδιαίτερη λαμπρότητα κάθε χρόνο την Παρασκευή του Πάσχα.

Στις 19 Μαΐου 1821 ο Νικηταράς με 200 μόνον άντρες αντιμετώπισε ηρωικά στα Άνω Δολιανά τους 6.000 Τούρκους του Μουσταφάμπεη. Τον Αύγουστο του 1826 ο Ιμπραήμ εκστράτευσε εναντίον του Αγίου Πέτρου και αφού έκαψε τον Άγιο Ιωάννη και το σημερινό Άστρος, μετά επετέθη στο Παράλιο Άστρος, όπου ο Πάνος Ζαφειρόπουλος και τα αδέρφια του καλά οχυρωμένοι στο Κάστρο μαζί με τη βοήθεια άλλων αγωνιστών πρόβαλαν τόσο σθεναρή αντίσταση, ώστε τον εξανάγκασαν σε φυγή.

Ο Ιστορικός Πραστός, έδρα της επισκοπής Πραστού και Ρέοντος, πρωτεύουσα της Τσακωνιάς, με περισσότερους από 3.500 κατοίκους οι οποίοι ασχολούνταν με το εμπόριο, προσέφερε πολλά στον απελευθερωτικό αγώνα μέχρι να καταστραφεί, το 1826 από τον Ιμπραήμ.

Τέλος στα χωριά Πραστός, Άγιος Ανδρέας και Καστάνιτσα, όπως και στον όμορο Δήμο Νότιας Κυνουρίας χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα η τσακωνική διάλεκτος η οποία έχει τις ρίζες της στην αρχαία Δωρική (Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, 2019).

2.2 Διάρθρωση Υπηρεσιών Δήμου Βόρειας Κυνουρίας

Η διοικητική οργάνωση του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας καθορίζεται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της, όπως έχει εκδοθεί στο ΦΕΚ 2146/τ. Β΄/26-09-2011.

Η διοίκηση του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας παρουσιάζεται αναλυτικά για τις επιμέρους διευθύνσεις, τμήματα και γραφεία του Δήμου παρακάτω.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
2. Νομική Υπηρεσία

3. Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
4. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
5. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας

ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:

- α) Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης
- β) Γραφείο Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει:

- α) Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής και Αλιείας
- β) Γραφείο Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
- γ) Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

1. Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας που περιλαμβάνει τις διοικητικές ενότητες:

- α) Τμήμα Πολεοδομίας
- β) Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας
- γ) Τμήμα Καθαριότητας, Ανακύκλωσης και Συντήρησης Πρασίνου

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1. Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού που περιλαμβάνει ειδικότερα τα παρακάτω γραφεία:

- α) Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
- β) Γραφείο Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
- γ) Γραφείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης, Πολιτισμού και Αθλητισμού

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

1. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών που απαρτίζεται από τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

A. Τμήμα Διοίκησης που περιλαμβάνει τα παρακάτω γραφεία:

- α) Γραφείο Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου
- β) Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών
- γ) Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Μέριμνας

B. Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει τα παρακάτω γραφεία:

- α) Γραφείο Προϋπολογισμού, Λογιστηρίου και Προμηθειών
- β) Γραφείο Εσόδων, Περιουσίας και Ταμείου

Γ. Τμήμα ΚΕΠ

2. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει:

- α) Τμήμα Τεχνικών Έργων
- β) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Συγκοινωνιών

2.3 Ανθρώπινο Δυναμικό

Στις υπηρεσίες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας απασχολούνται 61 εργαζόμενοι, εκ των οποίων 52 μόνιμοι υπάλληλοι, 8 υπάλληλοι Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.) και ένας νομικός σύμβουλος με έμμισθη εντολή. Το μεγαλύτερο ποσοστό του προσωπικού του απασχολείται στη Διεύθυνση Διοικητικών & Οικονομικών Υπηρεσιών καθώς επίσης και στις Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής.

Προσωπικό	Υπηρεσίες
7	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
22	Διεύθυνση Διοικητικών & Οικονομικών Υπηρεσιών
5	Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού
1	Υπηρεσία Νομικής Υποστήριξης
24	Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής
1	Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής
1	Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης
61	Συνολικός αριθμός εργαζομένων

2.4 Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού

Βάσει του ΦΕΚ 2146/τ. Β'/26-9-2011, όπου αναφέρεται ο Ο.Ε.Υ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της Κοινωνικής Πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Συγχρόνως το Τμήμα είναι αρμόδιο για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, καθώς και για τον

σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες του Τμήματος στο πλαίσιο της αποστολής του, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών.
- Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετέχει σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη των αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
- Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών που αφορούν στην κοινωνική φροντίδα της οικογένειας, στους ηλικιωμένους, στο παιδί και στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.
- Μεριμνά για την προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης.
- Οργανώνει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη δικτύωση τοπικών φορέων Κοινωνικής Φροντίδας.
- Χορηγεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών σταθμών.
- Διενεργεί κοινωνικές έρευνες για τη χορήγηση των επιδομάτων κοινωνικής πρόνοιας.
- Συνεργάζεται με τα σχολεία της περιοχής για ενημέρωση σε κοινωνικά θέματα.
- Μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων Κοινωνικής Προστασίας που στοχεύουν στη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδυνάτων πολιτών.
- Μεριμνά για την καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους κ.λ.π.
- Εισηγείται τη χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών.

- Σχεδιάζει, προγραμματίζει και μεριμνά για την εφαρμογή μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας. Κ.λ.π.

Το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού απαρτίζεται από πέντε υπαλλήλους, ένας εκ των οποίων είναι διοικητικός υπάλληλος, προϊστάμενος του τμήματος και ο μοναδικός αρμόδιος για τη διεκπεραίωση των θεμάτων της Κοινωνικής Πολιτικής και τέσσερις καθαρίστριες σχολείων.

2.5 Εποπτευόμενα Προγράμματα Κοινωνικής Πολιτικής.

Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας μέσω του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού υλοποιεί προγράμματα σχετικά με την αντιμετώπιση της φτώχειας, του στιγματισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού, στηρίζοντας της ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού του.

2.5.1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής ή και Βασικής Υλικής Συνδρομής, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους. (Τ.Ε.Β.Α.)

Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας με την υπ' αριθμ. 158/26-6-2015 (ΑΔΑ: Β867Ω9Ψ-ΗΔΝ) απόφαση του Δημοτικού του Συμβουλίου, συμμετέχει στην Κοινωνική Σύμπραξη Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, υλοποιώντας δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής ή και Βασικής Υλικής Συνδρομής, το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ), με βασική δράση την παροχή τροφίμων και βασικών υλικών αγαθών.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι συνέχεια του προγράμματος «Δωρεάν Διανομή Τροφίμων από Αποθέματα ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Ε.Ε.», που υλοποιούταν στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, βάσει της υπ' αριθμ. 22830/11 (ΦΕΚ 660/τ. Β' /20-4-2011) ΚΥΑ των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Επικεφαλής Εταίρος της Κοινωνικής Σύμπραξης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας για το Πρόγραμμα Επισιτιστικής ή και Βασικής Υλικής Συνδρομής ορίστηκε ο Δήμος Τρίπολης και οι υπόλοιποι εταίροι είναι:

- Η Ιερά Μητρόπολη Μαντινείας και Κυνουρίας
- Η Ιερά Μητρόπολη Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως
- Η Περιφέρεια Πελοποννήσου – Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας

- Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας
- Ο Δήμος Νότιας Κυνουρίας
- Ο Δήμος Γορτυνίας
- Ο Δήμος Μεγαλόπολης
- Το Χαμόγελο του Παιδιού
- Το Κέντρο Πρόληψης Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Π.Ε. Αρκαδίας ΑΝΕΛΙΞΗ
- Το Γενικό Παναρκαδικό Νοσοκομείο Τρίπολης
- Ο Σύλλογος Α.Μ.Ε.Α. Αρκαδίας
- Ο Σύλλογος Πολυτέκνων Αρκαδίας
- Ο Σύλλογος Τριών Τέκνων Τρίπολης και Όμορων Δήμων
- Ο Σύλλογος Τριτέκνων Μεγαλοπόλεως και Γόρτυνος «Ο ΑΡΚΑΣ»
- Ο Σύλλογος Νεφροπαθών Αρκαδίας
- Το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναϊκών Τρίπολης
- Το Ίδρυμα Επαμεινώνδα Βοσυνιώτη
- Το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού Παράρτημα Τρίπολης

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (Τ.Ε.Β.Α.) στηρίζει τις δράσεις των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παροχή υλικής βοήθειας στους απόρους. Η υλική αυτή βοήθεια συνιστάται στη διανομή τροφίμων (κοτόπουλο, μοσχάρι, χοιρινό, ζυμαρικά, τυριά, φρούτα, λαχανικά, βρεφικά είδη, γάλατα, κ.λ.π.) και άλλων αναγκαίων ειδών ατομικής χρήσης (σαπούνι, σαμπουάν, απορρυπαντικά, πάνες, κ.λ.π.). Επίσης η παροχή υλικής βοήθειας πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως καθοδήγηση και στήριξη για να μπορέσουν τα άτομα αυτά να βγουν από τη φτώχεια.

Τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια επιλογής των δυνητικά ωφελούμενων για την ένταξή τους στο συγκεκριμένο πρόγραμμα ορίστηκαν με την υπ' αριθμ. Δ23/οικ. 19162/1277/27-05-2015 απόφαση της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Οι αρμοδιότητες του Δήμου και πιο συγκεκριμένα του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, είναι η διαχείριση συγκεκριμένης πλατφόρμας – λογισμικού παρακολούθησης αποθεμάτων αποθήκης, η σύνταξη καταστάσεων και η επικαιροποίηση των στοιχείων των δικαιούχων, η σύνταξη καταστάσεων των προϊόντων προς διανομή, η σύνταξη δελτίου τύπου προς ενημέρωση

των δικαιούχων, η τηλεφωνική επικοινωνία με όλους τους δικαιούχους, η οργάνωση της διανομής σε συνεργασία με αρμόδιους υπαλλήλους του Δήμου Τρίπολης, των προμηθευτών, των αρμόδιων υπηρεσιών του Δήμου για τη μεταφορά και τη φύλαξη των προϊόντων, η υλοποίηση της διανομής, η καταχώρηση των στοιχείων των δικαιούχων και των προϊόντων που παρέλαβαν σε ειδική πλατφόρμα μέσω tablet, όπου ενημερώνεται απευθείας και η αποθήκη, η τακτοποίηση της αποθήκης με την επιστροφή προϊόντων που περίσσευαν ή τη διάθεσή τους σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που δεν είχαν κάνει αίτηση και στους παιδικούς σταθμούς του Δήμου και τέλος η σύνταξη πρωτοκόλλου παραλαβής, παράδοσης και ειδικών πινάκων με τα διανεμημένα προϊόντα.

Ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκαν στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας για τη συμμετοχή τους στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής ή και Βασικής Υλικής Συνδρομής το πρώτο έτος (2015) συμμετοχής του Δήμου στο πρόγραμμα ήταν 102 και οι ωφελούμενοι του προγράμματος 197.

Από το 2017 και μετά ωφελούμενοι του Προγράμματος Επισιτιστικής ή και Βασικής Υλικής Συνδρομής είναι πλέον οι δικαιούχοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, το οποίο είναι ένα ολοκληρωμένο προνομιακό πρόγραμμα για νοικοκυριά που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και ο αριθμός των αιτήσεων κυμαίνεται από 85 – 120.

2.5.2 Πρόγραμμα Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Το Ινστιτούτο Prolepsis από το 2012 υλοποιεί το Πρόγραμμα Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ. Στόχος είναι η καθημερινή δωρεάν προσφορά ενός θρεπτικού υγιεινού γεύματος σε όλους τους μαθητές των σχολείων που συμμετέχουν, καθώς και η προώθηση της υγιεινούς διατροφής. Το πρόγραμμα υλοποιείται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με μέγα δωρητή το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Το πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ υλοποιείται από μια διεπιστημονική ομάδα που αποτελείται από ιατρούς, διατροφολόγους, τεχνολόγους τροφίμων, ειδικούς προαγωγής υγείας, στατιστικούς, εκπαιδευτικούς και κοινωνιολόγους, με τη συμβολή καθηγητών της Ελλάδας και των Η.Π.Α., όπως την Ιατρική Σχολή Αθηνών, το Harvard και το Stanford (Prolepsis, 2019).

Το πρόγραμμα προσφέρει, δωρεάν σε καθημερινή βάση, σε όλους τους μαθητές των σχολείων που συμμετέχουν, ένα αρτοσκεύασμα ή σάντουιτς από αλεύρι ολικής άλεσης, ένα έως δύο φρέσκα φρούτα εποχής, τέσσερις φορές την εβδομάδα λευκό γάλα, γιαούρτι ή γιαούρτι με μέλι.

Το πρόγραμμα αυτό έχει συμβάλει στην ανακούφιση χιλιάδων οικογενειών που αντιμετωπίζουν προβλήματα επισιτιστικής ανασφάλειας. Το 34,6% του πληθυσμού της Ελλάδας βάσει των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ το έτος 2013 βρισκόταν σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Στοιχεία του προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ δείχνουν ότι το 53,1% των οικογενειών που συμμετείχαν σε αυτό το σχολικό έτος 2014 – 2015 αντιμετώπιζε επισιτιστική ανασφάλεια με το 21% να βιώνει πείνα. Επίσης ένα άλλο θέμα που θέλησε να καταπολεμήσει το συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι η παιδική παχυσαρκία. Τα στατιστικά δεδομένα αξιολόγησης του έργου αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητά του καθώς η επισιτιστική ανασφάλεια μειώθηκε στο 10,1% και στις οικογένειες που αντιμετώπιζαν πείνα η μείωση της επισιτιστικής ανασφάλειας μειώθηκε στο 20% (Prolepsis, 2019).

Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας με την υπ' αριθμ. 192/10-10-2016 (ΑΔΑ: 7ΙΛΧΩ9Ψ-99Ρ) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, έχοντας υπόψη το υπ' αριθμ. πρωτοκόλλου Φ.14/1490/123341/Δ1/23-07-2016 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων που αφορούσε στην πραγματοποίηση προγράμματος Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής, «ΔΙΑΤΡΟΦΗ» και βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα υλοποιείται από το μη κερδοσκοπικό Ινστιτούτο Προληπτικής, Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής «Prolepsis», σε συνεργασία με επιστημονικούς συνεργάτες της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, τελεί υπό την αιγίδα του ΥΠ.Π.Ε.Θ., ενέκρινε το πλαίσιο συνεργασίας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Ινστιτούτου «Prolepsis», για την εφαρμογή του προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ, σε όλους τους μαθητές των σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου, για το σχολικό έτος 2016 – 2017. Επίσης ενέκρινε την προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Ινστιτούτου, για το σχολικό έτος 2016 – 2017.

Την πρώτη χρονιά που εφαρμόστηκε το πρόγραμμα συμμετείχαν 432 μαθητές δημοτικών σχολείων του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας (Άστρους, Αγίου Ανδρέα, Βερβένων, Δολιανών, Παραλίου Άστρους, Καστρίου, Αγίου Πέτρου) και το κόστος υλοποίησης του προγράμματος ήταν 122.778,48€. Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας χρηματοδότησε το πρόγραμμα με 61.657,36€ και βάσει συμπληρωματικών κονδυλίων το

ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος χρηματοδότησε με το ποσό των 61.121,12€ το πρόγραμμα για το σχολικό έτος 2016 – 2017. Με αυτόν τον τρόπο δεν τέθηκε θέμα επιλογής των σχολείων που θα εφάρμοζαν το πρόγραμμα, αλλά πραγματοποιήθηκε σε οριζόντια δράση και κάλυπτε όλους τους μαθητές των Δημοτικών Σχολείων του Δήμου. Το έργο είχε διάρκεια 8 μηνών και υλοποιήθηκε σταδιακά από την 1/11/2016 έως τις 15/06/2017.

Κατά την υλοποίηση του έργου πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στα σχολεία και ενημερώθηκαν οι διευθυντές και οι εκπαιδευτικοί από συνεργάτες του Ινστιτούτου «Prolepsis». Επίσης οι γονείς ενημερώθηκαν μέσω επιστολών και ενημερωτικών φυλλαδίων για το συγκεκριμένο πρόγραμμα και για την οικονομική ενίσχυση του Δήμου, καθώς επίσης κατά την έναρξη και λήξη του προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ στάλθηκαν ερωτηματολόγια σχετικά με την καταγραφή της ανάγκης και της αποτελεσματικότητας του έργου. Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος υπήρξε επικοινωνία με τους διευθυντές, τους υπευθύνους των σχολείων και όλων των εμπλεκομένων, όπως και έλεγχος υλοποίησης διαδικασιών σε καθημερινή βάση.

Επιπροσθέτως, η επιστημονική ομάδα του Ινστιτούτου ανέλαβε τον σχεδιασμό των γευμάτων βάσει την κάλυψη των διατροφικών αναγκών και την ανάπτυξη υγιεινών διατροφικών αναγκών και ήταν υπεύθυνη για την ανάδειξη του προμηθευτή και διανομέα των γευμάτων που γινόταν με αξιολόγηση προσφορών που υποβάλλονταν στο πλαίσιο της ανάληψης του έργου «παρασκευής, συσκευασίας και διανομής γεύματος σε μαθητές Δημοτικών Σχολείων στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας» και διέθετε τα απαιτούμενα συστήματα υγιεινής και ασφάλειας και πληρούσε τις απαραίτητες προδιαγραφές και πιστοποιήσεις ISO.

Για την ορθή παρακολούθηση της εφαρμογής του προγράμματος και της σύμβασης ορίστηκε τριμελής επιτροπή.

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Προληπτικής, Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής, PROLEPSIS, βάσει της αξιολόγησης της υλοποίησης του προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ, το σχολικό έτος 2016 - 2017, το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε με επιτυχία. Διατέθηκαν συνολικά 54.795 γεύματα (σάντουιτς, πίτες και αρτοσκευάσματα), 23.871 συσκευασίες γάλακτος, 6.783 τεμάχια γιαουρτιού και 55.585 τεμάχια φρούτων.

Η ποσοτική ανάλυση των στοιχείων που συλλέχθηκαν βάσει των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν από τους γονείς κατά την έναρξη του προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ και στάλθηκαν στον Δήμο για ενημέρωση, κατέδειξε ότι οι οικογένειες των μαθητών που φοιτούν στα σχολεία του Δήμου παρουσιάζουν

χαμηλότερο ποσοστό επισιτιστικής ανασφάλειας (36,2%), σε σύγκριση με άλλες περιοχές εφαρμογής του προγράμματος στην υπόλοιπη Ελλάδα, έχουν το μικρότερο ποσοστό (3,2%) οικογενειών στις οποίες κανένας γονέας δεν έχει εισόδημα και το χαμηλότερο δείκτη (4,7%) προβλημάτων στη σχετιζόμενη με την υγεία ποιότητα ζωής. Παρόλα αυτά 40,6% των παιδιών είχε μη φυσιολογικό δείκτη μάζας σώματος. Συγκεκριμένα 10,3% των μαθητών ήταν λιποβαρείς και 3 στους 10 μαθητές (30,3%) ήταν υπέρβαροι, ενώ μόλις το 17% των παιδιών είχαν υγιεινές διατροφικές συνήθειες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας του Ινστιτούτου «Prolepsis» έδειξαν επίσης ότι για το σχολικό έτος 2016 – 2017 το 55% των μαθητών που δεν είχαν φυσιολογικό βάρος κατά την έναρξη του προγράμματος απέκτησαν κατά τη λήξη του, το 29,3% των μαθητών που ακολούθησαν το μεσογειακό πρότυπο διατροφής, βελτίωσαν τη διατροφή τους, το 61,5% των μαθητών τρώνε περισσότερο κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο σχολείο και το 85% τρώνε πιο υγιεινά στο σχολείο αλλά και γενικότερα, το 77,8 % των μαθητών καταναλώνουν λιγότερα ανθυγιεινά σνακ, 72,5 % των μαθητών ζητούν και στο σπίτι πιο υγιεινά φαγητά.

Επίσης το 39,9% των γονέων δήλωσαν ότι δεν χρειάζεται να δίνουν επιπλέον κολατσιό στα παιδιά τους, το 38,3% των γονέων θεωρούν ότι το πρόγραμμα καλύπτει κάποια υπαρκτή ανάγκη για πάνω από τις μισές ή ακόμα και για σχεδόν όλες τις οικογένειες μαθητών στα σχολεία που συμμετείχαν. Το 64% των μαθητών απουσίαζε λιγότερο από το σχολείο, το 40,3% των γονιών δήλωσαν ότι το πρόγραμμα επηρέασε θετικά την επίδοση του παιδιού του στο σχολείο. Τέλος βάσει της έρευνας το 78,6% των οικογενειών δηλώνουν αρκετά έως απόλυτα ικανοποιημένοι από το πρόγραμμα και το 89,4% επιθυμούν τη συνέχιση του προγράμματος.

Το πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ υλοποιήθηκε στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας επίσης το σχολικό έτος 2017 – 2018, βάσει των υπ' αριθμ. 210/2017 (ΑΔΑ: 6493Ψ9Ψ-ΜΕ4) και 213/2017 (ΑΔΑ: Ω32ΝΩ9Ψ-ΚΗΩ) αποφάσεων του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και την από 14/11/2017 (18SYMV002625480) προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Ινστιτούτου Prolepsis. Το κόστος υλοποίησης του προγράμματος ήταν 75.000,00€ και καλύφθηκε από ιδίους πόρους, χωρίς επιπλέον χρηματοδότηση αυτή τη φορά.

Το Ινστιτούτο Prolepsis αναφέρει ότι βάσει των στοιχείων από την έναρξη του σχολικού έτους 2017 – 2018, στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, παρατηρήθηκε ότι το 40% των μαθητών δεν έχουν φυσιολογικό βάρος, με το 30% περίπου εξ' αυτών να είναι

υπέρβαροι, το 37% των οικογενειών βιώνει επισιτιστική ανασφάλεια και το 9% αυτών βιώνει μέτρια ή σοβαρή πείνα. Επίσης παρατηρήθηκε ότι το 11% περίπου των μαθητών, κατά μέσο όρο, παρουσιάζει προβλήματα στη σωματική, ψυχική, κοινωνική και σχολική του δραστηριότητα.

Τα ευρήματα από την αξιολόγηση του προγράμματος καταδεικνύουν ότι το 27% των οικογενειών που αντιμετώπιζαν επισιτιστική ανασφάλεια κατά την έναρξη, δεν την αντιμετώπιζαν στη λήξη του, ενώ παράλληλα το 37% των μαθητών που δεν είχαν φυσιολογικό βάρος κατά τη λήξη απέκτησαν. Επίσης το υψηλότερο ποσοστό βελτίωσης παρουσιάστηκε στη σωματική υγεία των μαθητών, όπου το 80% αυτών κατάφερε να βελτιώσει τον σχετικό δείκτη.

Η τρίτη και τελευταία φορά που υλοποιήθηκε το πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας ήταν το σχολικό έτος 2018 – 2019, σύμφωνα με τις υπ' αριθμ. 248/2018 (ΑΔΑ: 68ΔΣΩ9Ψ-ΕΜΔ) και 249/2018 (ΑΔΑ: 6ΓΕΨΩ9Ψ-6ΡΥ) αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και την από 4/12/2018 (18SYMV004265896) προγραμματική σύμβαση του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και του Ινστιτούτου Prolepsis. Το κόστος υλοποίησης του προγράμματος ήταν 75.000,00€ και καλύφθηκε από ιδίους πόρους.

Το σχολικό έτος 2019 – 2020 το πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ δυστυχώς δεν εφαρμόστηκε στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων. Αξίζει όμως να τονίσουμε τη σημασία του, βάσει κάποιων μαρτυριών από μαθητές που συμμετείχαν στο πρόγραμμα: «Τώρα επιβαρύνω λιγότερο τους γονείς μου...», «Σκέφτομαι πως τώρα δεν μπορεί κανείς να με κοροϊδέψει επειδή εγώ έχω ανάγκη να πάρω το φαγητό από το συσσίτιο..., διότι τώρα όλοι τρώνε συσσίτιο» και από γονείς: «Για μερικά παιδιά αποτελεί το μοναδικό γεύμα της ημέρας. Όσο κι αν αυτό ακούγεται απίστευτο.... Ακόμα και για ένα παιδί να συμβαίνει αυτό, καταλαβαίνετε τη σοβαρότητα της κατάστασης.»

2.5.3 Κοινωνικό Φροντιστήριο

Το Κοινωνικό Φροντιστήριο εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής ανάπτυξης της Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και στηρίζεται στην εθελοντική προσφορά εκπαιδευτικών, προκειμένου να παρέχονται δωρεάν μαθήματα σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σκοπός της ενέργειας αυτής

είναι η δημιουργία ίσων ευκαιριών στη μάθηση σε όλους τους μαθητές του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας. Ο κανονισμός λειτουργίας του Κοινωνικού Φροντιστηρίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, ψηφίστηκε με την υπ' αριθμό 283/1-12-2015 (ΑΔΑ: 7Ι73Ω9Ψ – ΝΣ6) απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και άρχισε να εφαρμόζεται από τις 20 Ιανουαρίου του 2016. Παρόλο που στον κανονισμό λειτουργίας αναφέρεται ότι παρέχονται μαθήματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην πράξη τα μαθήματα που παρέχονται από το 2016 έως σήμερα αφορούν μόνο στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Το Κοινωνικό Φροντιστήριο εντάσσεται ως αρμοδιότητα στο Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και υποστηρίζεται οργανωτικά και γραμματειακά από τη μοναδική υπάλληλο του τμήματος. Την εποπτεία του Κοινωνικού Φροντιστηρίου έχει η Επιτροπή Κοινωνικού Φροντιστηρίου, η οποία συγκροτείται με απόφαση Δημάρχου. Στην Επιτροπή συμμετέχουν ο Δήμαρχος, ο εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος, η αναπληρώτρια Προϊσταμένη του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού και δύο εθελοντές Εκπαιδευτικοί. Ευθύνη της Επιτροπής είναι η υποδοχή των αιτήσεων των Εθελοντών Εκπαιδευτικών, η αξιολόγηση των αιτήσεων των μαθητών, η κατάρτιση του προγράμματος, η υποβολή εισηγήσεων στο Δημοτικό Συμβούλιο για βελτιώσεις ή τυχόν τροποποιήσεις στον τρόπο λειτουργίας του Κοινωνικού Φροντιστηρίου και η κατάρτιση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Κοινωνικού Φροντιστηρίου τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο για τους εκπαιδευόμενους.

Το Κοινωνικό Φροντιστήριο λειτουργεί απογευματινές ώρες καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και τα μαθήματα ξεκινούν συνήθως αρχές Νοεμβρίου. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική και οι μαθητές οφείλουν να βρίσκονται έγκαιρα στο μάθημα και οφείλουν να ενημερώνουν σε περίπτωση απουσίας τους ή διακοπής της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Μαθητές με δύο συνεχόμενες εβδομάδες αδικαιολόγητες απουσίας χάνουν το δικαίωμα συμμετοχής τους στο πρόγραμμα. Τα τμήματα που συγκροτούνται δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τους 15 μαθητές. Οι γονείς μπορούν να ενημερώνονται για την πρόοδο των παιδιών τους σε χρόνο που προσδιορίζεται από τους εκπαιδευτικούς και στο τέλος της σχολικής χρονιάς το πρόγραμμα του Κοινωνικού Φροντιστηρίου αξιολογείται από γονείς και εκπαιδευτικούς.

Το Κοινωνικό Φροντιστήριο αρχικά στεγάστηκε σε δύο ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες του Δημοτικού Σχολείου της Τοπικής Κοινότητας Μελιγούς αλλά τώρα

στεγάζεται σε μία ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα που νοικιάζει ο Δήμος και παλιά στεγαζόταν η πολυενοδομία. Στο κτήριο αυτό επίσης έχει δημιουργηθεί βιβλιοθήκη με σχολικά βοηθήματα όλων των τάξεων του Γυμνασίου και του Λυκείου και όλα τα έξοδα καλύπτονται από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας. Επίσης στους μαθητές του Κοινωνικού Φροντιστηρίου παρέχονται κουπόνια από συγκεκριμένα καταστήματα για αγορά αθλητικών ειδών, βιβλίων και ειδών γραφικής ύλης. Στους μαθητές ακόμη παρέχονται τρόφιμα που περισσεύουν από το πρόγραμμα σίτισης και προώθησης υγιεινής διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ, που αφορά στους μαθητές Σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.

Δικαιούχοι του Κοινωνικού Φροντιστηρίου είναι οι μαθητές του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και κύριο κριτήριο ένταξης των ενδιαφερομένων στο πρόγραμμα είναι το οικογενειακό εισόδημα, ενώ επίσης λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως η οικογενειακή κατάσταση, η ανεργία των γονέων και προβλήματα υγείας και αναπηρίας των γονέων. Όριο ένταξης για τη συμμετοχή των ωφελούμενων στο Κοινωνικό Φροντιστήριο είναι το σταθμισμένο οικογενειακό εισόδημα, το οποίο ανέρχεται στο ποσό των δεκατριών χιλιάδων ευρώ (13.000,00€), σε συνάρτηση με τους ακόλουθους συντελεστές: οικογένεια με δύο κηδεμόνες άνεργους συντελεστής 30%, μονογονεϊκή οικογένεια συντελεστής 30%, τρίτεκνη οικογένεια συντελεστής 20% και πολύτεκνη οικογένεια συντελεστής 30%.

Ο αριθμός των μαθητών που έκαναν εγγραφή την πρώτη χρονιά λειτουργίας του Κοινωνικού Φροντιστηρίου, σχολικό έτος 2015 – 2016 ήταν σαράντα τρεις (43), τις επόμενες σχολικές χρονιές κατά μέσο όρο ο αριθμός των μαθητών ήταν γύρω στους τριάντα (30) και φέτος, το σχολικό έτος 2019 – 2020 είναι είκοσι τρεις (23). Το σχολικό έτος 2015 – 2016 παραδίδονταν δωρεάν μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής, Νεοελληνικής Γλώσσας, Έκθεσης, Φυσικής, Μαθηματικών, Γαλλικών, Αγγλικών, Ιταλικών, Χημείας και Αρχών Οργάνωσης και Διοίκησης, όλων των τάξεων του Γυμνασίου και του Λυκείου, από Δευτέρα έως Σάββατο, χάρη στην αξιοσημείωτη και ανιδιοτελή προσφορά των δεκαέξι (16) Εθελοντών Εκπαιδευτικών. Φέτος σχολικό έτος 2019 – 2020 πραγματοποιούνται μαθήματα Φυσικής Γ΄ Γυμνασίου, Γλώσσας – Λογοτεχνίας Γ΄ Γυμνασίου και Β΄ Λυκείου, Αρχαία και Έκθεση Α΄ και Β΄ Γυμνασίου, Αρχαία Γ΄ Λυκείου, Χημεία Α΄ Λυκείου, Μαθηματικά Γ΄ Γυμνασίου και Έκθεση ΕΠΑΛ, από Δευτέρα έως Σάββατο από επτά (7) Εθελοντές Εκπαιδευτικούς.

Το πρόγραμμα κάθε σχολικής χρονιάς προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών. Τα δύο πρώτα χρόνια πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις προς τιμή των

Εθελοντών Εκπαιδευτικών και τους απονεμήθηκαν διπλώματα συμμετοχής στο Κοινωνικό Φροντιστήριο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.

Απαραίτητα δικαιολογητικά για τη συμμετοχή των μαθητών στο Κοινωνικό Φροντιστήριο είναι μία αίτηση ένταξης στην οποία δηλώνουν τα μαθήματα που επιθυμούν να παρακολουθήσουν, φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας κηδεμόνα, πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, φωτοτυπία εκκαθαριστικού σημειώματος τελευταίου έτους, βεβαίωση αναπηρίας και κάρτας ανεργίας εάν υπάρχει και οποιοδήποτε δικαιολογητικό κρίνεται σκόπιμο να κατατεθεί.

Επίσης στο Κοινωνικό Φροντιστήριο τηρούνται τα παρουσιολόγια των μαθητών, βιβλίο καταγραφής εισερχόμενων και εξερχόμενων εγγράφων, έντυπο αξιολόγησης Κοινωνικού Φροντιστηρίου, αιτήσεις εθελοντών εκπαιδευτικών καθώς επίσης και αιτήσεις μαθητών και φάκελοι ανά μαθητή.

Το πρώτο σχολικό έτος 2015 – 2016, διανεμήθηκαν ερωτηματολόγια αξιολόγησης στους εκπαιδευτικούς αλλά και στους συμμετέχοντες μαθητές, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών και τη διασφάλιση μιας επιτυχημένης διδασκαλίας. Οι παρατηρήσεις και τα σχόλια ήταν θετικά και είχαν σχέση με την ευγένεια και την άριστη συνεργασία των εκπαιδευτικών. Επίσης στην αρχή δημιουργήθηκαν ομάδες εθελοντών γονέων, οι οποίοι με περισσή υπευθυνότητα ανέλαβαν το «άνοιγμα και κλείσιμο» του Κοινωνικού Φροντιστηρίου, χωρίς την ενεργό συμμετοχή των οποίων, το Κοινωνικό Φροντιστήριο θα είχε παραμείνει απλά στα σχέδια.

Το Κοινωνικό Φροντιστήριο αποτελεί μια αναγκαιότητα της σημερινής εποχής, αυτό αποδεικνύεται από τη συμμετοχή τόσο των μαθητών όσο και των Εθελοντών Εκπαιδευτικών, η συνέχισή του είναι αναγκαία καθώς δίνει νόημα σε πανανθρώπινες αξίες, όπως είναι η κοινωνική προσφορά και η αγάπη προς τον συνάνθρωπο.

2.5.4 Κοινωνικό Ανταλλακτήριο

Το Κοινωνικό Ανταλλακτήριο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας λειτουργεί από τον Δεκέμβριο του 2015 και αποτελεί μία από τις πολλές δράσεις που υλοποιεί ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, στην προσπάθειά του να προσφέρει ανακούφιση στη σκληρή καθημερινότητα που βιώνουν οι συμπολίτες, ειδικά σε αυτήν την εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία, που οι διεθνείς κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες δημιουργούν νέες μορφές φτώχειας.

Αρχικά υλοποιήθηκε σε μια ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα στο ισόγειο του Δημοτικού Σχολείου της Τοπικής Κοινότητας Μελιγούς και στη συνέχεια εξαιτίας του γεγονότος ότι ήταν αδύνατο να υποστηριχθεί από τη μοναδική υπάλληλο του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού του Δήμου ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας συνεργάστηκε για την εύρυθμη λειτουργία του με μία ΚΟΙΝΣΕΠ, από την οποία ο Δήμος νοικιάζει το κτήριο στο οποίο στεγάζεται τώρα το Κοινωνικό Ανταλλακτήριο, που βρίσκεται στη Δημοτική Κοινότητα Άστρους, πλησίον του Ταχυδρομείου και οι υπεύθυνοι της ΚΟΙΝΣΕΠ λειτουργούν το Κοινωνικό Ανταλλακτήριο.

Στηρίζει τη λειτουργία του σε εθελοντικές προσφορές, που πραγματοποιούνται συνήθως από ιδιώτες και λειτουργεί με δύο τρόπους. Χαριστικά και Ανταλλακτικά. Οι δημότες που έχουν ανάγκη ρουχισμού μπορούν να προμηθεύονται είδη ρουχισμού για κάθε ηλικίες και επίσης υπάρχει η δυνατότητα για τους δημότες να ανταλλάξουν κάποια είδη που δεν χρειάζονται με κάποια άλλα.

Αποτελεί έναν χώρο επαναχρησιμοποίησης ρούχων, παπουτσιών, σχολικών αντικειμένων, παιχνιδιών και βιβλίων, τα οποία περισσεύουν σε κάποιους πολίτες ενώ για κάποιους άλλους αποτελούν είδη πρώτης ανάγκης. Στηρίζεται στην προσφορά ελαφρώς μεταχειρισμένων ειδών, τα οποία διατίθενται σε πολίτες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, ανεξάρτητα από το εάν είναι εγγεγραμμένοι σε κάποιο προνοϊακό πρόγραμμα.

Η ανταπόκριση του κόσμου για το Κοινωνικό Ανταλλακτήριο είναι μεγάλη τόσο σε επίπεδο προσφοράς όσο και ζήτησης και στόχος του δεν είναι μόνο η ανακούφιση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων αλλά και η διασπορά της φιλοσοφίας κατά του καταναλωτισμού και υπέρ του περιβάλλοντος.

2.5.5 Πρόγραμμα πληθυσμιακού ελέγχου – δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες «Η Ελλάδα κατά του καρκίνου».

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Η Ελλάδα κατά του καρκίνου», ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας και το Ελληνικό Ίδρυμα Ογκολογίας σε συνεργασία με το Γενικό Παναρκαδικό Νοσοκομείο Τρίπολης και το Κέντρο Υγείας Άστρους υλοποίησαν από τις 17 Οκτωβρίου 2018 έως τις 20 Δεκεμβρίου 2018 πρόγραμμα πληθυσμιακού ελέγχου για την πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση των κακοηθών όγκων μαστού και τραχήλου της μήτρας, στις γυναίκες που κατοικούν μόνιμα στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, δωρεάν, με

ειδική αυτοκίνητη μονάδα, που βρισκόταν στο γήπεδο ποδοσφαίρου της Δημοτικής Κοινότητας Άστρους (Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, 2018).

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα υλοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία καθώς μέσα σε τρεις μήνες πραγματοποιήθηκαν 1005 δωρεάν ιατρικές εξετάσεις χωρίς οικονομικά, ασφαλιστικά ή φορολογικά κριτήρια. Συγκεκριμένα έγιναν 529 μαστογραφίες σε γυναίκες 40 ετών και άνω και 476 λήψεις κολποτραχηλικού επιχρίσματος (τεστ Παπαπανικολάου) σε γυναίκες 25 ετών και άνω.

Για τη διάγνωση των μαστογραφιών ακολουθήθηκε η διαδικασία που ορίζουν οι Ευρωπαϊκές Κατευθυντήριες Οδηγίες. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων διανεμήθηκαν μέσω του ταχυδρομείου χωρίς χρέωση. Γυναίκες στις οποίες κρίθηκε απαραίτητη συμπληρωματική εξέταση, προσήλθαν εκ νέου στη σταθερή μονάδα του Ιδρύματος, όπου διενεργήθηκε όλος ο απαραίτητος έλεγχος επίσης δωρεάν. Στις γυναίκες που κρίθηκε απαραίτητη η χειρουργική επέμβαση, παρεχόταν η δυνατότητα εισαγωγής τους στο νοσοκομείο «Ο Άγιος Σάββας», το οποίο αποτελεί για το Ίδρυμα Ογκολογίας, νοσοκομείο αναφοράς (Ελληνικό Ίδρυμα Ογκολογίας, 2019).

2.5.6 Πρόγραμμα Άθλησης για Όλους

Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας συμμετείχε στο Πρόγραμμα Άθλησης για όλους την περίοδο 2017 – 2018, βάσει της υπ' αριθμ. 89/5-5-2017 (ΑΔΑ: Ω42ΓΩ9Ψ-ΓΣΤ) απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και βάσει του με αριθμού διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) 71Τ44653Π4-ΟΟΑ εγγράφου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού περί της αποστολής αιτημάτων των Ο.Τ.Α., για την έγκριση θέσεων πτυχιούχων φυσικής αγωγής στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Άθλησης για Όλους (ΠΑγΟ).

Υλοποιήθηκαν παράλληλα δύο προγράμματα καλαθοσφαίρισης το ένα απευθυνόταν σε παιδιά ηλικίας από έξι (6) έως δώδεκα (12) ετών και συμμετείχαν 19 άτομα και το δεύτερο σε εφήβους από δεκατριών (13) έως δεκαοκτώ (18) ετών, όπου συμμετείχαν 26 άτομα.

Σκοπός των προγραμμάτων είναι η γνωριμία με το άθλημα, η εκμάθηση βασικών αρχών, η εξάσκηση, η μύηση της ομάδας στον αθλητισμό, η καλλιέργεια της ευγενούς άμιλλας και της ομαδικότητας, η απόδειξη της πραγματικής έννοιας του «ευ

αγωνίζεσθαι». Τα προγράμματα διήρκησαν 32 εβδομάδες (8 μήνες) από τον Νοέμβριο του 2017 έως τον Ιούνιο του 2018.

Δεν υπήρχε συνδρομή για τους συμμετέχοντες και η δαπάνη της μισθοδοσίας του Γυμναστή καλύφθηκε από χορηγίες και μέσω της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, βάσει της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του Ν. 4151/29-4-2013.

Την περίοδο 2018 – 2019 πραγματοποιήθηκε μια προσπάθεια από τον Δήμο να συνεχιστεί το πρόγραμμα Άθλησης για Όλους με περισσότερα τμήματα και αθλήματα όπως κλασικός αθλητισμός και τένις, αλλά λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος δεν υλοποιήθηκε.

2.5.7 Ηλεκτρονικό μητρώο Ανασφάλιστων – Οικονομικά Αδύνατων

Με τον Ν.4368/2016 (ΦΕΚ 21/τ.Α'/21-2-2016) και την ΚΥΑ Α3(γ)/ΓΠ/οικ.25132/4-4-2016 θεσπίζεται για πρώτη φορά το δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης σε όλες τις δημόσιες δομές υγείας για την παροχή νοσηλευτικής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε ανασφάλιστους και σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Δημιουργήθηκε λοιπόν μια νέα εφαρμογή (web εφαρμογή Ενημέρωσης Ηλεκτρονικού Μητρώου Ανασφάλιστων – Οικονομικά Αδύνατων), στην οποία κάθε Δήμος έχει τη δυνατότητα καταχώρησης απόφασης δωρεάν φαρμακευτικής περίθαλψης σε δικαιούχους που ανήκουν στον Δήμο του, εφόσον πληρούν τα όσα προβλέπονται από τις σχετικές εγκυκλίους.

Ο αρμόδιος υπάλληλος του Δήμου συγκεντρώνει τις αιτήσεις και τα απαραίτητα δικαιολογητικά, ελέγχει τα εισοδηματικά και περιουσιακά στοιχεία και την ασφαλιστική ικανότητα του εκάστοτε αιτούντος σε ειδική web εφαρμογή ηλεκτρονικού μητρώου ανασφάλιστων – οικονομικά αδύνατων, συντάσσει απόφαση Δημάρχου για την αναγνώριση του δικαιώματος της παροχής δωρεάν φαρμακευτικής περίθαλψης και τέλος καταχωρεί το δικαίωμα φαρμακευτικής περίθαλψης στην ειδική web εφαρμογή ηλεκτρονικού μητρώου ανασφάλιστων – οικονομικά αδύνατων.

2.5.8 Προνοϊακά Επιδόματα

Ένα καινούργιο πρόγραμμα που υλοποιείται στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας είναι η ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων προνοϊακών επιδομάτων προς εξυπηρέτηση των πολιτών σε Δήμους που δεν κατέστη δυνατή η ίδρυση και η λειτουργία Κέντρου Κοινότητας και ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2019. Βάσει του Ν. 4520/2018 (ΦΕΚ 30/τ. Α'/22-02-2018 και ΦΕΚ 83/τ. Α'/10-05-2018), ο Οργανισμός Προνοϊακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) διασυνδέεται λειτουργικά με τα Κέντρα Κοινότητας για την εκπλήρωση των σκοπών του και ιδιαίτερα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης και ένταξης των ενδιαφερομένων στα προγράμματα των προνοϊακών παροχών και υπηρεσιών του. Στον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας το Πρόγραμμα αυτό υλοποιείται από το αυτοτελές τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθώς δεν υπάρχει Κέντρο Κοινότητας.

2.5.9 Δωρεές σε άπορους συμπολίτες

Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας σε συνεργασία με τοπικές οργανώσεις, επιχειρήσεις αλλά και με ατομικές πρωτοβουλίες, διένειμε αλλά και διανέμει σε τακτά χρονικά διαστήματα δωρεές που συνίστανται κυρίως σε τρόφιμα και είδη ένδυσης, σε αρκετούς δημότες μας που το έχουν ανάγκη.

2.5.10 Πρόγραμμα ένδειας

Βάσει της υπ' αριθμ. 192/9-6-2017 (ΑΔΑ:ΩΘ92Ω9Ψ-ΧΨ2) απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας και της υπ' αριθμ. Δ28/ΓΠ 22853/1788/09-09-14 απόφασης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, όπου επιχορηγείται ο Δήμος ως ενίσχυση για βοηθήματα ένδειας και αντιμετώπισης άμεσων βιοτικών αναγκών, αποφασίστηκε η καταβολή εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης του ποσού των 586,94€ σε άτομα που αντιμετώπιζαν σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα βάσει της έρευνας της Κοινωνική Λειτουργού του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.

2.5.11 Διανομή αποσυρόμενων οπωροκηπευτικών

Βάσει της υπ' αριθμ. 3393/91637/24-08-2015 εγκυκλίου του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα «Συμπληρωματικά προσωρινά έκτακτα μέτρα στήριξης παραγωγών ορισμένων οπωροκηπευτικών», ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας την περίοδο 2015 – 2016, μοίρασε μέσω της Οργάνωσης Παραγωγών Φρούτων Ε.Α.Σ. Αργολίδος – ΡΕΑ, ακτινίδια, πορτοκάλια και μήλα σε 432 μαθητές δημοτικών σχολείων, 115 μαθητές νηπιαγωγείων, 75 μαθητές παιδικού σταθμού και 444 μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε συσκευασία η οποία έφερε ανεξίτηλη και ευκρινή την ένδειξη «ΠΡΟΙΟΝ ΠΡΟΟΡΙΖΟΜΕΝΟ ΓΙΑ ΔΩΡΕΑΝ ΔΙΑΘΕΣΗ».

Τα έξοδα μεταφοράς που προβλέπονταν από τους σχετικούς κανονισμούς της Ε.Ε. καταβλήθηκαν στην Οργάνωση Παραγωγής και ο Δήμος υποδείκνυε τους χώρους για την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας διανομής των προϊόντων.

2.5.12 Διάθεση εμβολίων για άπορους – ανασφάλιστους & ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας το 2016, συμμετείχε στην εμβολιαστική δράση για άπορους – ανασφάλιστους και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες με αδυναμία πρόσβασης στο σύστημα υγείας, που διοργάνωσε η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Πελοποννήσου και έλαβε τις παρακάτω ποσότητες εμβολίων για παιδιά:

- TETRAVAC – 2 δόσεις
- MMR – 10 δόσεις
- Ηπατ. Β Παιδιατρικό – 10 δόσεις
- Αιμόφικος ινφλουέντζας – 10 δόσεις
- Ανεμοβλογιάς – 10 δόσεις
- HPV Ανθ. Θηλωμ. – 2 δόσεις

Τα εμβόλια διατέθηκαν δωρεάν και οι εμβολιασμοί πραγματοποιήθηκαν σε έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο και συγκεκριμένο χρόνο από τη νοσηλεύτρια του

Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι σε συνεργασία με την Παιδιάτρο κα. Βασιλική Παπαντώνη (Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, 2016).

2.6 Η σημασία και ο ρόλος των Νομικών Προσώπων του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής.

2.6.1 Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Βόρειας Κυνουρίας (ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.) – πρώην Δ.ΕΠ.ΑΝ.

Η Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας (ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.), είναι αποτέλεσμα μετατροπής της αμιγούς Δημοτικής Επιχείρησης με την επωνυμία Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Βόρειας Κυνουρίας σε κοινωφελή επιχείρηση του άρθρου 254 του Ν. 3463/2006 με την επωνυμία ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ., σύμφωνα με το ΦΕΚ 851/ τ. Β' / 7-5-2009. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), εδρεύει στο Άστρος και υλοποιεί το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α.), το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, (Κ.Δ.Α.Π.), το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι και είναι αρμόδια για την πραγματοποίηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δήμου.

2.6.1.Α Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α.)

Το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α.), αποτελεί δομή της Δημοτικής Κοινωφελής Επιχείρησης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας (ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.) και λειτουργεί στον Δήμο από το 2009, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 258/7-8-2009 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, που αφορά στην ψήφιση κανονισμών λειτουργίας της Κοινωφελούς επιχείρησης, ύστερα από μετατροπή της Δ.ΕΠ.ΑΝ. σε ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.

Η λειτουργία του «Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α Δήμου Βόρειας Κυνουρίας», βάσει της υπ' αριθμ. 258/7-8-2009 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, διέπεται από τη σύγχρονη αντίληψη για την αναπηρία, όπως αυτή ορίζεται από τις νομοθετικές, πολιτικές και ηθικές δεσμεύσεις όπως η συνθήκη του Amsterdam, η Οικουμενική διακήρυξη των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο χάρτης των Θεμελιωδών

Δικαιωμάτων της Ε.Ε., οι πρότυποι κανόνες για την Εξίσωση των Ευκαιριών του ΟΗΕ και το Σύνταγμα της Ελλάδας, σύμφωνα με την οποία:

1. Υιοθετείται το κοινωνικό μοντέλο προσέγγισης που επικεντρώνεται στην ιδέα ότι η αναπηρία πρέπει να ιδωθεί ως κοινωνικό και όχι ως ατομικό πρόβλημα. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες δεν είναι απλώς συνέπεια των δικών τους ατομικών λειτουργικών περιορισμών αλλά συνέπεια της αποτυχίας του κοινωνικού – πολιτικού οικοδομήματος να λάβει υπόψη του τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες αυτής της ομάδας πληθυσμού.
2. Η έμφαση μετατοπίζεται από τη φιλοσοφία του πατερναλισμού για τα άτομα με αναπηρίες σε μια νέα φιλοσοφία που ο έλεγχος για τη ζωή των ατόμων με αναπηρίες ασκείται από τα ίδια τα άτομα με αναπηρίες.
3. Η αναπηρία είναι ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα άτομα με αναπηρίες έχουν τα ίδια δικαιώματα όπως και οι «άλλοι» πολίτες. Η κοινωνία πρέπει να αναδείξει την ποικιλομορφία που υπάρχει μέσα στους κόλπους της ώστε τα άτομα με αναπηρίες να απολαμβάνουν πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματά τους: ατομικά, κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά, πολιτισμικά.
4. Η αναπηρία είναι ζήτημα ίσων ευκαιριών και όχι ζήτημα φιλανθρωπίας. Στα άτομα με αναπηρίες πρέπει να διασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση σε όλα τα αγαθά: εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες, νέες τεχνολογίες, αθλητισμός, ψυχαγωγία.
5. Τα άτομα με αναπηρίες αποτελούν μία ανομοιογενή ομάδα πληθυσμού, οι ανάγκες των οποίων διαφοροποιούνται ανάλογα με την κατηγορία και την βαρύτητα της αναπηρίας. Η ανομοιογένεια αυτή πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά τον σχεδιασμό πολιτικών.
6. Η διακριτική μεταχείριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρίες δεν είναι επιτρεπτή. Η πολιτεία με την λήψη θετικών μέτρων πρέπει να διασφαλίζει την ανεξαρτησία του και την ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας.
7. Στα πλαίσια της νέας αυτής προσέγγισης για την αναπηρία η μορφή των παρερχομένων υπηρεσιών του Κέντρου προς τα άτομα με αναπηρίες - ειδικές ανάγκες - πρέπει να στοχεύουν στο άτομο και να εξασφαλίζουν την ενεργή συμμετοχή του αποδέκτη.

Το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες «Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α» του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας βάσει της υπ' αριθμ. 3430/31-7-2009 αναθεώρησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του, αποτελεί μονάδα δημιουργικής

απασχόλησης παιδιών - εφήβων με αναπηρίες και παιδιών - εφήβων με νοητική υστέρηση και κινητική αναπηρία, **δυναμικότητας 15 ατόμων**. Δικαιούχοι φορείς για τη σύσταση και τη λειτουργία των «Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α» είναι οι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης όπως ορίζονται στην Υπουργική απόφαση Αριθ. Π2β/Γ.Π.οικ. 14957/9.10.2001 (ΦΕΚ 1397/τ.Β') και την Κοινή Υπουργική απόφαση 4036/27-07-2001 (ΦΕΚ 1128/τ. Β'/2001) όπως συμπληρώθηκε και ισχύει.

Το «Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α» εντάσσεται στο πλαίσιο νέων δράσεων - προγραμμάτων στον τομέα της πρόνοιας και την ανάπτυξη ενός δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης. Με την ενέργεια αυτή ενισχύεται ο θεσμός της οικογένειας, διαφυλάσσεται η οικογενειακή αλληλεγγύη, εναρμονίζεται η οικογενειακή και εργασιακή ζωή και προετοιμάζεται η ένταξη των παιδιών - εφήβων με αναπηρίες στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

Σκοπός του Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α. είναι η Δημιουργική απασχόληση των παιδιών - εφήβων με αναπηρίες, η κοινωνική ένταξη παιδιών - εφήβων με αναπηρίες, η στήριξη της οικογένειάς τους ώστε να αντιμετωπιστούν καταστάσεις κοινωνικού αποκλεισμού και να αποφευχθεί η χρήση ιδρυματικής φροντίδας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των παιδιών - εφήβων με αναπηρίες και των οικογενειών τους.

Το «Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α» του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για την εκπλήρωση των σκοπών του, όπως αυτοί περιγράφονται παραπάνω, προβλέπεται να παρέχει τις παρακάτω υπηρεσίες, βάσει του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. 258/7-8-2009 απόφασης του Δ.Σ. του Δήμου:

- Ασφαλή απασχόληση και αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών – εφήβων - ατόμων με αναπηρίες με την ανάπτυξη προσωπικής ή ομαδικής δραστηριότητας.
- Ατομική εκπαίδευση των παιδιών - εφήβων με αναπηρίες πάνω σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης (διατροφή, καθαριότητα, υγιεινή).
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Υλοποίηση προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας άσκησης λόγου, άθλησης και σωματικής αγωγής.
- Ανάπτυξη φιλικών δεσμών και κοινωνικών σχέσεων.
- Υποστήριξη της οικογένειας που φροντίζει το παιδί - έφηβο με αναπηρία.
- Εκπαίδευση των μελών της οικογένειας στην κατάλληλη αντιμετώπιση των εξειδικευμένων αναγκών φροντίδας και εκπαίδευσης των παιδιών - εφήβων με αναπηρίες.

- Ενημέρωση της οικογένειας και παραπομπή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες για την κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών των παιδιών τους με αναπηρίες.
- Διασύνδεση με τις εκπαιδευτικές μονάδες ειδικής αγωγής, το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (ΕΚΑΒ), τις κοινωνικές υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. και τους φορείς και τις υπηρεσίες στήριξης και διεκδίκησης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες με το δίκτυο υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας της περιοχής και με τις εθελοντικές οργανώσεις.
- Διασύνδεση με φορείς που υλοποιούν προγράμματα προεπαγγελματικής κατάρτισης.

Στο «**Κ.Δ.Α.Π.-Μ.Ε.Α**» Δήμου Βόρειας Κυνουρίας εγγράφονται παιδιά με αναπηρία και έφηβοι με νοητική υστέρηση και κινητική αναπηρία. Τα εγγραφόμενα παιδιά προέρχονται κατά κύριο λόγο από την περιοχή του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, στον οποίο ανήκει το «Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α». Δεν αποκλείεται όμως η περίπτωση εγγραφής παιδιών - εφήβων που διαμένουν σε όμορη περιοχή (Δήμοι Λεωνιδίου, Τυρού, Τεγέας) εφόσον υπάρχουν κενές θέσεις ή στην περίπτωση που με την εγγραφή εξυπηρετείται ιδιαίτερη οξυμένη κοινωνική ανάγκη των γονέων, η οποία αιτιολογείται ειδικά. Πράγματι, στο Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας είναι εγγεγραμμένοι δύο ωφελούμενοι από τον Τυρό.

Υλοποιείται στο πλαίσιο της δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» και εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη ανθρωπίνου δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔΕΝΒΙΜ) 2014-2020 του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και εμπίπτει στον θεματικό στόχο 8 «Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων» και στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014 - 2020 και εμπίπτει στον Θεματικό Στόχο 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων», μέσω της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε. 2019).

Οι ωφελούμενοι λαμβάνουν «Αξία τοποθέτησης» (voucher) το οποίο ορίζεται ως το αντίτιμο για την παροχή των υπηρεσιών φροντίδας και εξουσιοδοτούν τις δομές να τους καταβληθεί το ποσό των 5.000,00€ για το κάθε παιδί.

Το «**Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α**» Δήμου Βόρειας Κυνουρίας λειτουργεί πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα από τις 08.00 π.μ. έως τις 4:00 μ.μ. με απόφαση του Δ.Σ. του τελικού

δικαιούχου δηλαδή της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ., το ωράριο λειτουργίας μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με την προγραμματική περίοδο, μέσω της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., όπως ισχύουν και με τις τοπικές ανάγκες. (Σχετ. Υπουργική απόφαση αριθμ. Π2β/Γ.Π.οικ. 14957/9.10.2001 (ΦΕΚ 1397/τ. Β'). Το κέντρο διακόπτει τη λειτουργία του κατά τις επίσημες αργίες και κατά τις αργίες λόγω εορτασμού εθνικού ή τοπικού γεγονότος ή εορτασμού του Πολιούχου Αγίου του Δήμου και του Δημοτικού Διαμερίσματος που εδρεύει το κέντρο. Επίσης το κέντρο μπορεί να συνεχίσει τη λειτουργία του και κατά τους θερινούς μήνες ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες και κατά την κρίση του Δ.Σ. του τελικού δικαιούχου δηλαδή της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ. (Σχετ. ΚΥΑ αριθμ.4036/27-07-2001 ΦΕΚ 1128/τ. Β'/2001).

Το «Κ.Δ.Α.Π. - Μ.Ε.Α» Δήμου Βόρειας Κυνουρίας μπορεί να στελεχωθεί σύμφωνα με την πρόταση που υποβλήθηκε και την υπ' αριθμ. Υπουργική απόφαση Π2β/Γ.Π.οικ. 14957/9.10.2001 (ΦΕΚ 1397/τ. Β) από το εξής προσωπικό:

- Ένα Κοινωνικό Λειτουργό ΠΕ ή ΤΕ
- Ένα Εργοθεραπευτή ΤΕ.
- Ένα Λογοθεραπευτή ΤΕ.
- Ένα Φυσικοθεραπευτή ΠΕ ή ΤΕ
- Ένα Κοινωνικό Φροντιστή ΤΕ ή ΔΕ.
- Ένα Γυμναστή ΠΕ

Στο κέντρο μπορεί να απασχολείται και προσωπικό άλλων ειδικοτήτων ανάλογα με τις ανάγκες των εξυπηρετούμενων (π.χ. Νοσηλευτές, Γυμναστές, Οδηγός, Εκπαιδευτές, Τεχνικοί κ.λ.π.).

Το προσωπικό που απασχολείται στο κέντρο υποβάλλει πιστοποιητικό υγείας, το οποίο ανανεώνεται κάθε χρόνο.

Οι βασικές ειδικότητες με τις οποίες στελεχώνεται το Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από το σχολικό έτος 2013 - 2014 έως σήμερα είναι Τ.Ε. Κοινωνικός Λειτουργός, Δ.Ε. Κοινωνικός Φροντιστής και Υ.Ε. Καθαρίστρια με σύμβαση Ι.Δ.Ο.Χ. και ανάλογα με τις ανάγκες και τους οικονομικούς πόρους προσλαμβάνεται με σύμβαση έργου Φυσικοθεραπευτής ή Λογοθεραπευτής ή Εργοθεραπευτής. Φέτος εκτός των βασικών ειδικοτήτων πραγματοποιείται φυσικοθεραπεία που χρηματοδοτεί ο σύλλογος Α.Μ.Ε.Α. της περιοχής.

Επίσης τα τελευταία τρία χρόνια εθελοντές παιδαγωγοί προσέφεραν υπηρεσίες ζωγραφικής, χορού, πληροφορικής και μουσικής αφιλοκερδώς.

Επίσης φέτος παρόλο το γεγονός ότι η δυναμικότητα της δομής είναι 15 άτομα, οι ωφελούμενοι που έγιναν δεκτοί μέσω της Ε.Ε.Τ.Α.Α.Α.Ε. είναι 10, συνεπώς το ποσό της χρηματοδότησης είναι 50.000,00€ και σημαίνει ότι δεν είναι αρκετό για να καλύψει τα έξοδα του με αποτέλεσμα να ζητά επιπλέον επιχορήγηση από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, καθώς το κόστος λειτουργίας του Κ.Δ.Α.Π. – Μ.Ε.Α. είναι περίπου 67.000,00€ το χρόνο, βάσει της υπ' αριθμ. 98/2017 (ΑΔΑ: 6ΛΔΝΟΕΕΧ-ΘΚ4) απόφασης του Δ.Σ. της επιχείρησης.

2.6.1.Β Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.)

Το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) Δήμου Βόρειας Κυνουρίας αποτελεί δομή της Δημοτικής Κοινοφελής Επιχείρησης Δήμου Βόρειας Κυνουρίας (ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.) και είναι μονάδα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών ηλικίας 5 - 12 χρόνων με καλή υγεία ή με ελαφρά μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα και λειτουργεί από το 2012 έως σήμερα, ύστερα από την υπ' αριθμ. 12/2012 (ΑΔΑ: Β4ΒΠΟΕΕΧ-Ψ91) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ. και αφορά στην έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Κ.Δ.Α.Π. και στην υπ' αριθμ. 14/2012 (ΑΔΑ: Β4ΩΧΟΕΕΧ-4ΩΥ) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δημοτικής Κοινοφελής Επιχείρησης Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορούν στην ψήφιση κανονισμού λειτουργίας Κ.Δ.Α.Π. και στην υπ' αριθμ 97/2012 (ΑΔΑ: Β4Ω2Ω9Ψ-ΧΦ2) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, που αφορά στην έγκριση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Κ.Δ.Α.Π.

Για τη σύσταση και τη λειτουργία του Κ.Δ.Α.Π. Δήμου Βόρειας Κυνουρίας ακολουθήθηκαν οι προϋποθέσεις που ορίζονταν στην Υπουργική Απόφαση αριθ. Π1β/Γ.Π οικ.14951/2001 (ΦΕΚ 1397/τ. Β/22-10-2001) σχετικές με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) από Δημοτικές Επιχειρήσεις του άρθρου 277 και επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Δ.Κ.Κ.), Διαδημοτικές Επιχειρήσεις, Ενώσεις Δημοτικών Επιχειρήσεων και φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και η οποία τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την αριθμ. Π1β/ΓΠοικ. 30411/2002 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 395/τ.Β'/02-04-2002) η οποία τροποποιήθηκε όπως συμπληρώθηκε με την υπ' αριθμ. Π1β/Γ.Π.οικ. 109707 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1849/τ. Β'/03-09-2009).

Σκοπός του Κ.Δ.Α.Π. Δήμου Βόρειας Κυνουρίας είναι η δημιουργική απασχόληση των παιδιών για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας, εκτός σχολικού ωραρίου, η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου με ατομική ή οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των γονιών.

Στο Κ.Δ.Α.Π. βάσει της υπ' αριθμ. 768/9-5-2012 άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του, μπορούν να εγγραφούν το ανώτερο **15 παιδιά** ανά βάρδια, έως δύο βάρδιες, βάσει του κτιρίου, ηλικίας 5 - 12 χρονών με καλή υγεία ή με ελαφρά μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα. Τα εγγραφόμενα παιδιά προέρχονται κατά κύριο λόγο από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, χωρίς να αποκλείεται η περίπτωση εγγραφής παιδιών που διαμένουν σε όμορη περιοχή, και εφόσον υπάρχουν κενές θέσεις ή στην περίπτωση που με την εγγραφή εξυπηρετείται ιδιαίτερα οξυμμένη κοινωνική ανάγκη των γονέων, η οποία αιτιολογείται ειδικά.

Υλοποιείται στο πλαίσιο της δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» και εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη ανθρωπίνου δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔΕΝΒΙΜ) 2014-2020 του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και εμπίπτει στον θεματικό στόχο 8 «Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων» και στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014-2020 και εμπίπτει στον Θεματικό Στόχο 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων», μέσω της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε, 2019).

Οι ωφελούμενοι λαμβάνουν «Αξία τοποθέτησης» (voucher) το οποίο ορίζεται ως το αντίτιμο για την παροχή των υπηρεσιών φροντίδας και εξουσιοδοτούν τις δομές να τους καταβληθεί το ποσό των 1.330,00€ για το κάθε παιδί.

Κριτήριο επιλογής των παιδιών είναι η οικονομική κατάσταση της οικογένειας και η σύνθεση αυτής. Προηγούνται τα παιδιά που προέρχονται από οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα, παιδιά πολύτεκνων και μονογονεϊκών οικογενειών καθώς και παιδιά γονέων με σωματική ή πνευματική αναπηρία.

Τα Κ.Δ.Α.Π. προσαρμόζουν τη λειτουργία τους ανάλογα με το ωράριο λειτουργίας των σχολείων της περιοχής. Συγκεκριμένα το Κ.Δ.Α.Π. Δήμου Βόρειας Κυνουρίας λειτουργεί πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα, Δευτέρα έως και Παρασκευή από

τις 4:00 μ.μ. - 9:00 μ.μ. κατά τη χειμερινή περίοδο και από τις 4:00 μ.μ. - 10:00 μ.μ. κατά τη θερινή περίοδο.

Το Κέντρο διακόπτει την λειτουργία του κατά τις επίσημες αργίες και κατά τις αργίες λόγω εορτασμού εθνικού ή τοπικού γεγονότος ή εορτασμού του Πολιούχου Αγίου του Δήμου ή της Κοινότητας.

Το Κέντρο επίσης μπορεί να συνεχίσει τη λειτουργία του και κατά τους θερινούς μήνες ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες και κατά την κρίση του τελικού δικαιούχου (σχετ. ΚΥΑ αριθ. 4036/27-7-2001 ΦΕΚ 1128/τ.Β/2001).

Το ΚΔΑΠ Δήμου Βόρειας Κυνουρίας στελεχώνεται σύμφωνα με την αριθ. Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθ. Π.1β/Γ.Π.οικ.14951 (ΦΕΚ 1397/τ. Β'/22-10-2001).

Α. Με εξειδικευμένο προσωπικό, για τη δημιουργική απασχόληση, ανάλογα με τις δραστηριότητες που θα αναπτυχθούν, όπως: Παιδαγωγό, Νηπιαγωγό, Καθηγητή Ζωγραφικής, Θεατρολόγο, Καθηγητή μουσικής, Πληροφορικής κ.α., κάτοχοι πτυχίων ΑΕΙ, ΤΕΙ, ή κάτοχοι τίτλων σπουδών σχετικών με τη δημιουργική απασχόληση, σχολών της ημεδαπής ή ισότιμων, της αλλοδαπής.

Β. Με προσωπικό καθαριότητας - βοηθητικών εργασιών

Το προσωπικό που απασχολείται στο Κ.Δ.Α.Π. Δήμου Βόρειας Κυνουρίας υποβάλει πιστοποιητικό υγείας, το οποίο ανανεώνεται κάθε χρόνο.

Τα τελευταία χρόνια το ΚΔΑΠ του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας στελεχώνεται με την ειδικότητα του Νηπιαγωγού και του Θεατρολόγου ή μόνο του Νηπιαγωγού, βάσει των αναγκών του. Φέτος ο αριθμός των παιδιών που έγινε δεκτός μέσω της Ε.Ε.Τ.Α.Α.Α.Ε. είναι 14, παρόλα αυτά το πρόγραμμα δεν έχει ξεκινήσει ακόμα.

Το κόστος λειτουργίας του βάσει της υπ' αριθμ. 98/2017 (ΑΔΑ: 6ΛΔΝΟΕΕΧ-ΘΚ4) απόφασης του Δ.Σ. της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ. είναι περίπου 19.000,00€ τον χρόνο που σημαίνει ότι μπορεί να καλύψει μόνο του τα έξοδά του βάσει της χρηματοδότησης από την Ε.Ε.Τ.Α.Α.Α.Ε.

2.6.1.Γ Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι

Το Πρόγραμμα ΒΣΣ στοχεύει στην κάλυψη των βασικών αναγκών κοινωνικής φροντίδας για την αξιοπρεπή και αυτόνομη διαβίωση των ηλικιωμένων (Αμίτσης, 2001). Στόχος είναι επίσης η παραμονή των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειας τους, και η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας καθώς και η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης.

Η λειτουργία των προγραμμάτων εξυπηρετεί την ανίχνευση, καταγραφή και μελέτη των αναγκών κοινωνικής φροντίδας των ηλικιωμένων στο σπίτι, την παροχή οργανωμένης και συστηματικής φροντίδας στους ηλικιωμένους από ειδικούς επιστήμονες, τη σύνδεση των εξυπηρετούμενων με τα ΚΑΠΗ, την οργάνωση και συστηματική παροχή υπηρεσιών Κοινωνικής Εργασίας, Νοσηλευτικής φροντίδας, κ.λ.π. (Αμίτσης, 2001)

Το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας βάσει της υπ' αριθμ. 258/7-8-2009 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, που αφορά στον Κανονισμό Λειτουργίας της επιχείρησης, είναι δομή της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ. και συστεγάζεται μαζί της στο ίδιο κτίριο, σε μία αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου της Μελιγούς. Απασχολεί τέσσερα άτομα προσωπικό. Μία Κοινωνική Λειτουργό Τ.Ε., μία Νοσηλεύτρια Τ.Ε., μία Οικιακή Βοηθό Υ.Ε. και έναν Οδηγό Δ.Ε.

Η Κοινωνική Λειτουργός έχει την ευθύνη συντονισμού του προσωπικού και των υπηρεσιών που θα παρέχονται καθώς και την ευθύνη προγραμματισμού των επισκέψεων του προσωπικού στα σπίτια των ατόμων που εξυπηρετούνται από τη Μονάδα. Η Νοσηλεύτρια παρέχει κατ' οίκον βασικές νοσηλευτικές υπηρεσίες και αντιμετωπίζει προβλήματα πρωτοβάθμιας περίθαλψης. Η Οικιακή Βοηθός έχει ως αντικείμενο την φροντίδα για την καθαριότητα του χρήζοντα βοήθεια ατόμου, τη φροντίδα για την υγιεινή του χώρου και τη φροντίδα για την προμήθεια φαρμάκων, τροφίμων και λοιπών ειδών πρώτης ανάγκης. Τέλος ο Οδηγός είναι υπεύθυνος της μεταφοράς του προσωπικού του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι. Η μεταφορά πραγματοποιείται με πολυμορφικό αυτοκίνητο, που παραχωρήθηκε από το «Αθήνα 2004» μετά τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων.

Εξυπηρετεί πάνω από 220 άτομα σε ολόκληρο τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, που αποτελείται από 26 χωριά. Οι υπηρεσίες παρέχονται μία φορά την εβδομάδα ή δύο φορές τον μήνα, ανάλογα πάντα με τις ανάγκες του κάθε ωφελούμενου.

Η χρηματοδότηση του προγράμματος καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εσωτερικών και προσδιορίζεται η διαδικασία μεταφοράς των μεταβιβαζόμενων πόρων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η διαχείριση των πόρων αυτών και οι διαδικασίες υλοποίησης του Προγράμματος καθορίζονται σε προγραμματική σύμβαση, που υπογράφεται μεταξύ των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εσωτερικών, του Διοικητή του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) και της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.) (ΦΕΚ 107/Α'/31-07-2017 άρθρο 153. του Ν. 4483/2017).

Η καταβολή γίνεται απολογιστικά σε τέσσερις δόσεις με την αποστολή ειδικών εντύπων και τιμολογίων στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. προκειμένου να καλυφθεί το μισθολογικό κόστος και οι λειτουργικές δαπάνες σε ποσοστό 5% επί του μισθολογικού κόστους.

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι βάσει της υπ' αριθμ. 98/2017 (ΑΔΑ: 6ΛΔΝΟΕΕΧ-ΘΚ4) απόφασης του Δ.Σ. της επιχείρησης είναι περίπου 75.000,00€ και πολλές φορές η επιχείρηση επιχορηγείται από τον Δήμο διότι τα χρήματα της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. δεν επαρκούν για να καλύψουν όλα τα έξοδα του Προγράμματος Β.Σ.Σ.

2.6.2 Δημοτικοί Παιδικό Σταθμοί Δήμου Βόρειας Κυνουρίας

Οι Δημοτικοί Παιδικό Σταθμοί των κοινοτήτων Άστρους, Δολιανών, Κορακοβουνίου και Αγ. Ανδρέα συγχωνεύτηκαν το 2005 σε ένα Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Δημοτικοί Παιδικό Σταθμοί Δήμου Βόρειας Κυνουρίας», βάσει του ΦΕΚ 1169/τ. Β'/24-8-2005. Η λειτουργία του Παιδικό Σταθμού της Τοπικής Κοινότητας Κορακοβουνίου έχει ανασταλεί λόγω της μείωσης του αριθμού των παιδιών.

Η συγχώνευση των Δημοτικών Παιδικό Σταθμών χαρακτηρίζεται από τους εμπλεκόμενους ως ιδιαίτερα επιτυχής κίνηση, καθώς μειώνει τα διαχειριστικά κόστη και επιτρέπει καλύτερη οργάνωση και διοικητικό συντονισμό.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 41087/2017, (ΦΕΚ 4249/τ. Β΄/05-12-2017) δημοσιεύτηκε ο «Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών που αποτελούν κυρίως δομές αγωγής και διαπαιδαγώγησης για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Σύμφωνα με τον οποίο, οι σταθμοί έχουν στόχο:

- Να παρέχουν ενιαία προσχολική αγωγή σύμφωνα με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα.
- Την Ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών, σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά.
- Την εξάλειψη κατά το δυνατό, διαφορών που τυχόν προκύπτουν από το πολιτιστικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων.
- Την εξυπηρέτηση των γονέων και παράλληλα ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής και ψυχολογίας.
- Την ομαλή μετάβαση των παιδιών προσχολικής ηλικίας από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον.
- Την παροχή ημερήσιας διατροφής και φροντίδας στα παιδιά που φιλοξενούν τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.

Οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας συμμετέχουν κάθε χρόνο στην πρόσκληση της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., που αφορά στη δράση «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής». Ο Παιδικός Σταθμός της δημοτικής κοινότητας Άστρους έχει δυναμικότητα 38 παιδιά, της τοπικής κοινότητας Αγίου Ανδρέα 25 και τις τοπικής κοινότητας Δολιανών 45. Φέτος στον παιδικό σταθμό του Άστρους έχουν εγγραφεί 18 παιδιά μέσω ΕΣΠΑ και 6 εκτός, στον Άγιο Ανδρέα 6 μέσω ΕΣΠΑ και 6 εκτός και στα Δολιανά 9 μέσω ΕΣΠΑ και 6 εκτός. Ο συνολικός αριθμός λοιπόν των παιδιών και στους τρεις παιδικούς σταθμούς του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας είναι 51 από τα οποία τα 33 παιδιά συμμετείχαν ως ωφελούμενα της δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» ενώ τα υπόλοιπα δεν καταβάλουν τροφεία και τα έξοδα των παιδικών σταθμών καλύπτονται από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας. Οι 33 ωφελούμενοι λαμβάνουν «Αξία τοποθέτησης» (voucher) το οποίο ορίζεται ως το αντίτιμο για την παροχή των υπηρεσιών φροντίδας και εξουσιοδοτούν τις δομές να τους καταβληθεί το ποσό των 1.805,00€ για το κάθε παιδί (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε, 2019).

Στον Δημοτικό Παιδικό Σταθμό της δημοτικής κοινότητας Άστρους απασχολείται μία μόνιμη βρεφονηπιοκόμος, μία βρεφονηπιοκόμος που η μισθοδοσία της καλύπτεται μέσω ΕΣΠΑ, μία μόνιμη καθαρίστρια, ένας μάγειρας που η μισθοδοσία του καλύπτεται μέσω ΕΣΠΑ και μία βοηθός βρεφονηπιοκόμου μέσω κοινωφελούς εργασίας, οκτάμηνης διάρκειας.

Στον Δημοτικό Παιδικό Σταθμό της τοπικής κοινότητας Αγίου Ανδρέα απασχολείται μόνιμο προσωπικό των παρακάτω ειδικοτήτων: μία βρεφονηπιοκόμος, μία βοηθός βρεφονηπιοκόμου, μία καθαρίστρια και μία μαγείρισσα.

Στον Δημοτικό Παιδικό Σταθμό της τοπικής κοινότητας Δολιανών απασχολείται μόνιμο προσωπικό των παρακάτω ειδικοτήτων: μία βρεφονηπιοκόμος, μία βοηθός βρεφονηπιοκόμου και μία καθαρίστρια και ένας μάγειρας που η μισθοδοσία του καλύπτεται από πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.

Η υπηρεσία λειτουργεί διαθέτοντας μία Διευθύντρια και δύο προϊσταμένες τμημάτων. Επίσης η διοικητική υποστήριξη καλύπτεται από έναν μόνιμο υπάλληλο ειδικότητας Δ.Ε. Διοικητικό.

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας των παιδικών σταθμών βάσει της υπ' αριθμ. 17/2019 (ΑΔΑ: 6ΤΚΦΟΕΨΕ-ΘΜΟ), απόφασης του Δ.Σ. των Παιδικών Σταθμών είναι περίπου 383.000,00€ και ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας χρηματοδοτεί τους Παιδικούς Σταθμούς περίπου με 150.000,00€ ετησίως για την κάλυψη των εξόδων τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Έρευνα σχετικά με την ικανοποίηση των πολιτών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τις υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής που παρέχει ο Δήμος.

3.1 Μεθοδολογία

3.1.1 Σκοπός της έρευνας

Η διερεύνηση της ικανοποίησης των πολιτών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος, αποτελεί το βασικό σκοπό της έρευνας. Αναλυτικότερα, τα παραπάνω συνοψίζονται στα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το πόσο σημαντική θεωρούν τη συνέχιση-διατήρηση παροχής υπηρεσιών και το κατά πόσο θεωρούν πως πρέπει να προωθηθούν οι διάφορες δράσεις από τον Δήμο;
- Οι υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων του;
- Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι πολίτες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τις κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται;
- Είναι απαραίτητη η συνέχιση των δομών – υπηρεσιών του Δήμου;
- Χρειάζεται να δημιουργηθούν καινούργιες δομές και αν ναι ποιες μπορεί να είναι αυτές;
- Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το επίπεδο ικανοποίησης τους από τις κοινωνικές υπηρεσίες και τον βαθμό που θεωρούν πως οι υπηρεσίες αυτές καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών;

3.1.2 Δείγμα

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, επιλέχθηκαν 100 πολίτες, κάτοικοι του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, ώστε να συμμετάσχουν στην έρευνα. Πιο συγκεκριμένα, η πλειοψηφία του δείγματος αποτελείται από γυναίκες, από 51 έως 60 ετών που

αποφοίτησαν από κάποιο ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, οι περισσότεροι πολίτες δεν διαμένουν με παιδιά προσχολικής ηλικίας ή υπερήλικες, είναι έγγαμοι, έχουν συνταξιοδοτηθεί και δηλώνουν εισόδημα έως 5.000,00 ευρώ.

3.1.3 Ερευνητικό εργαλείο

Για να διεξαχθεί σωστά η έρευνα δημιουργήθηκε ερωτηματολόγιο 15 ερωτήσεων, το οποίο διερευνά την ικανοποίηση των πολιτών από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας. Το ερωτηματολόγιο απαρτίζεται από 2 ενότητες, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων και τις απόψεις τους περί των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου. Επιπλέον, η πρώτη ενότητα αποτελείται από 8 ερωτήσεις συνολικά, 7 κλειστού τύπου και 1 ανοιχτού τύπου, ενώ η δεύτερη ενότητα αποτελείται από 7 ερωτήσεις συνολικά, 4 κλειστού τύπου και 3 τύπου Likert με 10 και 6 υποερωτήματα αντίστοιχα.

3.1.4 Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο διαμοιράσθηκε σε έντυπη μορφή στους πολίτες και τα άτομα που συμμετείχαν ενημερώθηκαν τόσο για τον σκοπό της έρευνας, όσο και για την ανωνυμία των απαντήσεων και της ταυτότητάς τους.

3.1.5 Εργαλεία ανάλυσης

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS.25. Πιο συγκεκριμένα, στην περιγραφική στατιστική έγινε χρήση ποσοστών, μέσων τιμών και τυπικών αποκλίσεων, που παρουσιάστηκαν μέσω κατάλληλων πινάκων και γραφημάτων. Τέλος για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων, χρησιμοποιήθηκαν επαγωγικές μέθοδοι, και πιο συγκεκριμένα το t-test, Kruskal-Wallis και Mann-Whitney.

3.1.6 Περιγραφική στατιστική

Στην παρούσα έρευνα διερευνήθηκε η ικανοποίηση των πολιτών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιήθηκε κατάλληλο ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελείται από 2

ενότητες, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων και οι απόψεις τους για τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου.

3.1.7 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

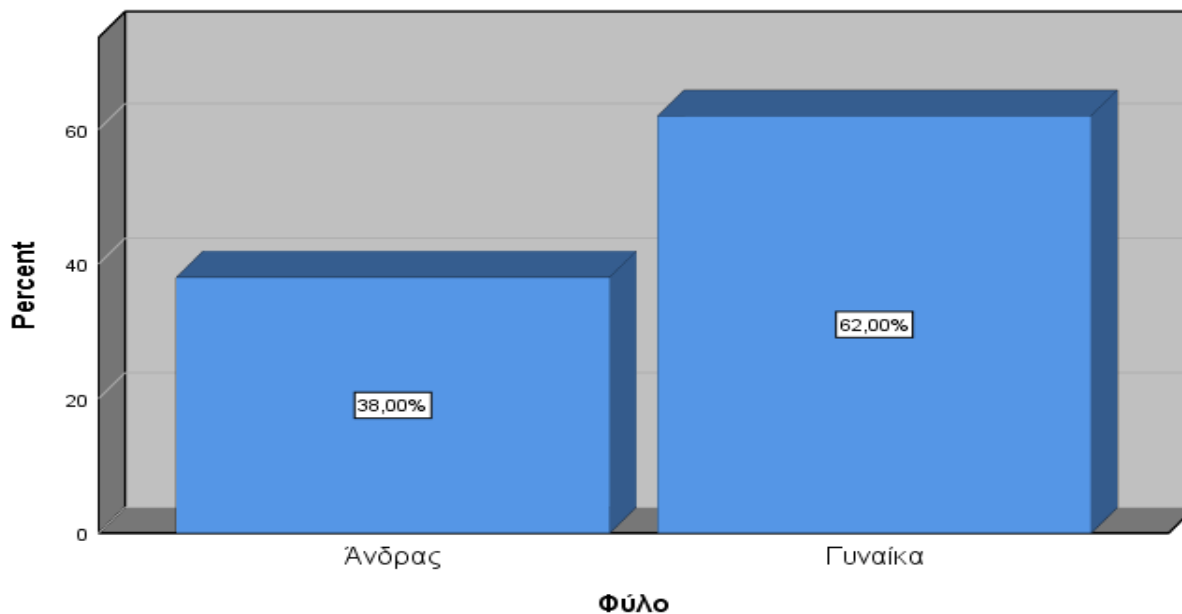
Στην παρούσα ενότητα, παρουσιάζονται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των πολιτών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, οι οποίοι συμμετείχαν στην έρευνα.

Στον Πίνακα 1 και το Γράφημα 1, παρατηρούμε πως το 62% των ερωτηθέντων καταλαμβάνουν οι γυναίκες και το 38% αντιστοιχεί στους άνδρες του δείγματος.

Πίνακας 1: Φύλο

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	38	38,0	38,0
	Γυναίκα	62	62,0	100,0
	Total	100	100,0	

Γράφημα 1: Φύλο

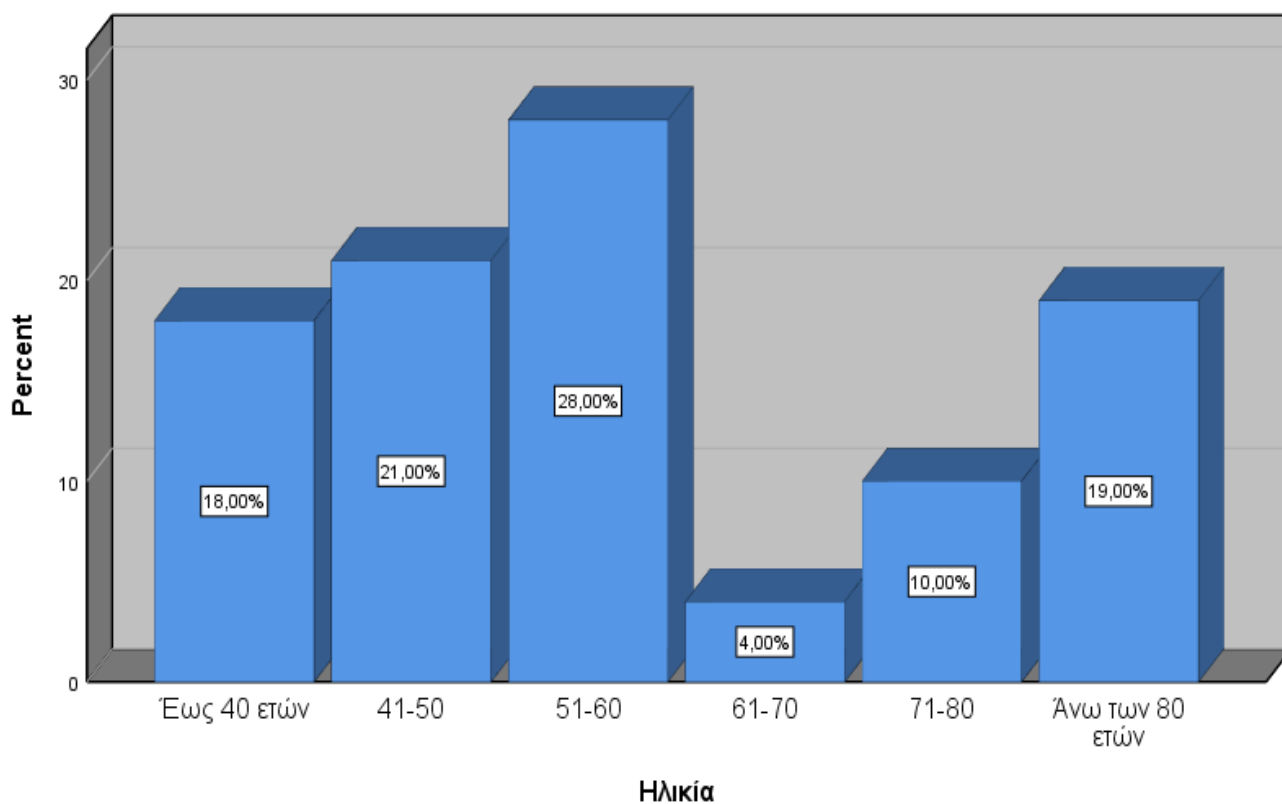

Στον Πίνακα 2 και το Γράφημα 2, βλέπουμε πως το 28% των ερωτηθέντων είναι από 51 έως 60 ετών, το 21% είναι από 41 έως 50 ετών, ενώ οι ερωτηθέντες άνω των 80 ετών ή έως 40 ετών αγγίζουν το 19% και το 18% αντίστοιχα. Επιπλέον, το 10% αντιπροσωπεύουν οι ερωτηθέντες από 71 έως 80 ετών και το 4% ανήκει στις ηλικίες από 61 έως 70 ετών.

Πίνακας 2: Ηλικία

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Έως 40 ετών	18	18,0	18,0
41-50	21	21,0	39,0
51-60	28	28,0	67,0
61-70	4	4,0	71,0
71-80	10	10,0	81,0
Άνω των 80 ετών	19	19,0	100,0
Total	100	100,0	

Γράφημα 2: Ηλικία

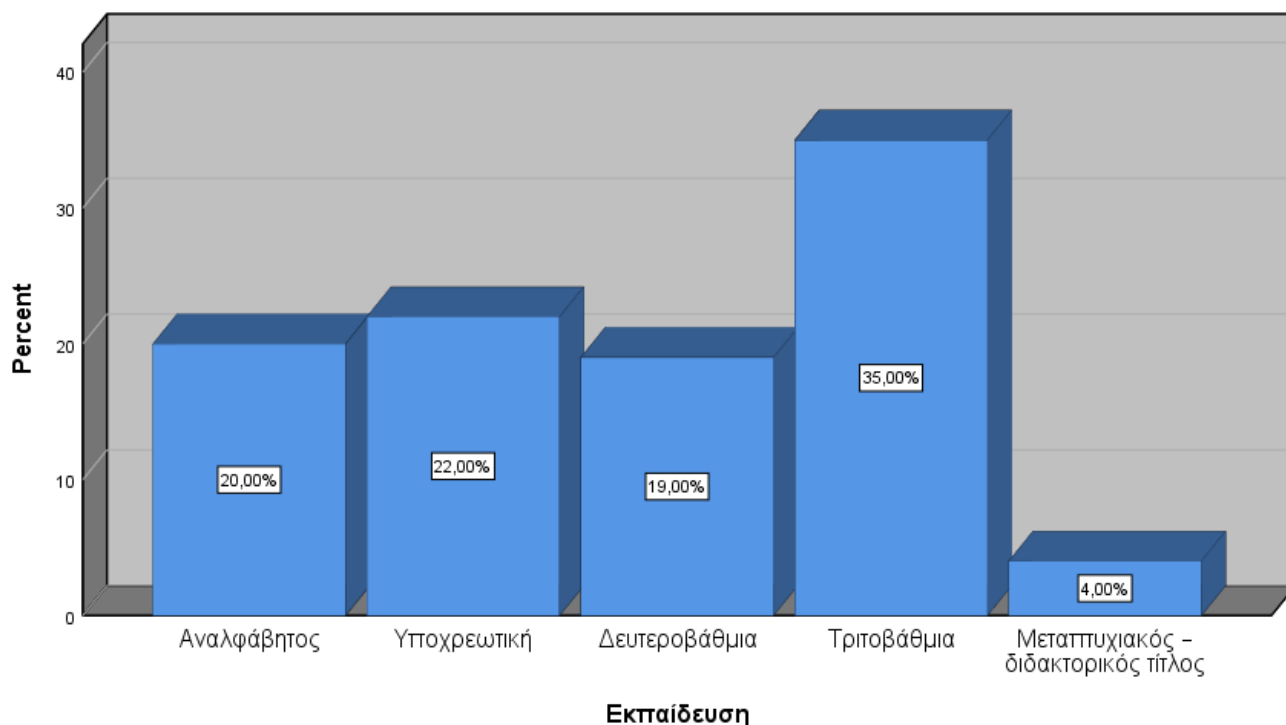

Συνεχίζοντας με την εκπαίδευση των ερωτηθέντων, η οποία παρουσιάζεται μέσω του Πίνακα 3 και του Γραφήματος 3, είναι εμφανές πως το 35% των ερωτηθέντων είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 22% αποτελείται από αποφοίτους υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ενώ το 20% του δείγματος δηλώνει αναλφάβητο. Το 19% καταλαμβάνουν οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μόλις το 4% των πολιτών είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου.

Πίνακας 3: Εκπαίδευση

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αναλφάβητος	20	20,0	20,0
Υποχρεωτική	22	22,0	42,0
Δευτεροβάθμια	19	19,0	61,0
Τριτοβάθμια	35	35,0	96,0
Μεταπτυχιακός – διδακτορικός τίτλος	4	4,0	100,0
Total	100	100,0	

Γράφημα 3: Εκπαίδευση

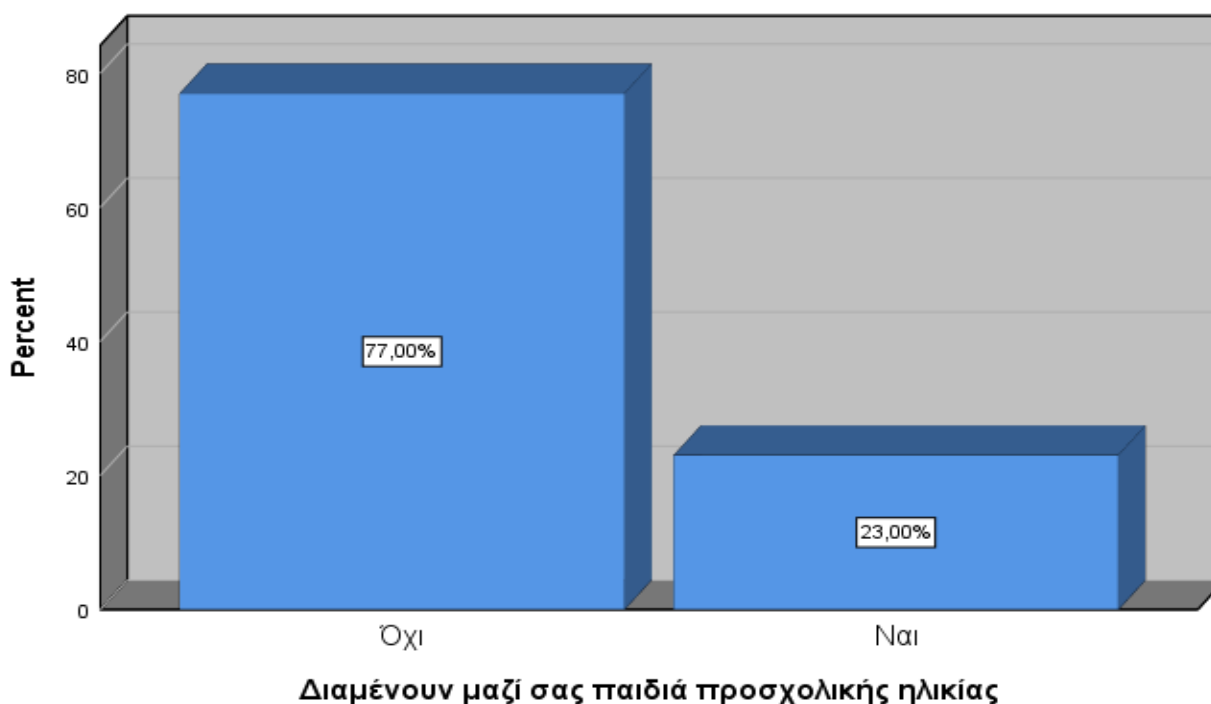

Στον Πίνακα 4 και το Γράφημα 4, αναλύεται το εάν οι ερωτηθέντες του δείγματος διαμένουν με παιδιά προσχολικής ηλικίας. Το 77% του δείγματος δηλώνει πως δεν διαμένει με παιδιά προσχολικής ηλικίας, σε αντίθεση με το υπόλοιπο 23% των ερωτηθέντων.

Πίνακας 4: Διαμένουν μαζί σας παιδιά προσχολικής ηλικίας

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Όχι	77	77,0	77,0
	Ναι	23	23,0	100,0
	Total	100	100,0	

Γράφημα 4: Διαμένουν μαζί σας παιδιά προσχολικής ηλικίας

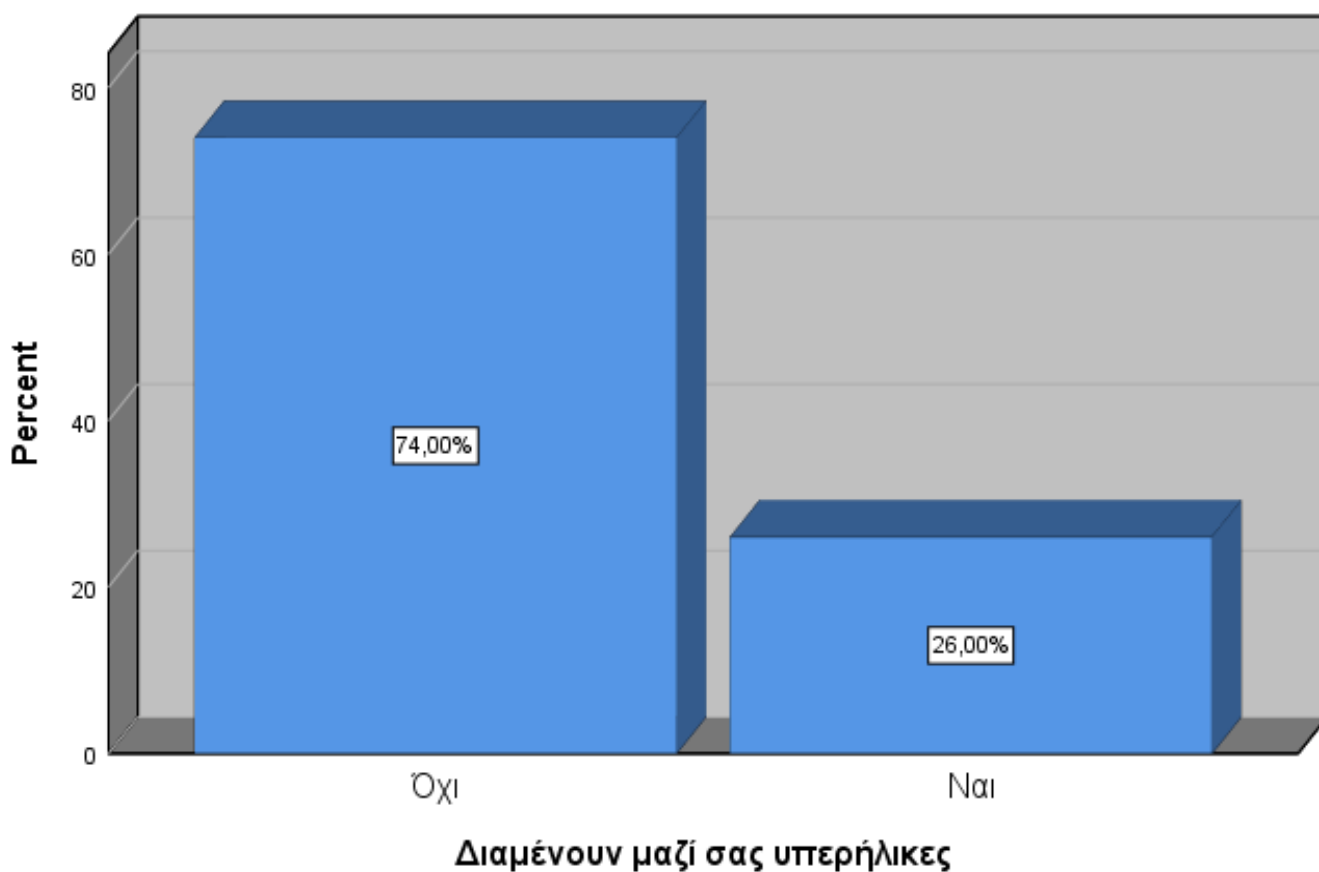

Στον Πίνακα 5 και το Γράφημα 5, παρατηρούμε πως το 74% των ερωτηθέντων απάντησαν αρνητικά ως προς το ότι διαμένουν μαζί με υπερήλικες, ενώ το 26% απάντησε θετικά.

Πίνακας 5: Διαμένουν μαζί σας υπερήλικες

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Όχι	74	74,0	74,0
	Ναι	26	26,0	100,0
	Total	100	100,0	

Γράφημα 5: Διαμένουν μαζί σας υπερήλικες

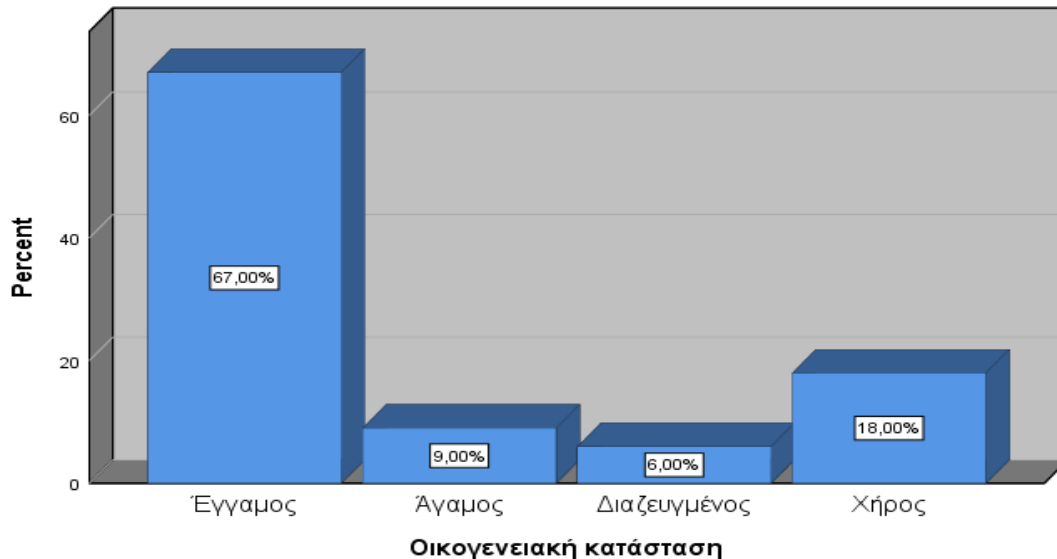

Στη συνέχεια, παρατίθεται η οικογενειακή κατάσταση των πολιτών. Το 67% καταλαμβάνουν οι έγγαμοι ερωτηθέντες, το 18% αγγίζουν οι χήροι, το 9% αντιπροσωπεύουν οι άγαμοι του δείγματος και τέλος, το υπόλοιπο 6% του δείγματος αποτελείται από διαζευγμένους ερωτηθέντες. Τα παραπάνω, παρουσιάζονται και μέσω του Πίνακα 6 και του Γραφήματος 6.

Πίνακας 6: Οικογενειακή κατάσταση

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Έγγαμος	67	67,0	67,0
	Άγαμος	9	9,0	76,0
	Διαζευγμένος	6	6,0	82,0
	Χήρος	18	18,0	100,0
	Total	100	100,0	

Γράφημα 6: Οικογενειακή κατάσταση

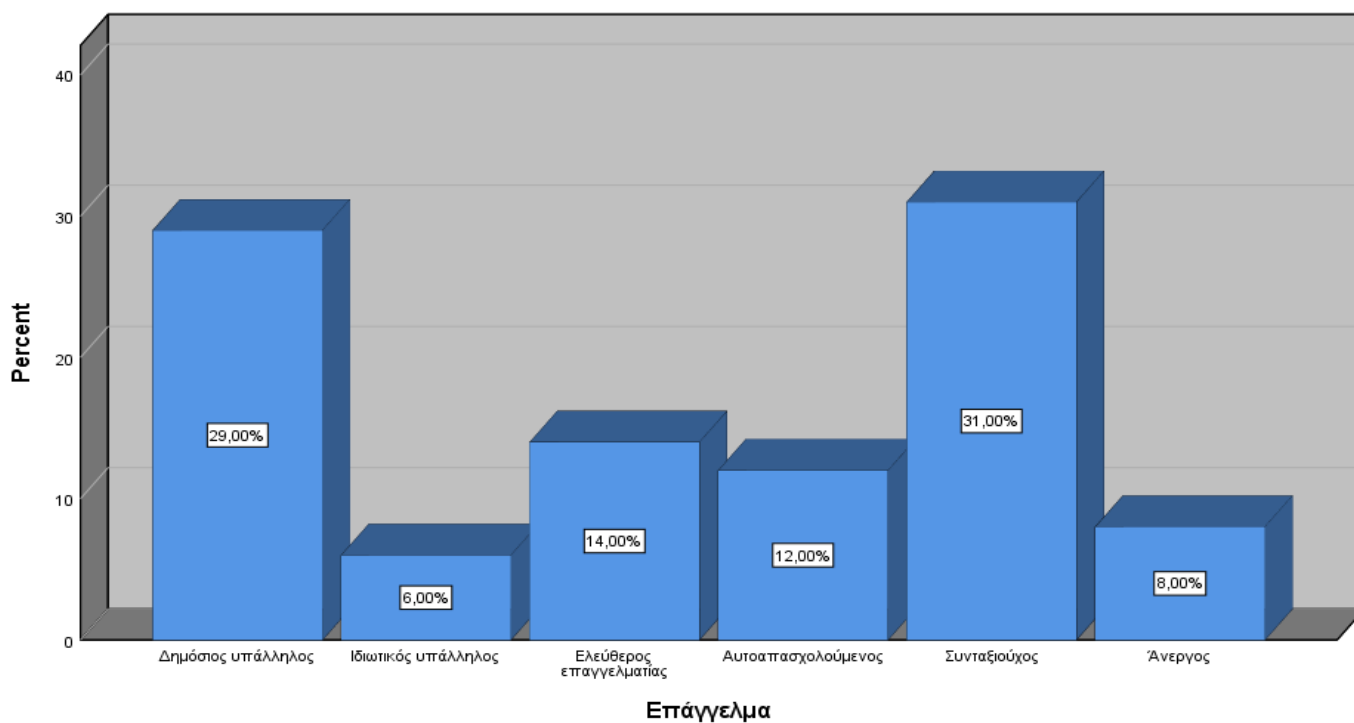

Στον Πίνακα 7 και το Γράφημα 7, αναλύονται τα επαγγέλματα των ερωτηθέντων. Το 31% αντιπροσωπεύουν οι συνταξιούχοι, το 29% καταλαμβάνουν οι δημόσιοι υπάλληλοι, ενώ οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι αυτοαπασχολούμενοι αγγίζουν το 14% και το 12% αντίστοιχα. Επιπλέον, οι άνεργοι αγγίζουν το 8% και το 6% ανήκει στους ιδιωτικούς υπαλλήλους.

Πίνακας 7: Επάγγελμα

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Δημόσιος υπάλληλος	29	29,0	29,0
Ιδιωτικός υπάλληλος	6	6,0	35,0
Ελεύθερος επαγγελματίας	14	14,0	49,0
Αυτοαπασχολούμενος	12	12,0	61,0
Συνταξιούχος	31	31,0	92,0
Άνεργος	8	8,0	100,0
Total	100	100,0	

Γράφημα 7: Επάγγελμα

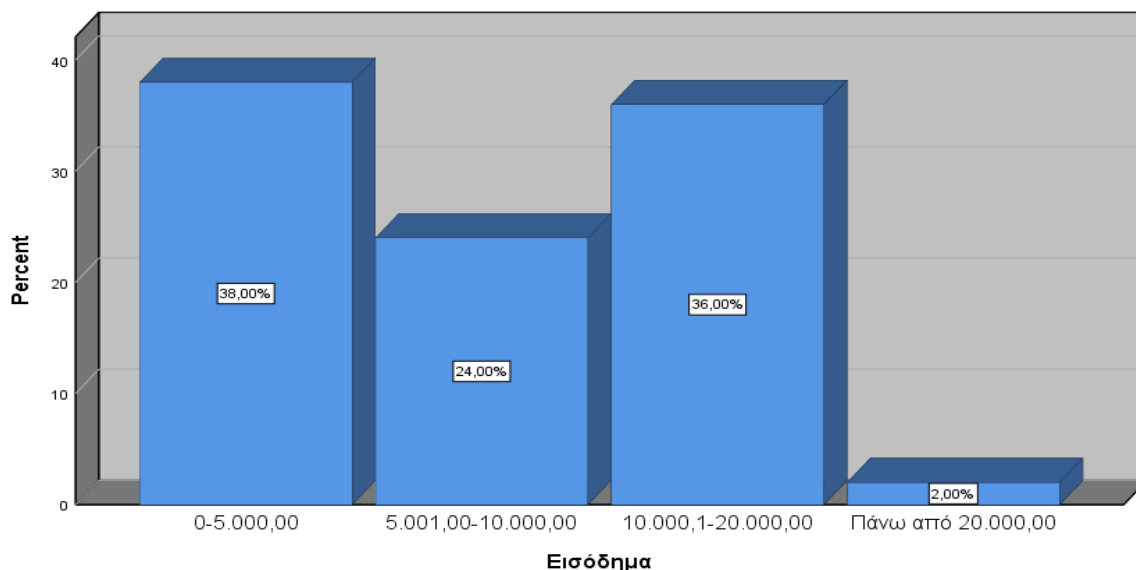

Στον Πίνακα 8 και το Γράφημα 8, παρουσιάζεται το εισόδημα των ερωτηθέντων. Όσοι ερωτηθέντες δηλώνουν εισόδημα έως 5.000,00 ευρώ καταλαμβάνουν το 38%, ενώ το 36% ανήκει σε όσους έχουν εισόδημα από 10.000,01 έως 20.000 ευρώ. Τέλος, το 24% των πολιτών δηλώνουν ετήσιο εισόδημα από 5.000,01 έως 10.000 ευρώ και το 2% έχει ετήσιο εισόδημα πάνω από 20.000,00 ευρώ.

Πίνακας 8: Εισόδημα

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-5.000,00	38	38,0	38,0
	5.001,00-10.000,00	24	24,0	62,0
	10.000,1-20.000,00	36	36,0	98,0
	Πάνω από 20.000,00	2	2,0	100,0
	Total	100	100,0	

Γράφημα 8: Εισόδημα

3.2 Απόψεις των πολιτών ως προς τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας

Στην ενότητα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι ερωτήσεις που σχετίζονται με τις απόψεις των ερωτηθέντων και την ικανοποίησή τους από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου.

Στον Πίνακα 9 βλέπουμε εάν οι ερωτηθέντες χρησιμοποιούν τις παρακάτω υπηρεσίες του Δήμου. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δεν χρησιμοποιεί το πρόγραμμα άθλησης για όλους (91.8% Όχι), το ΚΔΑΠ-ΜΕΑ (87% Όχι), καθώς απευθύνεται αποκλειστικά σε ΑΜΕΑ, το κοινωνικό φροντιστήριο (86% Όχι), το πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων (82% Όχι), το κοινωνικό ανταλλακτήριο (82% Όχι), το ΚΔΑΠ (80% Όχι), το πρόγραμμα δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες (74% Όχι), το πρόγραμμα σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής - ΔΙΑΤΡΟΦΗ (το πρόγραμμα δωρεάν διατροφής στα σχολεία) (73% Όχι) και το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι (53% Όχι). Ωστόσο, οι περισσότεροι ερωτηθέντες χρησιμοποιούν τον παιδικό σταθμό (61% Ναι).

Πίνακας 9: Ποιες από τις παρακάτω Κοινωνικές Υπηρεσίες έχετε χρησιμοποιήσει

Μεταβλητές	Απαντήσεις	Ποσοστά
Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι	Όχι	53,0
	Ναι	47,0
ΚΔΑΠ – ΜΕΑ	Όχι	87,0
	Ναι	13,0
ΚΔΑΠ	Όχι	80,0
	Ναι	20,0
Παιδικό σταθμό	Όχι	39,0
	Ναι	61,0
Κοινωνικό φροντιστήριο	Όχι	86,0
	Ναι	14,0
Πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων	Όχι	82,0
	Ναι	18,0
Κοινωνικό ανταλλακτήριο	Όχι	82,0
	Ναι	18,0

(Πρόγραμμα δωρεάν διατροφής στα σχολεία) Πρόγραμμα σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής - ΔΙΑΤΡΟΦΗ	Όχι	73,0
	Ναι	27,0
Πρόγραμμα δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες	Όχι	74,0
	Ναι	26,0
Πρόγραμμα άθλησης για όλους	Όχι	91,8
	Ναι	8,2

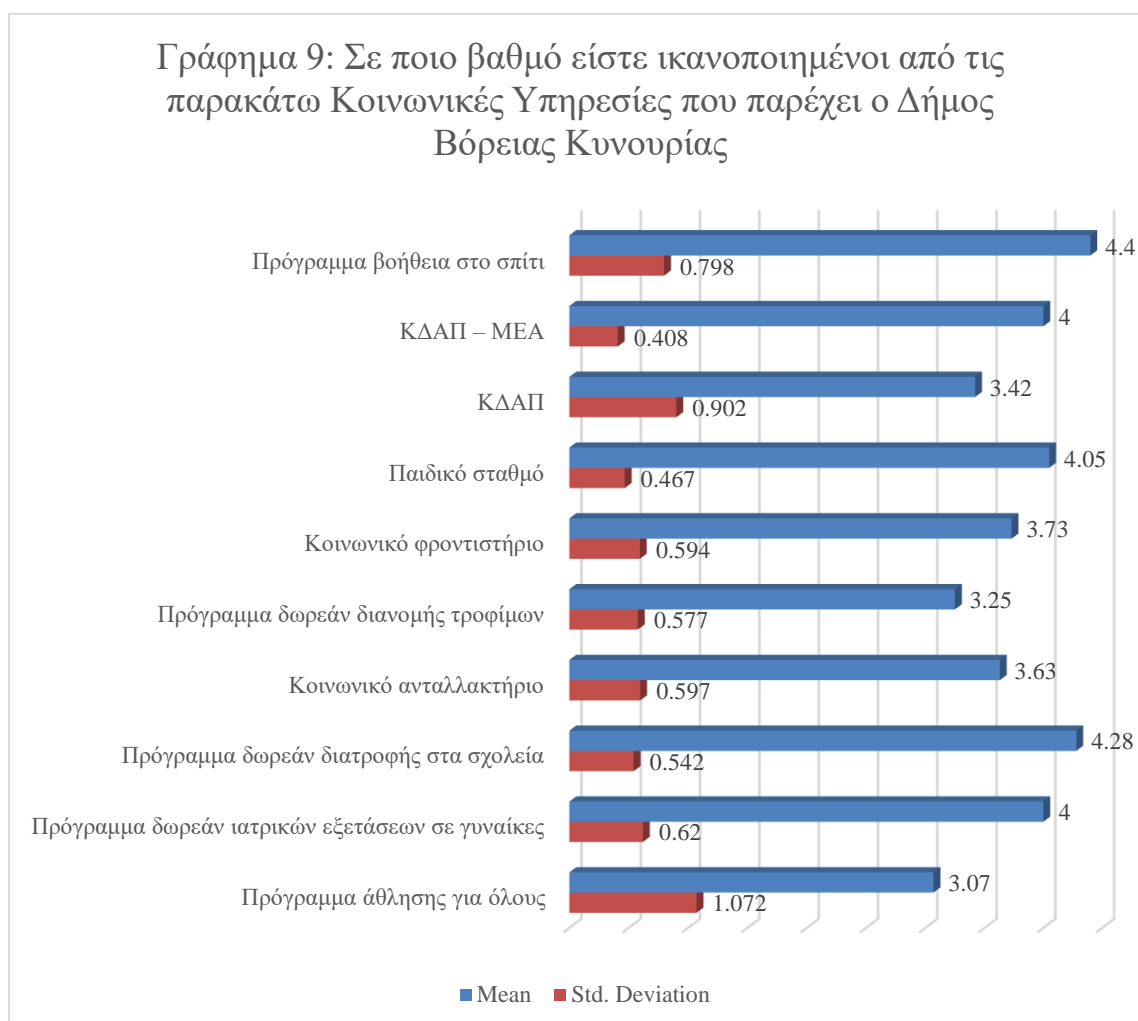
Στον Πίνακα 10 και το Γράφημα 9, παρουσιάζεται ο βαθμός στον οποίο οι ερωτηθέντες είναι ικανοποιημένοι από τις παρακάτω κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας. Οι απαντήσεις δέχονται τιμές από το 1 έως το 5 (1-Καθόλου, 2-Λίγο, 3-Αρκετά, 4-Πολύ, 5-Πάρα πολύ) όπου η αύξηση του μέσου όρου, ταυτίζεται με την αύξηση της ικανοποίησης των ερωτηθέντων. Μεταξύ των απαντήσεων «Πολύ» και «Πάρα πολύ», τείνοντας προς το πρώτο, τοποθετούνται οι ερωτηθέντες ως προς το ότι είναι ικανοποιημένοι από το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι (4.40) και το πρόγραμμα σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ (δωρεάν διατροφής στα σχολεία) (4.28). Πολύ ικανοποιημένοι είναι από τον παιδικό σταθμό (4.05), τα ΚΔΑΠ-ΜΕΑ (4.00) και το πρόγραμμα δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες (4.00), ενώ ανάμεσα στις απαντήσεις «Αρκετά» και «Πολύ», με τάση προς την απάντηση «Πολύ», βρίσκονται οι πολίτες ως προς την ικανοποίηση τους από το κοινωνικό φροντιστήριο (3.73) και το κοινωνικό ανταλλακτήριο (3.63). Μεταξύ των ίδιων απαντήσεων, αλλά με τάση προς το «Αρκετά», κατατάσσεται η ικανοποίηση των ερωτηθέντων από το ΚΔΑΠ (3.42) και τέλος, αρκετά ικανοποιημένοι δηλώνουν από το πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων (3.25) και το πρόγραμμα άθλησης για όλους (3.07).

Πίνακας 10: Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από τις παρακάτω Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας

	Mean	Std. Deviation
Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι	4,40	0,798
ΚΔΑΠ – ΜΕΑ	4,00	0,408
ΚΔΑΠ	3,42	0,902
Παιδικό σταθμό	4,05	0,467

Κοινωνικό φροντιστήριο	3,73	0,594
Πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων	3,25	0,577
Κοινωνικό ανταλλακτήριο	3,63	0,597
(Πρόγραμμα δωρεάν διατροφής στα σχολεία) Πρόγραμμα σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής - ΔΙΑΤΡΟΦΗ	4,28	0,542
Πρόγραμμα δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες	4,00	0,620
Πρόγραμμα άθλησης για όλους	3,07	1,072

Γράφημα 9: Σε ποιο βαθμό είστε ικανοποιημένοι από τις παρακάτω Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας

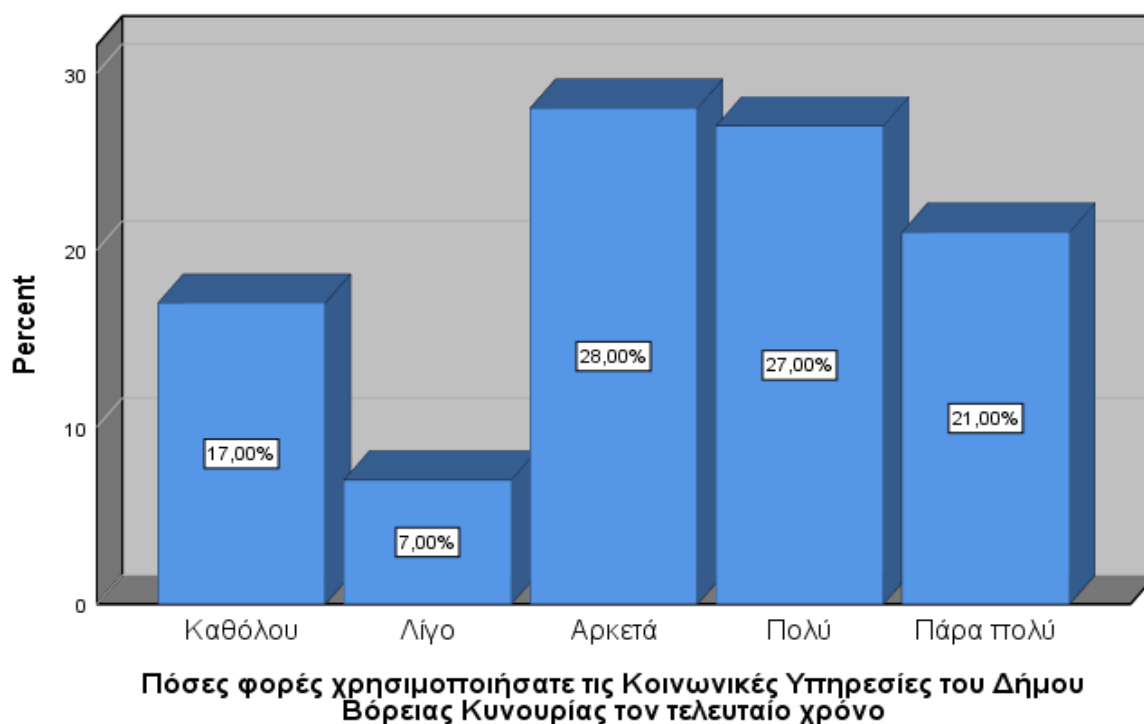

Στον Πίνακα 11 και το Γράφημα 10, παρατηρούμε πως το 28% των ερωτηθέντων χρησιμοποίησαν αρκετά τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας τον τελευταίο χρόνο, το 27% τις χρησιμοποίησε πολύ, το 21% πάρα πολύ, ενώ το 17% και το 7% τις χρησιμοποίησε καθόλου και λίγο αντίστοιχα.

Πίνακας 11: Πόσες φορές χρησιμοποίησατε τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας τον τελευταίο χρόνο

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	17	17,0	17,0
	Λίγο	7	7,0	24,0
	Αρκετά	28	28,0	52,0
	Πολύ	27	27,0	79,0
	Πάρα πολύ	21	21,0	100,0
Total		100	100,0	

Γράφημα 10: Πόσες φορές χρησιμοποίησατε τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας τον τελευταίο χρόνο

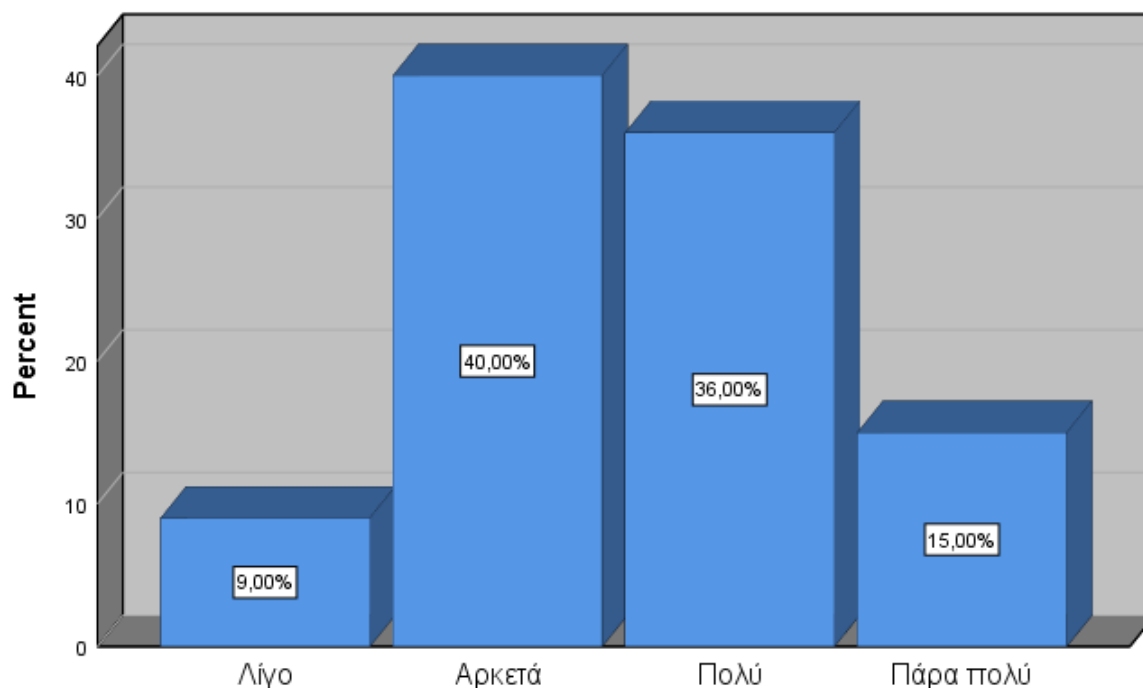

Στον Πίνακα 12 και το Γράφημα 11, παρουσιάζεται ο βαθμός στον οποίο οι ερωτηθέντες πιστεύουν πως οι κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών. Το 40% των ερωτηθέντων θεωρεί πως οι κοινωνικές υπηρεσίες καλύπτουν τις ανάγκες τους αρκετά, το 36% θεωρεί πως καλύπτονται πολύ, το 15% καταλαμβάνει η απάντηση «Πάρα πολύ», ενώ το υπόλοιπο 9% αγγίζουν όσοι θεωρούν πως κάτι τέτοιο ισχύει λίγο.

Πίνακας 12: Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών του

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	9	9,0	9,0
	Αρκετά	40	40,0	49,0
	Πολύ	36	36,0	85,0
	Πάρα πολύ	15	15,0	100,0
	Total	100	100,0	

Γράφημα 11: Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών του

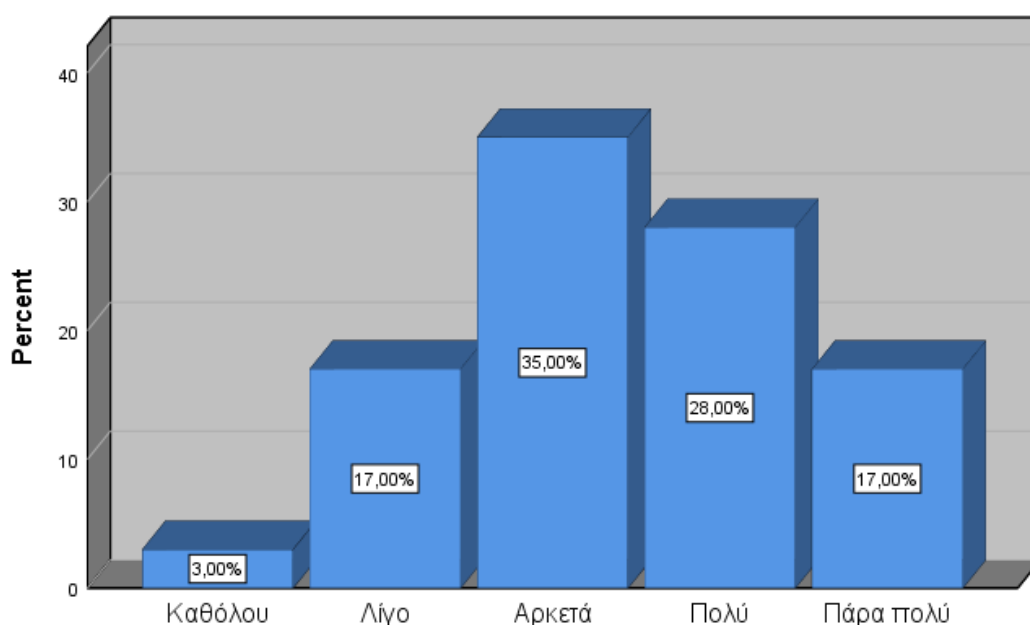
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών του

Στον Πίνακα 13 και το Γράφημα 12, παρατίθεται ο βαθμός στον οποίο οι ερωτηθέντες θεωρούν πως είναι επαρκής η ενημέρωση από τον Δήμο αναφορικά με τις υπηρεσίες που προσφέρει. Το 35% των ερωτηθέντων θεωρούν πως η ενημέρωση είναι αρκετά επαρκής, το 28% τη χαρακτηρίζει «Πολύ» επαρκής, ενώ όσοι απάντησαν «Λίγο» ή «Πάρα πολύ» καταλαμβάνουν από 17% έκαστος. Τέλος, το υπόλοιπο 3% ανήκει σε όσους δεν θεωρούν την ενημέρωση καθόλου επαρκής.

Πίνακας 13: Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι είναι επαρκής η ενημέρωση από τον Δήμο όσον αφορά στις Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει

		Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	3,0	3,0
	Λίγο	17	17,0	20,0
	Αρκετά	35	35,0	55,0
	Πολύ	28	28,0	83,0
	Πάρα πολύ	17	17,0	100,0
Total		100	100,0	

Γράφημα 12: Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι είναι επαρκής η ενημέρωση από τον Δήμο όσον αφορά στις Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει

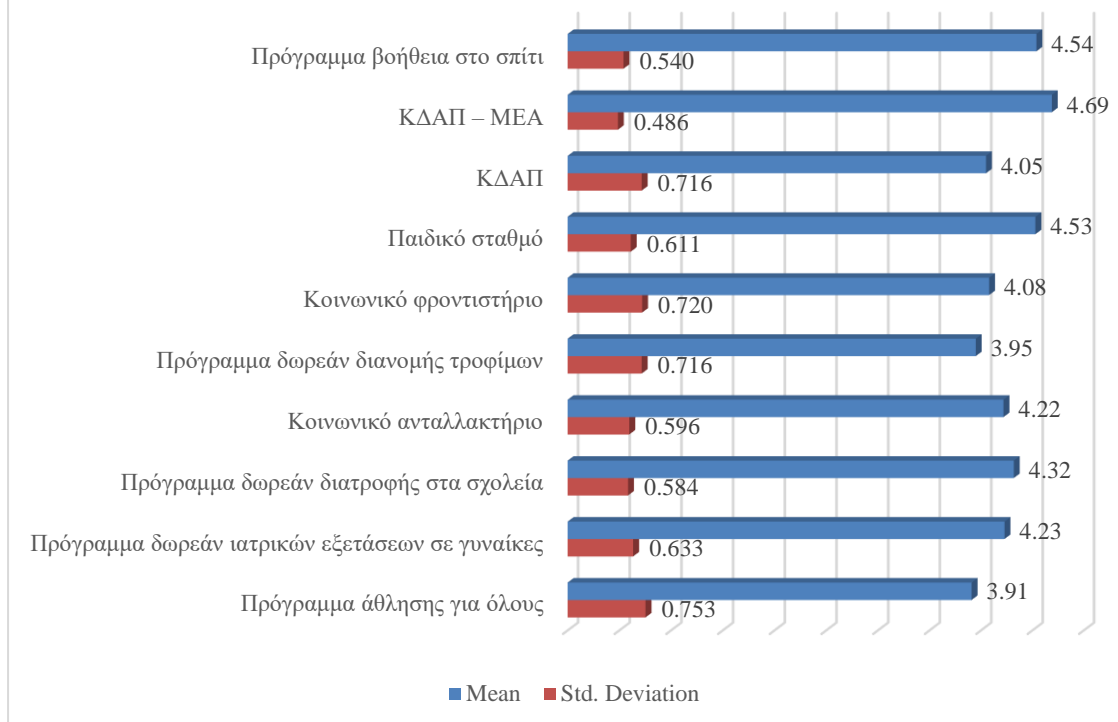
Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι είναι επαρκής η ενημέρωση από τον Δήμο όσον αφορά στις Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει

Στον Πίνακα 14 και το Γράφημα 13, παρατίθεται η σημαντικότητα της συνέχισης-διατήρησης παροχής των παρακάτω προγραμμάτων. Οι απαντήσεις δέχονται τιμές από το 1 έως το 5 (1-Διαφωνώ απόλυτα, 2-Διαφωνώ, 3-Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4-Συμφωνώ, 5-Συμφωνώ απόλυτα) όπου η αύξηση του μέσου όρου, ταυτίζεται με την αύξηση της συμφωνίας των ερωτηθέντων. Μεταξύ συμφωνίας και απόλυτης συμφωνίας, με τάση προς το δεύτερο, τοποθετούνται οι ερωτηθέντες ως προς τη διατήρηση του ΚΔΑΠ-ΜΕΑ (4.69), του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι (4.54) και του παιδικού σταθμού (4.53). Μεταξύ των ίδιων απαντήσεων, με τάση προς την απάντηση «Συμφωνώ», τοποθετούνται οι ερωτηθέντες ως προς τη συνέχιση του προγράμματος σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ (δωρεάν διατροφής στα σχολεία)(4.32). Επιπλέον, οι ερωτηθέντες συμφωνούν πως πρέπει να συνεχιστεί και να διατηρηθεί το πρόγραμμα δωρεάν ιατρικών εξετάσεων για γυναίκες (4.23), το κοινωνικό ανταλλακτήριο (4.22), το κοινωνικό φροντιστήριο (4.08), το ΚΔΑΠ (4.05), το πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων (3.95) και το πρόγραμμα άθλησης για όλους (3.91).

Πίνακας 14: Πόσο σημαντική θεωρείτε ότι είναι η συνέχιση – διατήρηση παροχής υπηρεσιών των παρακάτω προγραμμάτων

	Mean	Std. Deviation
Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι	4,54	0,540
ΚΔΑΠ – ΜΕΑ	4,69	0,486
ΚΔΑΠ	4,05	0,716
Παιδικό σταθμό	4,53	0,611
Κοινωνικό φροντιστήριο	4,08	0,720
Πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων	3,95	0,716
Κοινωνικό ανταλλακτήριο	4,22	0,596
(Πρόγραμμα δωρεάν διατροφής στα σχολεία) Πρόγραμμα σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής - ΔΙΑΤΡΟΦΗ	4,32	0,584
Πρόγραμμα δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες	4,23	0,633
Πρόγραμμα άθλησης για όλους	3,91	0,753

Γράφημα 13: Πόσο σημαντική θεωρείτε ότι είναι η συνέχιση – διατήρηση παροχής υπηρεσιών των παρακάτω προγραμμάτων

Στον Πίνακα 15 και το Γράφημα 14, παρουσιάζεται κατά πόσο οι ερωτηθέντες πιστεύουν πως οι παρακάτω δράσεις πρέπει να προωθηθούν. Οι απαντήσεις, όπως και προηγουμένως, δέχονται τιμές από το 1 έως το 5 (1-Διαφωνώ απόλυτα, 2-Διαφωνώ, 3-Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4-Συμφωνώ 5-Συμφωνώ απόλυτα) όπου καθώς αυξάνεται ο μέσος όρος, αυξάνεται και η συμφωνία των ερωτηθέντων. Ανάμεσα στη συμφωνία και την απόλυτη συμφωνία, με τάση προς το πρώτο, τοποθετούνται οι πολίτες ως προς την προώθηση της δημιουργίας του κοινωνικού ιατρείου (4.34), τη δημιουργία κοινωνικού παντοπωλείου (4.31) και τη δημιουργία ΚΑΠΗ (4.27), ενώ συμφωνούν πως πρέπει να προωθηθεί η δημιουργία κοινωνικού φαρμακείου (4.25) και η δημιουργία κέντρου κοινότητας (3.91). Τέλος, μεταξύ ουδετερότητας και συμφωνίας, με τάση προς τη συμφωνία, βρίσκονται οι ερωτηθέντες ως προς τη δημιουργία γηροκομείου (3.71).

Πίνακας 15: Ποια από τις παρακάτω δράσεις θεωρείτε ότι πρέπει να προωθήσει ο Δήμος, για την ενίσχυση της Κοινωνικής Πολιτικής

	Mean	Std. Deviation
Τη δημιουργία κέντρου κοινότητας	3,91	0,842
Τη δημιουργία γηροκομείου	3,71	0,988
Τη δημιουργία ΚΑΠΗ	4,27	0,679
Τη δημιουργία κοινωνικού φαρμακείου	4,25	0,757
Τη δημιουργία κοινωνικού παντοπωλείου	4,31	0,662
Τη δημιουργία κοινωνικού ιατρείου	4,34	0,714

Γράφημα 14: Ποια από τις παρακάτω δράσεις θεωρείτε ότι πρέπει να προωθήσει ο Δήμος, για την ενίσχυση της Κοινωνικής Πολιτικής

3.3 Επαγωγική στατιστική

Στην ενότητα αυτή, διερευνήθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα της διπλωματικής εργασίας, τα οποία είναι τα ακόλουθα:

- Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το πόσο σημαντική θεωρούν τη συνέχιση-διατήρηση παροχής υπηρεσιών και το κατά πόσο θεωρούν πως πρέπει να προωθηθούν οι διάφορες δράσεις από τον Δήμο;
- Οι υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων του;

- Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι πολίτες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τις κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται;
- Είναι απαραίτητη η συνέχιση των δομών – υπηρεσιών του Δήμου;
- Χρειάζεται να δημιουργηθούν καινούργιες δομές και αν ναι ποιες μπορεί να είναι αυτές;
- Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το επίπεδο ικανοποίησης τους από τις κοινωνικές υπηρεσίες και τον βαθμό που θεωρούν πως οι υπηρεσίες αυτές καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών;

Αρχικά, για να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα δημιουργήθηκαν 2 καινούργιες μεταβλητές, η «Σημαντικότητα συνέχισης-διατήρησης των κοινωνικών υπηρεσιών» και η «Σημαντικότητα προώθησης των κοινωνικών δράσεων», οι οποίες αποτελούνται από τους μέσους όρους 10 και 6 ερωτήσεων. Οι ομάδες των ερωτήσεων ελέγχθηκαν ως προς τις αξιοπιστίες τους με τη χρήση του δείκτη Cronbach's Alpha, οι οποίες και προέκυψαν εξαιρετικά υψηλές, αγγίζοντας το 0.895 και το 0.816 αντίστοιχα. Επομένως, μπορούμε να πούμε πως οι καινούργιες μεταβλητές αποθηκεύουν αξιόπιστα τις πληροφορίες των ερωτήσεων που τις απαρτίζουν. Τέλος, οι καινούργιες μεταβλητές δέχονται τιμές από το 1 έως το 5, όπου η αύξηση το μέσου όρου, ταυτίζεται με την αύξηση της σημαντικότητας της συνέχισης-διατήρησης ή της προώθησης των κοινωνικών υπηρεσιών. Τα παραπάνω, παρουσιάζονται συνοπτικά και στον Πίνακα 16.

Πίνακας 16: Cronbach's Alpha

	Cronbach's Alpha	N of Items
Σημαντικότητα συνέχισης-διατήρησης των κοινωνικών υπηρεσιών	0,895	10
Σημαντικότητα προώθησης των κοινωνικών δράσεων	0,816	6

Επιπλέον, για την απάντηση του έκτου ερευνητικού ερωτήματος, δημιουργήθηκε και μια ακόμα μεταβλητή, το «Επίπεδο ικανοποίησης από τις κοινωνικές υπηρεσίες», το οποίο αποτελείται από τους μέσους όρους των 10 ερωτήσεων που σχετίζονται με την ικανοποίηση των ερωτηθέντων από τις συγκεκριμένες υπηρεσίες. Σε αυτό το σημείο αξίζει να τονιστεί πως λόγω του ότι πολλές από τις υπηρεσίες δεν αξιολογήθηκαν από μεγάλη μερίδα των ερωτηθέντων, δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί έλεγχος αξιοπιστίας για τις εμπλεκόμενες ερωτήσεις. Η συγκεκριμένη μεταβλητή-Score ωστόσο, έχει σαφές διαισθητικό νόημα, καθώς δέχεται τιμές από το 1 έως το 5, και η αύξηση του μέσου όρου,

ταυτίζεται με την αύξηση της ικανοποίησης των ερωτηθέντων από τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Ακόμη, οι ηλικιακές κλίμακες συμπύχθηκαν από 6 σε 4 κατηγορίες και πιο συγκεκριμένα για την επαγωγική έρευνα χρησιμοποιήθηκαν οι ηλικιακές κλίμακες «Έως 50 ετών», «51-60», «61-70» και «Άνω των 70 ετών». Το ίδιο συνέβη και στην οικογενειακή κατάσταση, όπου οι 4 κατηγορίες έγιναν 3 οι οποίες είναι «Έγγαμος», «Άγαμος» και «Χήρος-διαζευγμένος». Ο λόγος για τη σύμπτυξη των παραπάνω, είναι η διαισθητικά «καλύτερη» ερμηνεία των πιθανών στατιστικά σημαντικών συσχετίσεων που ενδέχεται να αναδειχθούν.

Οι παραπάνω μεταβλητές συμμετείχαν σε στατιστικούς ελέγχους για να ολοκληρωθεί η απάντηση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος, και συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκαν το παραμετρικό t-test και τα μη παραμετρικά Mann-Whitney και Kruskal-Wallis. Τα τεστ αυτά επιλέχθηκαν με βάση το κεντρικό οριακό θεώρημα. Αναλυτικότερα, το συγκεκριμένο θεώρημα υποδεικνύει πως σε περίπτωση που η κατηγοριοποιούσα μεταβλητή διαχωρίζει το σύνολο του δείγματος σε ομάδες με περισσότερες από 30 παρατηρήσεις η κάθε μια, τότε χρησιμοποιούνται παραμετρικά τεστ (t-test ή Anova), ενώ σε περίπτωση που έστω μια ομάδα περιλαμβάνουν τουλάχιστον 30 παρατηρήσεις τότε γίνεται χρήση μη παραμετρικών τεστ (Mann-Whitney και Kruskal-Wallis). Επιπλέον, πέρα από την επιλογή μεταξύ παραμετρικών και μη παραμετρικών τεστ, για την τελική απόφαση λήφθηκε υπόψη ότι τα τεστ t-test και Mann-Whitney χρησιμοποιούνται για δίτιμες μεταβλητές (π.χ. Φύλο όπου 1-Άνδρας και 2-Γυναίκα), ενώ τα στατιστικά τεστ Anova και Kruskal-Wallis χρησιμοποιούνται για μεταβλητές με παραπάνω από 2 απαντήσεις-τιμές.

Η λογική των τεστ είναι ο έλεγχος της υπόθεσης που υπαγορεύει κοινή συμπεριφορά των 2 ή παραπάνω υποομάδων, ως προς τα υπό μελέτη εξάγοντας μια τιμή (p-value) για κάθε συσχέτιση. Όταν η τιμή p-value είναι κάτω από 0.05, μπορούμε να υποθέσουμε σε 95% επίπεδο σημαντικότητας ότι η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται, γεγονός που αναδεικνύει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των υποομάδων της κατηγοριοποιούσας μεταβλητής.

Τέλος, τα υπόλοιπα ερευνητικά ερωτήματα έχουν ήδη απαντηθεί μέσω της περιγραφικής στατιστικής, ωστόσο θα παρουσιαστούν περιγραφικά παρακάτω.

1^ο ερευνητικό ερώτημα

«Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το πόσο σημαντική θεωρούν τη συνέχιση-διατήρηση παροχής υπηρεσιών και το κατά πόσο θεωρούν πως πρέπει να προωθηθούν οι διάφορες δράσεις από τον Δήμο Βόρειας Κυνουρίας;»

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, για την απάντηση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος χρησιμοποιήθηκαν επαγωγικές μέθοδοι. Στον Πίνακα 17, παρουσιάζονται οι τιμές (p-value) των στατιστικών ελέγχων και παρατηρούμε πως προέκυψαν 5 στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις.

Πίνακας 17: Στατιστικοί έλεγχοι ως προς τη σημαντικότητα συνέχισης και προώθησης των κοινωνικών υπηρεσιών

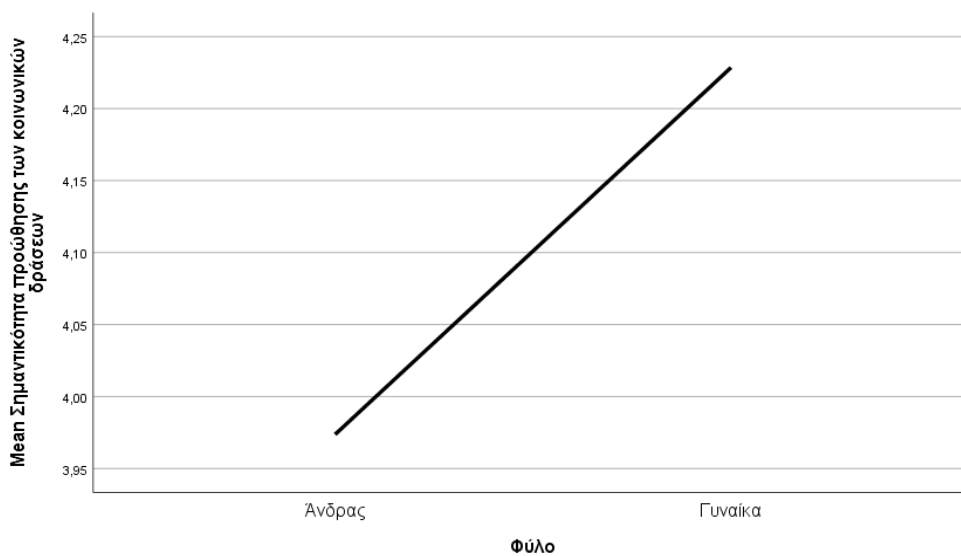
	Σημαντικότητα συνέχισης-διατήρησης των κοινωνικών υπηρεσιών	Σημαντικότητα προώθησης των κοινωνικών δράσεων
Φύλο (t-test)	0,403	0,028
Ηλικία (Kruskal-Wallis)	0,005	0,154
Εκπαίδευση (Kruskal-Wallis)	0,006	0,057
Διαμένουν μαζί σας παιδιά προσχολικής ηλικίας (Mann-Whitney)	0,050	0,106
Διαμένουν μαζί σας υπερήλικες (Mann-Whitney)	0,828	0,994
Οικογενειακή κατάσταση (Kruskal-Wallis)	0,016	0,560
Επάγγελμα (Kruskal-Wallis)	0,005	0,062
Εισόδημα (Kruskal-Wallis)	0,293	0,296

Στα Γραφήματα 15-19, παρουσιάζονται οι παραπάνω στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρούμε πως οι γυναίκες θεωρούν πιο σημαντική την προώθηση των κοινωνικών δράσεων, ενώ η αύξηση της ηλικίας, με μικρές εξαιρέσεις, συνδέεται με τη μείωση του επιπέδου σημαντικότητας της συνέχισης-διατήρησης των κοινωνικών υπηρεσιών. Επιπλέον, καθώς αυξάνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο, πάλι με μικρές εξαιρέσεις, φαίνεται να αυξάνεται και το πόσο σημαντική θεωρούν οι ερωτηθέντες τη συνέχιση-διατήρηση των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας. Τέλος είναι εμφανές πως οι διαζευγμένοι και οι άνεργοι θεωρούν

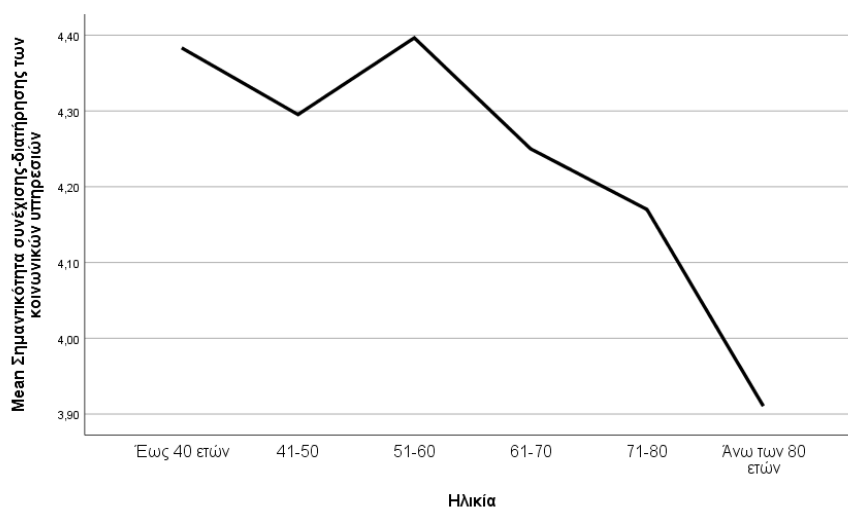
πιο σημαντική τη συνέχιση-διατήρηση των κοινωνικών υπηρεσιών, ενώ λιγότερο σημαντικές τις θεωρούν οι χήροι και οι συνταξιούχοι του δείγματος.

Γραφήματα 15-19: Στατιστικοί έλεγχοι ως προς τη σημαντικότητα συνέχισης και προώθησης των κοινωνικών υπηρεσιών

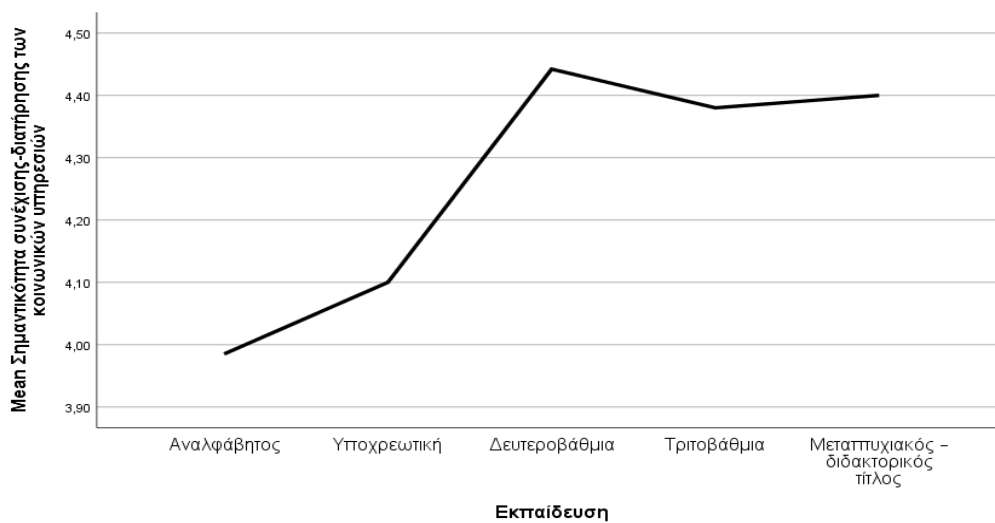
Γράφημα 15

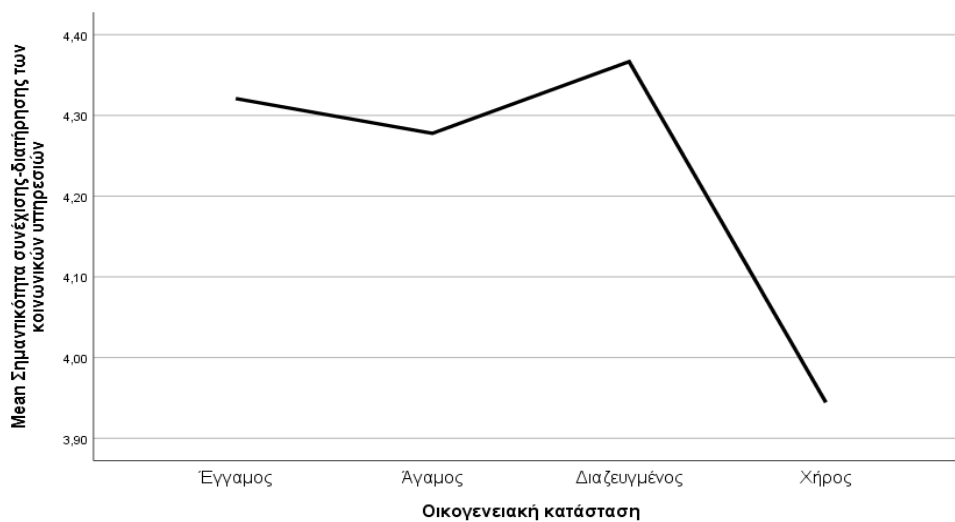
Γράφημα 16

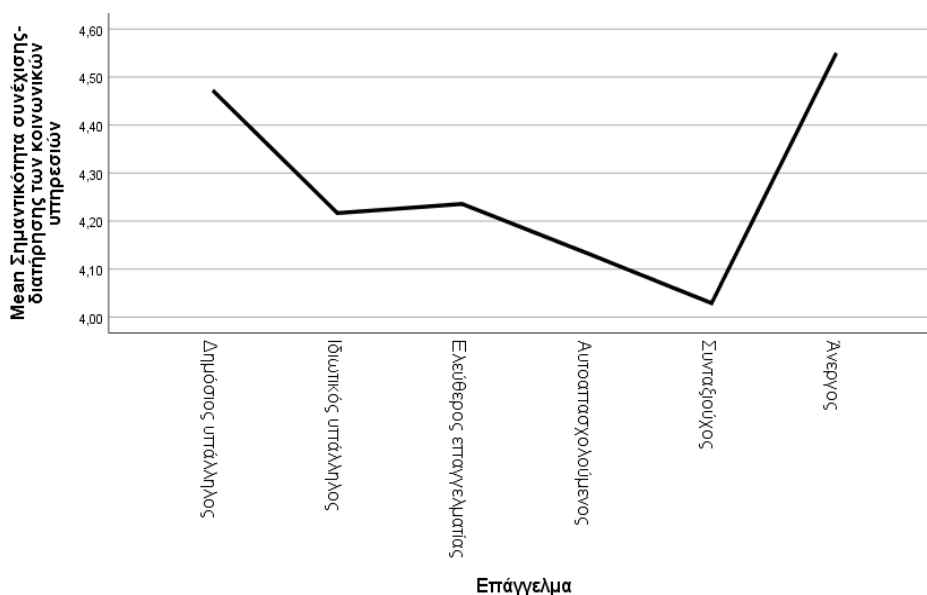
Γράφημα 17

Γράφημα 18

Γράφημα 19

2^ο ερευνητικό ερώτημα

«Οι υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων του;»

Η απάντηση του συγκεκριμένου ερευνητικού ερωτήματος, δόθηκε ήδη μέσω του Πίνακα 12 και του Γραφήματος 11 της περιγραφικής στατιστικής. Πιο συγκεκριμένα, οι περισσότεροι ερωτηθέντες θεωρούν πως οι ανάγκες τους καλύπτονται αρκετά ή πολύ από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου, ενώ μια πιο μικρή μερίδα θεωρεί πως οι ανάγκες αυτές καλύπτονται πάρα πολύ. Επιπλέον, η μειοψηφία θεωρεί πως οι ανάγκες των πολιτών καλύπτονται σε μικρό βαθμό.

3ο ερευνητικό ερώτημα

«Πόσο ικανοποιημένοι είναι οι πολίτες του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τις κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχονται;»

Για την απάντηση αυτού του ερευνητικού ερωτήματος, θα ανατρέξουμε στον Πίνακα 10 και το Γράφημα 9 της περιγραφικής στατιστικής. Αναλυτικότερα, είδαμε πως

οι πολίτες είναι περισσότερο ικανοποιημένοι από το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι και το πρόγραμμα σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ (πρόγραμμα δωρεάν διατροφής στα σχολεία). Πολύ ικανοποιημένοι δήλωσαν από τον παιδικό σταθμό του Δήμου, το ΚΔΑΠ-ΜΕΑ και το πρόγραμμα δωρεάν ιατρικών εξετάσεων για γυναίκες, ενώ λίγο χαμηλότερα κατατάσσεται η ικανοποίηση τους από το κοινωνικό φροντιστήριο, το κοινωνικό ανταλλακτήριο και το ΚΔΑΠ. Τέλος, μέτρια ικανοποίηση έχουν από το πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων και το πρόγραμμα άθλησης για όλους.

4^ο ερευνητικό ερώτημα

«Είναι απαραίτητη η συνέχιση των δομών – υπηρεσιών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας;»

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα, θα ανατρέξουμε στον Πίνακα 14 και το Γράφημα 13 της περιγραφικής στατιστικής. Οι ερωτηθέντες συμφωνούν απόλυτα πως πρέπει να συνεχιστεί η δράση του ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι και του παιδικού σταθμού, ενώ λίγο χαμηλότερα τοποθετείται η σημαντικότητα της συνέχισης του προγράμματος σίτισης και προώθησης δωρεάν υγιεινής διατροφής – ΔΙΑΤΡΟΦΗ (πρόγραμμα δωρεάν διατροφής στα σχολεία). Ακόμη, οι ερωτηθέντες συμφωνούν ως προς τη συνέχιση του προγράμματος δωρεάν ιατρικών εξετάσεων σε γυναίκες, του κοινωνικού ανταλλακτηρίου, του κοινωνικού φροντιστηρίου, του ΚΔΑΠ, ενώ τελευταία κατατάσσονται το πρόγραμμα δωρεάν διανομής τροφίμων και το πρόγραμμα άθλησης για όλους.

5^ο ερευνητικό ερώτημα

«Χρειάζεται να δημιουργηθούν καινούργιες δομές και αν ναι ποιες μπορεί να είναι αυτές;»

Για την απάντηση του τελευταίου ερευνητικού ερωτήματος, θα ανατρέξουμε για άλλη μια φορά στην περιγραφική στατιστική και συγκεκριμένα στον Πίνακα 15 και το Γράφημα 14. Οι ερωτηθέντες φαίνεται πως συμφωνούν σε υψηλότερο επίπεδο πως πρέπει να δημιουργηθεί κατά σειρά προτίμησης κοινωνικό ιατρείο, κοινωνικό παντοπωλείο και ΚΑΠΗ. Επιπλέον, συμφωνούν για την ανάγκη δημιουργίας ενός κοινωνικού φαρμακείου

και ενός κέντρου κοινότητας, ενώ στην τελευταία θέση κατατάσσεται η δημιουργία κάποιου γηροκομείου.

6^ο ερευνητικό ερώτημα

«Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων επηρεάζουν το επίπεδο ικανοποίησης τους από τις κοινωνικές υπηρεσίες και τον βαθμό που θεωρούν πως οι υπηρεσίες αυτές καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών;»

Για την απάντηση του τελευταίου ερευνητικού ερωτήματος, έγινε χρήση επαγωγικών μεθόδων. Στον Πίνακα 18 που ακολουθεί, παρατίθενται όλες οι τιμές (p-value) των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν, από τις οποίες αναδείχθηκαν 10 στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις.

Πίνακας 18: Στατιστικοί έλεγχοι ως προς τον βαθμό ικανοποίησης από τις κοινωνικές υπηρεσίες και το βαθμό κάλυψης των αναγκών από αυτές

	Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι οι Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών του	Επίπεδο ικανοποίησης από τις κοινωνικές υπηρεσίες
Φύλο (t-test)	0,875	0,464
Ηλικία (Kruskal-Wallis)	0,000	0,000
Εκπαίδευση (Kruskal-Wallis)	0,000	0,001
Διαμένουν μαζί σας παιδιά προσχολικής ηλικίας (Mann-Whitney)	0,076	0,236
Διαμένουν μαζί σας υπερήλικες (Mann-Whitney)	0,175	0,581
Οικογενειακή κατάσταση (Kruskal-Wallis)	0,000	0,034
Επάγγελμα (Kruskal-Wallis)	0,000	0,000
Εισόδημα (Kruskal-Wallis)	0,000	0,006

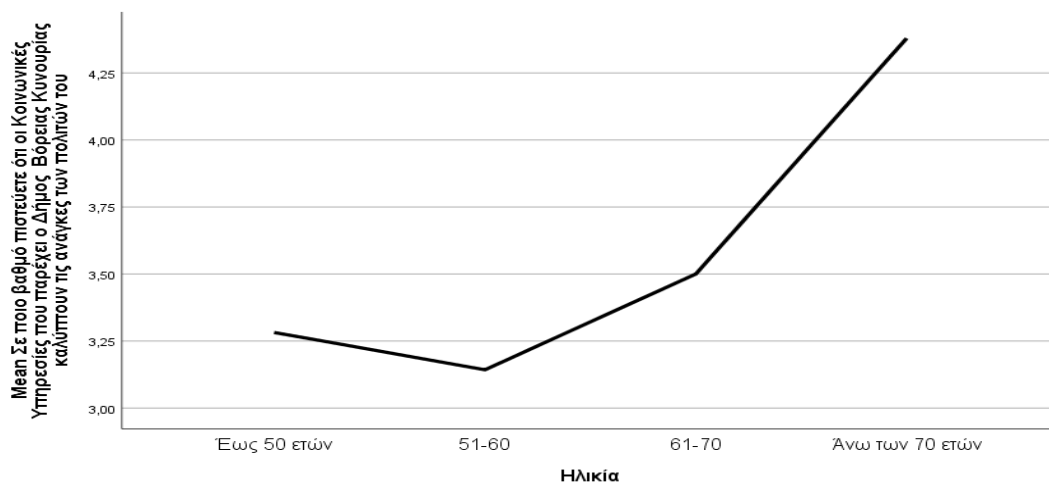
Στα Γραφήματα 20-29, παρατηρούμε πως η αύξηση της ηλικίας, με μικρές εξαιρέσεις, ταυτίζεται με την αύξηση της ικανοποίησης των ερωτηθέντων από τις κοινωνικές υπηρεσίες και τον βαθμό που θεωρούν πως καλύπτονται οι ανάγκες των

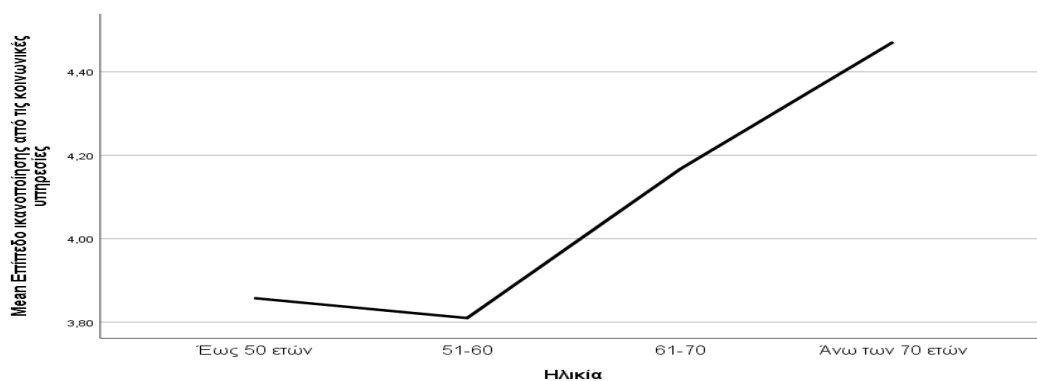
πολιτών, ενώ η αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου, ταυτίζεται με τη μείωση της ικανοποίησης και της συμφωνίας πως οι υπηρεσίες καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών. Συνεχίζοντας, οι διαζευγμένοι ή χήροι ερωτηθέντες είναι περισσότερο ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες, ενώ οι έγγαμοι εμφανίζουν τη χαμηλότερη ικανοποίηση. Επιπλέον, οι άγαμοι ερωτηθέντες φαίνεται να συμφωνούν σε χαμηλότερο επίπεδο ως προς το ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών, με τους διαζευγμένους και τους χήρους να έχουν τα πρωτεία με την υψηλότερη συμφωνία. Οι συνταξιούχοι του δείγματος εμφανίζουν υψηλότερη ικανοποίηση από τις υπηρεσίες και συμφωνούν περισσότερο πως αυτές μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των πολιτών, ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι κατατάσσονται τελευταίοι και στις δύο περιπτώσεις. Τέλος, η αύξηση του εισοδήματος, με μικρές εξαιρέσεις, συνδέεται με μείωση της ικανοποίησης από τις κοινωνικές υπηρεσίες και μείωση της συμφωνίας πως οι υπηρεσίες καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών.

Γραφήματα 20-29: Στατιστικοί έλεγχοι ως προς τον βαθμό ικανοποίησης από τις κοινωνικές υπηρεσίες και το βαθμό κάλυψης των αναγκών από αυτές

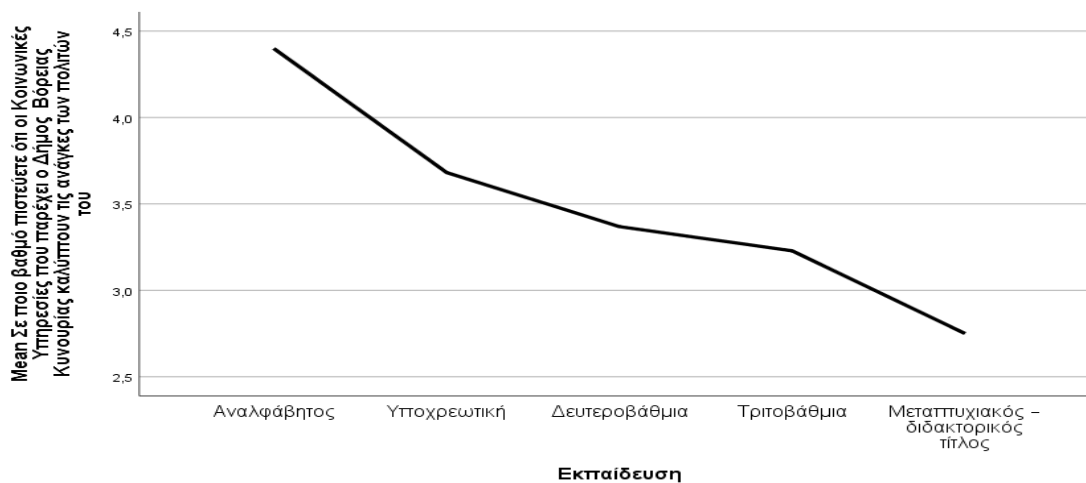
Γράφημα 20

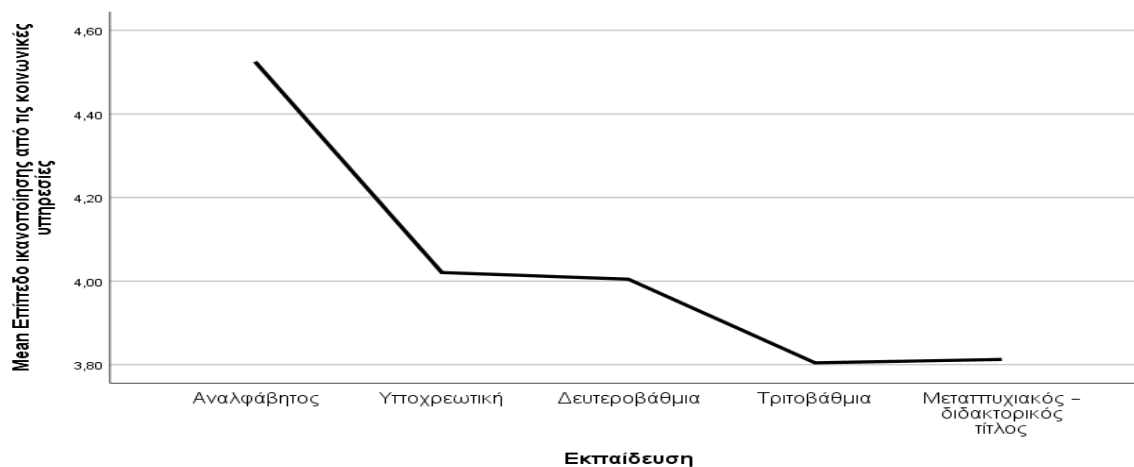
Γράφημα 21

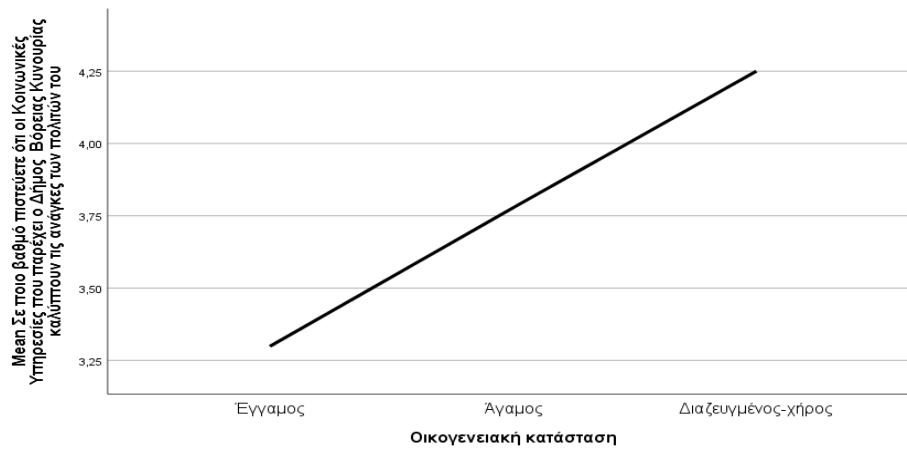
Γράφημα 22

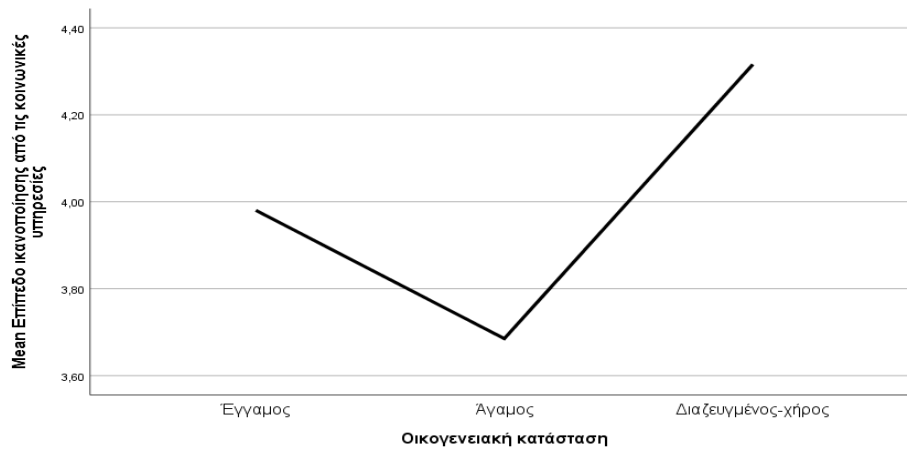
Γράφημα 23

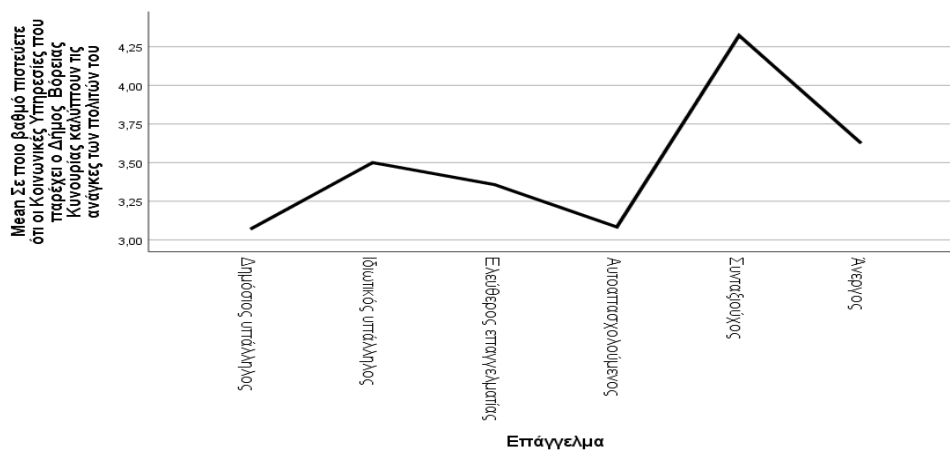
Γράφημα 24

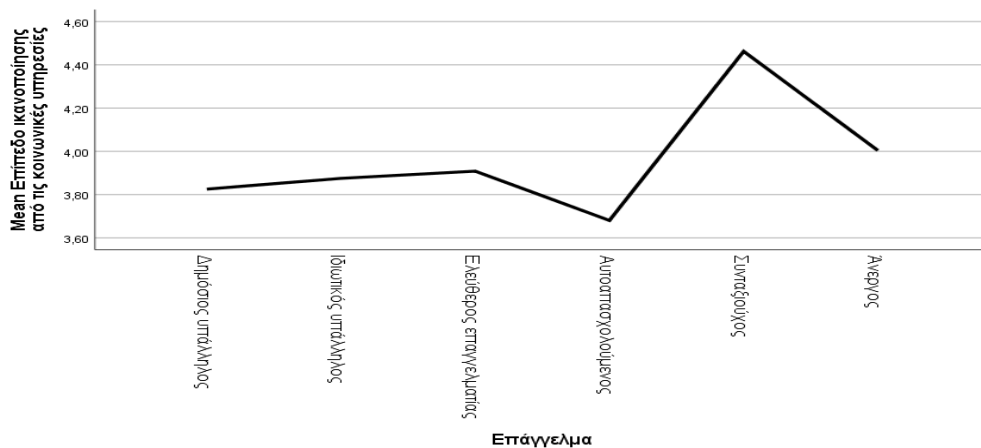
Γράφημα 25

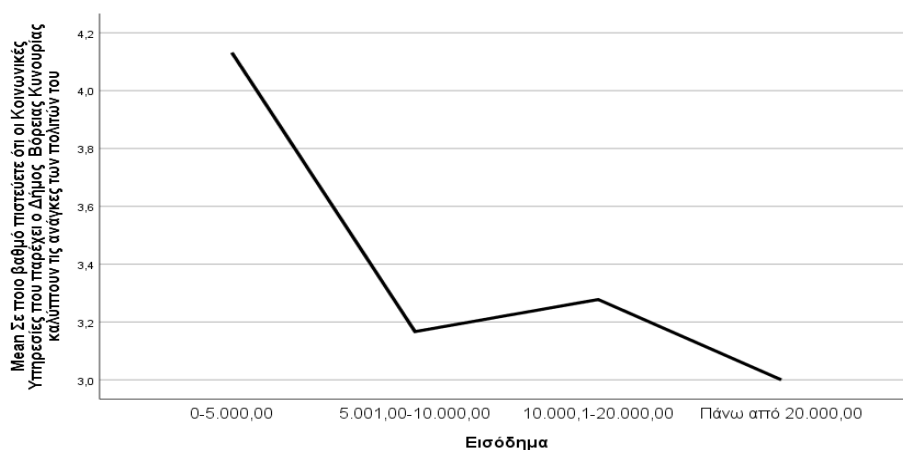
Γράφημα 26

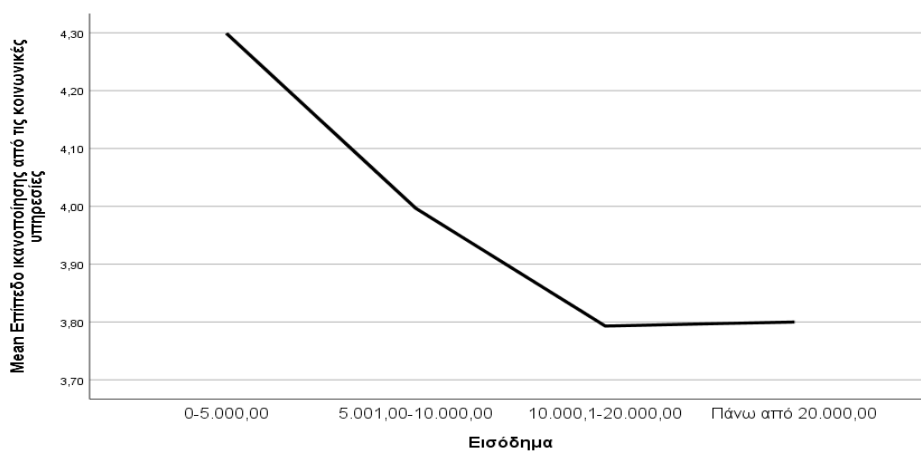
Γράφημα 27

Γράφημα 28

Γράφημα 29

Συμπεράσματα

Στην παραπάνω έρευνα, πραγματοποιήθηκε η διερεύνηση της ικανοποίησης των πολιτών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, από τις Κοινωνικές Υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος. Στην έρευνα, συμμετείχαν συνολικά 100 άτομα, η πλειοψηφία γυναίκες από 51 έως 60 ετών, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που δεν διαμένουν με παιδιά προσχολικής ηλικίας ή με υπερήλικες. Επιπλέον, οι περισσότεροι ερωτηθέντες είναι έγγαμοι, συνταξιούχοι και έχουν εισόδημα έως 5.000,00 ευρώ.

Αναφορικά με τις απόψεις των ερωτηθέντων ως προς τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου, φαίνεται πως οι ερωτηθέντες χρησιμοποιούν περισσότερο τον παιδικό σταθμό και λιγότερο το πρόγραμμα άθλησης για όλους, ενώ είναι περισσότερο ικανοποιημένοι από το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι και λιγότερο από το πρόγραμμα άθλησης για όλους. Επίσης, οι πολίτες χρησιμοποιούν τις κοινωνικές υπηρεσίες αρκετά, θεωρούν πως σε μέτριο βαθμό οι υπηρεσίες αυτές καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών τους και πως είναι αρκετά επαρκής η ενημέρωση του Δήμου για αυτές. Ακόμη, θεωρούν πολύ σημαντική τη συνέχιση-διατήρηση του ΚΔΑΠ-ΜΕΑ και λιγότερο σημαντική τη συνέχιση-διατήρηση του προγράμματος άθλησης για όλους. Τέλος, πιο σημαντική θεωρούν την προώθηση και τη δημιουργία ενός κοινωνικού ιατρείου, ενώ λιγότερο σημαντική τη δημιουργία γηροκομείου.

Μέσω του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος, αναδείχθηκε πως οι γυναίκες θεωρούν πιο σημαντική την προώθηση των κοινωνικών δράσεων, η αύξηση της ηλικίας, συνδέεται με τη μείωση του επιπέδου σημαντικότητας της συνέχισης-διατήρησης των κοινωνικών υπηρεσιών, και επιπλέον καθώς αυξάνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο αυξάνεται και το πόσο σημαντική θεωρούν οι ερωτηθέντες τη συνέχιση-διατήρηση των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας. Επιπλέον, οι διαζευγμένοι και οι άνεργοι θεωρούν πιο σημαντική τη συνέχιση-διατήρηση των κοινωνικών υπηρεσιών.

Στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα αναδείχθηκε πως η πλειοψηφία του δείγματος θεωρεί πως οι ανάγκες των πολιτών καλύπτονται αρκετά ή πολύ από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου, ενώ μια μικρή μερίδα θεωρεί πως οι ανάγκες καλύπτονται σε μικρό βαθμό. Επιπλέον, μέσω του τρίτου ερευνητικού ερωτήματος παρουσιάζεται πως μεγαλύτερη ικανοποίηση έχουν οι ερωτηθέντες από τον παιδικό σταθμό του Δήμου, ενώ λιγότερο ικανοποιημένοι είναι από το πρόγραμμα άθλησης για όλους, ενώ από το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα φαίνεται πως οι ερωτηθέντες θεωρούν σημαντικότερη τη συνέχιση της δράσης του ΚΔΑΠ-ΜΕΑ και λιγότερη σημαντική, για άλλη μια φορά τη συνέχιση του

προγράμματος άθλησης για όλους. Σχετικά με το πέμπτο ερευνητικό ερώτημα όπως προαναφέρθηκε φαίνεται πως πιο σημαντική θεωρούν οι πολίτες την προώθηση ενός κοινωνικού ιατρείου και ενός κοινωνικού παντοπωλείου και λιγότερο σημαντική τη δημιουργία ενός γηροκομείου.

Η διερεύνηση του έκτου και τελευταίου ερευνητικού ερωτήματος, ανέδειξε πως η αύξηση της ηλικίας συνδέεται με αύξηση της ικανοποίησης από τις κοινωνικές υπηρεσίες και υψηλότερη συμφωνία ως προς το ότι αυτές καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών τους, ενώ η αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου και του εισοδήματος έχουν αντίθετα αποτελέσματα, με την ικανοποίηση από τις υπηρεσίες και το βαθμό συμφωνίας για την επάρκεια τους να μειώνεται όσο αυξάνονται οι μεταβλητές. Τέλος, οι διαζευγμένοι ή χήροι πολίτες και οι συνταξιούχοι είναι περισσότερο ικανοποιημένοι και θεωρούν σε υψηλότερο επίπεδο πως οι κοινωνικές υπηρεσίες καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών, σε σχέση με το υπόλοιπο δείγμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ελληνόγλωσσα

Βιβλία

Βενιέρης, Δ. (2015). Κοινωνική Πολιτική Έννοιες & Σχέσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.

Σακελλαρόπουλος, Θ. (1999). Η Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους. (Τόμος Α΄). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε.

Στασινοπούλου, Ο. (2004). Κράτος Πρόνοιας Ιστορική Εξέλιξη – Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις. (8^η έκδοση). Αθήνα: Gutenberg.

Πετμεζίδου, Μ. (Επιμ.) (2006). Οι τρεις Κόσμοι του Καπιταλισμού της Ευημερίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Πετμεζίδου, Μ., & Παπαθεοδώρου, Χ. (Επιμ.) (2004). Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός. Αθήνα: Εξάντας.

Κορασίδου, Μ. (2002). Όταν η αρρώστια απειλεί. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Οικονόμου, Χ. (2004). Πολιτικές Υγείας στην Ελλάδα & τις Ευρωπαϊκές Κοινωνίες. Αθήνα: Εκδόσεις ΔΙΟΝΙΚΟΣ.

Κασιμάτη, Κ. (2006). Κοινωνικός Σχεδιασμός και Αξιολόγηση – Μέθοδοι και Πρακτικές. (3^η έκδοση). Αθήνα: Gutenberg.

Βενιέρης, Δ., & Παπαθεοδώρου, Χ. (Επιμ.) (2003). Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα – Προκλήσεις και Προοπτικές. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κοντιάδης, Ξ., & Απίστουλας, Δ. (2006). Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Αμίτσης, Γ. (2001). Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Άρθρο

Σκαμνάκης, Χ., & Χάρδας, Α. (2017). Κοινωνική Πολιτική στο τοπικό επίπεδο, η υπο-κλιμάκωση της Κοινωνικής Προστασίας τα χρόνια της κρίσης. Κοινωνική Πολιτική, 7,25-42. doi: <http://dx.doi.org/10.12681/ap.14167>.

Διαδικτυακές Πηγές

Παπαθεοδώρου, Χ. (2016). Η επίδραση των πολιτικών λιτότητας στην επιδύναση των επιπτώσεων της κρίσης, στη φτώχεια και στην αποστέρωση. Εισήγηση στο συνέδριο Κοινωνική και Πολιτική Εκπροσώπηση Προκλήσεις και Προοπτικές στη Δημοκρατία του 21^{ου} αιώνα. Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα.
http://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekdyloseis/EKPOSOPISI/programma%20Dec%2016.pdf

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Τελική Έκθεση Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση

https://www.google.gr/search?source=hp&ei=MrpCXtmqLa75qwG8hKyQAg&q=%CE%B9%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%84%CE%BF+%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%82+%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82+2006+%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%B7+%CE%AD%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7+%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%82+%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%82&oq=%CE%B9%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%84%CE%BF+%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%82+%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82+2006+%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%B7+%CE%AD%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7+%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%82+%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%82&gs_l=psy-ab.3...2258.24087..24442...0.0..0.258.10938.0j71j2.....0....1..gws-wiz.....0..0j0i131j0i22i30j33i22i29i30j33i21j33i160.LoLQ3w6fJ8o&ved=0ahUKEwjZi6Pt2snnAhWu_CoKHTwCCyIQ4dUDCAU&uact=5

Δήμος Βόρειας Κυνουρίας

<https://www.boriakinouria.gov.gr/content/κυνουρία>

<https://www.boriakinouria.gov.gr/content/ιστορία>

<https://www.boriakinouria.gov.gr/content/πόλη-διαμερίσματα>

<https://www.boriakinouria.gov.gr/article/diathesi-emvolion-gia-tin-kalypsi-ton-anagkon-eyaloton-koinonikon-omadon-me-adynamia>

https://www.boriakinouria.gov.gr/sites/default/files/ekthesi_dimos_kynoyrias_nov_dec_2016.pdf

Ελληνικό Ίδρυμα Ογκολογίας

<https://ellio.gr/η-ελλαδα-κατα-του-καρκινου/>

<https://ellio.gr/έναρξη-δήμου-βόρειας-κυνουρίας/>

<https://www.boriakinouria.gov.gr/article/prosklisi-symmetohis-sto-programma-dorean-exetaseon-psifiopoiimenis-mastografias-kai-test>

Νομοθετήματα

ΦΕΚ 114/τ. Α΄/8-6-2006 (Ν. 3463/2006. Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων).

ΦΕΚ 87/τ. Α΄/7-6-2010 (Ν. 3852/2010. Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης).

ΦΕΚ 138/τ. Α΄/16-6-2011 (Ν. 3979/2011. Για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και λοιπές Διατάξεις).

ΦΕΚ 2146/τ. Α΄/26-9-2011 (Ν. 6698/2011. Οργανισμός Εσωτερικής Λειτουργίας Δήμου Βόρειας Κυνουρίας).

ΦΕΚ 103/τ. Α΄/29-4-2013 (Ν. 4151/2013. Ρυθμίσεις για την τροποποίηση και τη βελτίωση συνταξιοδοτικών, δημοσιονομικών, διοικητικών και λοιπών διατάξεων του Υπουργείου Οικονομικών).

ΦΕΚ 21/τ. Α΄/21-2-2016 (Ν. 3468/16. Μέτρα για την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις).

ΦΕΚ 30/τ. Α΄/22-02-2018 και ΦΕΚ 83/τ. Α΄/10-05-2018 (Ν. 4520/2018. Μετεξέλιξη του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων σε Οργανισμό Προνομακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και λοιπές διατάξεις).

ΦΕΚ 851/τ. Β΄/7-5-2009 (Αριθμ. 7002/12/1-κγ΄, Κανονισμός Λειτουργίας της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.).

ΦΕΚ 1169/τ. Β΄/24-8-2005 (Κανονισμός Λειτουργίας Παιδικών Σταθμών Δήμου Βόρειας Κυνουρίας).

ΦΕΚ 660/τ. Β΄/20-4-2011 (ΚΥΑ 22830/11 των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων).

ΦΕΚ 908/τ. Β΄/4-4-2016 (ΚΥΑ Α3(γ)/ΓΠ/οικ.25132/4-4-2016. Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανασφάλιστων στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας).

ΦΕΚ 4249/τ. Β΄/5-12-2017 (ΚΥΑ 41087/2017. Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών).

ΦΕΚ. 1066/τ. Β'/2015 (Υ.Α. Δ23/οικ.19162/1277/27-5-2015 της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Καθορισμός εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων των ωφελούμενων του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ/FEAD)»).

Φ.14/οικ.1490/123341/Δ1/23-7-2016 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων που αφορούσε στην πραγματοποίηση προγράμματος Σίτισης και Προώθησης Υγιεινής Διατροφής, «ΔΙΑΤΡΟΦΗ».

Έγγραφο ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΑΟΠΑΑΕΥΔΣ/ΤΣΠΕΠΑΟ/57925/4055/424/292 (ΑΔΑ) 71Τ44653Π4-ΟΟΑ της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού περί της αποστολής αιτημάτων των Ο.Τ.Α., για την έγκριση θέσεων πτυχιούχων φυσικής αγωγής στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Άθλησης για Όλους (ΠΑγΟ).

Εγκύκλιος 3393/91637/24-08-2015 (ΑΔΑ: ΩΥΘΥ465ΦΘΗ-4Π1) του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σχετικά με τη θέσπιση συμπληρωματικών προσωρινών έκτακτων μέτρων στήριξης παραγωγών ορισμένων οπωροκηπευτικών.

Αποφάσεις Δήμου και Νομικών Προσώπων

158/26-6-2016 (ΑΔΑ: Β867Ω9Ψ-ΗΔΝ) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για συμμετοχή στην Κοινωνική Σύμπραξη Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας για το ΤΕΒΑ.

192/10-10-2016 (ΑΔΑ: 71ΛΧΩ9Ψ-99Ρ) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για συμμετοχή στο Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ.

210/2017 (ΑΔΑ: 6493Ψ9Ψ-ΜΕ4) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για συνέχιση στο Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ το σχολικό έτος 2017 - 2018.

213/2017 (ΑΔΑ: Ω32ΝΩ9Ψ-ΚΗΩ) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορά σε αναμορφώσεις προϋπολογισμών για συνέχιση στο Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ το σχολικό έτος 2017 - 2018.

18ΣΥΜΝ002625480 Προγραμματική Σύμβαση για λειτουργία του Προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ το σχολ. έτος 2017 – 2018.

248/18 (ΑΔΑ: 68ΔΣΩ9Ψ-ΕΜΔ) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για συνέχιση στο Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ το σχολικό έτος 2018 - 2019.

249/18 (ΑΔΑ: 6ΓΕΨΩ9Ψ-6ΡΥ) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορά σε αναμορφώσεις προϋπολογισμών για συνέχιση στο Πρόγραμμα ΔΙΑΤΡΟΦΗ το σχολικό έτος 2018 - 2019.

18SYMV004265896 Προγραμματική Σύμβαση για λειτουργία του Προγράμματος ΔΙΑΤΡΟΦΗ το σχολ. έτος 2018 – 2019.

283/1-12-2015 (ΑΔΑ: 7173Ω9Ψ-ΝΣ6) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορά στον Κανονισμό Λειτουργίας του Κοινωνικού Φροντιστηρίου.

89/5-5-2017 (ΑΔΑ: Ω42ΓΩ9Ψ-ΓΣΤ) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορά στη συμμετοχή στο Πρόγραμμα Άθλησης για Όλους.

192/9-6-2017 (ΑΔΑ: ΩΘ92Ω9Ψ-ΧΨ2) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορά στο επίδομα ένδειας.

768/9-5-2012 Άδεια ίδρυσης και Λειτουργίας του ΚΔΑΠ Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.

258/7-8-2009 απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορά στην έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ.

12/2012 (ΑΔΑ: Β4ΒΠΟΕΕΧ-Ψ91) απόφαση του Δ.Σ. της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ., που αφορά στην έκδοση άδειας και λειτουργίας ΚΔΑΠ.

14/2012 (ΑΔΑ: Β4ΩΧΟΕΕΧ-4ΩΥ) απόφαση του Δ.Σ. της ΔΗ.Κ.Ε.ΔΗ.Β.Κ., που αφορά στην ψήφιση κανονισμού λειτουργίας ΚΔΑΠ.

97/2012 (ΑΔΑ: Β4Ω2Ω9Ψ-ΧΦ2) απόφαση του Δ.Σ. του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας που αφορά στην έγκριση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του ΚΔΑΠ.

3430/31-7-2009 αναθεώρηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ΚΔΑΠ – ΜΕΑ.

98/2017 (ΑΔΑ: 6ΛΔΝΟΕΕΧ-ΘΚΚ) απόφαση 98/2017 Δ.Σ. ΔΗΚΕΔΗΒΚ, προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2018.

17/2019 (ΑΔΑ: ΤΚΦΟΕΨΕ-ΘΜΟ) απόφαση Δ.Σ. Παιδικών Σταθμών Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2019.

Ξενογλώσση

Βιβλία

Spicker, P. (2008). Social Policy. Themes and Approaches. Bristol: The policy Press.

Antonucci, L., Hamilton, M., & Roberts, S. (2014). Young People and Social Policy in Europe. Dealing with Risk, Inequality and Precarity in Times of Crisis. London: Macmillan.

Άρθρα

Zavras, D., Zavras, A., Kyriopoulos, I., & Kyriopoulos, J. (2016). Economic crisis, austerity and unmet healthcare needs: the case of Greece. *BMC Health Services Research*, 16:309. DOI 10.1186/s12913-016-1557-5.

Sotiropoulos, D., & Bourikos, D. (2014). Economic Crisis, Social Solidarity and the Voluntary Sector in Greece. *Journal of Power, Politics & Governance*. Vol. 2, No. 2, pp. 33-53 ISSN: 2372-4919 (Print), 2372-4927 (Online).

Magoulios, G., & Pretsiow. N. (2015). Structure and financing means of local government' s social policy in Greece. A case study of Thessaloniki's municipalities. 7th International Conference, The Economies of Balkan and Eastern Europe countries in the changed word, EBEEC.